

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

TDBD

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ DERGİSİ

Umutlarımız
baharla
Yeşersin

TDBD 110 içindekiler

ŞUBAT - MART 2009 SAYI: 110

11 BAŞYAZI

12 TDB GÜNDEMİ

12- **SEVKLER KALDIRILDI** SGK ve Maliye Bakanlığı yayımlanan tebliğlerle dışarıya sevin önünü kapattı. Tebliğlerle birlikte TDB'nin ve sendika konfederasyonlarının tepkilerini de sızdıralarımıza aktardık.

20- **DİŞHEKİMLERİNE SALDIRILAR ARTIYOR** Geçtiğimiz ay Isparta ve İstanbul'da kamuda çalışan meslektaşlarımıza yapılan saldırıları TDB ve Odalar tarafından protesto edildi.

21- **ASGARİ ÜCRET TARİFESİ İÇİN TDB'DEN DAVA** TDB, Sağlık Bakanlığı'na gönderdiği 2008 ve 2009 Asgari Ücret Tarifelerinin hâlâ onaylanmaması üzerine Bakanlık aleyhine dava açtı.

24- **STAJYER ÖĞRENCİ PROGRAMI** TDB ve Dentsply'nin birlikte düzenledikleri Stajyer Öğrenci Programı için başvurular başladı.

26- **KAMUYA 833 DİŞHEKİMİ DAHA** Sağlık Bakanlığı'nın açtığı 888 sözleşmeli dişhekim kadrosu için kuruya 2824 meslektaşımız başvurdu ve 833 atama yapıldı.

28- **3. ULUSAL ÖĞRENCİ KONGRESİ** TDB Öğrenci Kolu 3. Ulusal Öğrenci Kongresi; 4- 5 Nisan 2009 tarihlerinde, İstanbul'da, gerçekleştirilecek.

30 ODALARDAN HABERLER

30- **İDO'DAN EMEK MİTINGİNE DESTEK** İstanbul Dişhekimleri Odası geçtiğimiz ay, önce krize karşı emek ve demokrasi güçleriyle dayanışma için sonra da meslektaşlarımıza yönelik şiddete karşı protesto için sokağa çıktı.

32- **DENİZLİ'DE 100. YIL ÖDÜLLERİ** Denizli Dişhekimleri Odası 2008'de 100 Yıl onuruna düzenlediği resim, karikatür ve öykü yarışmalarını sonuçlandırdı.

34 DİŞHEKİMLİĞİNİN GÜNDEMİ

34- **HAZİRAN'DA YEDİ TEPELİ KENTTE** TDB 16. Uluslararası Dişhekimliği kongresi 25-27 Haziran 2009 tarihlerinde İstanbul Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu ile Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda yapılacak.

DİŞHEKİMLİĞİNİN GÜNDEMİ

40- UZMANLIK KONUSU NETLEŞİYOR Tıpta Uzmanlık Kurulu dişhekimliğinde ortodontinin yanı sıra cerrahinin de uzmanlık dalı olmasına karar verdi. TDB Genel Başkan Vekili Tümay İmre uzmanlık konusundaki gelişmeleri dergimiz için kaleme aldı.

42- GÖRÜNMEZ ÇİTLERİ AŞMAK 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle bu yıl sadece dişhekim kadınları değil dişhekimliği sektörünün değişik alanlarında çalışan kadınları da dinledik.

46- DİŞHEKİMLERİ ŞEHREMİN'LİĞİNE ADAY 29 Mart 2009 yerel seçimlerinde Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde birçok meslektaşımız belediye başkanlığı için aday oldu.

BİLİMSEL

54- LAZERLERİN GÖZE OLASI ETKİLERİ VE KORUMA FİLTRELERİ

Op.Dr. Hilmi Or

60- TEMPOROMANDİBULAR EKLEM RAHATSIZLIKLARININ TEŞHİS VE TEDAVİSİ Doç.Dr. Mehmet Ali Kılıçarslan

PARAMEDİKAL

48- 'SEÇİMİ GEREN ERGENEKON DAVASI' 29 Mart seçimlerine gidilirken ulusal ve uluslararası politik durumu Radikal Gazetesi yazarı Oral Çalışlar'la konuştuk. Çalışlar, sürecin bu kadar gergin geçme nedeninin Ergenekon davası olduğunu düşünüyor.

70- GÜNCE TDB 100. Yıl Öykü Yarışması'nın sonuçlarını 108. sayımızda yayımlamış ve dereceye giren meslektaşlarımızla yaptığımız kısa söyleşileri de sizlerle paylaşmıştık. Dereceye giren öyküleri de bu sayı birinci öyküden başlayarak sunuyoruz.

ÇEŞİTLİ

74- KİTAP Meslektaşımız Hakan Öge'nin üç yıl süren dünya turunu anlattığı 'Duygularla Akmak' yayımlandı.

78- ÜRÜNLER Piyasaya yeni sunulan ürünleri ve sektördeki gelişmeleri sayfalarımızdan takip edebilirsiniz.

80- ÖDÜLLÜ BULMACA Bulmaca meraklılarından doğru çözümü gönderen 10 okuyucumuz çoban armağanı ödüllerimizi kazanacak.

REKLAM İNDEKSİ (Alfabetik sırayla)

AKTİF DİŞ TİCARET	55	DİMSAN	15-59	İDEADENT	37	ÖNCÜ DENTAL	29
BENLİOĞLU	07-79	DROGSAN İLAÇ	10	İLKAY DENTAL	23	PALET İLAÇ	06
COREGA	33	ESTİ	31	İPANA-ORAL B	04-05	SELİS DENTAL	53
CORSODLY	75	GC	57	KAVO	45	SENSODYNE	03
ÇAĞRI DİŞ DEPOSU	65	GÜLSA	25	KURARAY DENTAL	69	SİGNAL	Arka kapak
DENTORAL	Ön kapak içi	GÜNEY DENTAL	27	LİDER DİŞ	17-67	TEKMİL	Arka kapak içi
		GÜNEY DİŞ	19-63-73	MEFFERT İMPLANT	47	3M ESPE	77
		İVOCLAR-VIVADENT	39	ONUR DİŞ DEPOSU	51	VOCO	22

Bu tabloyu değiştirebiliriz

Prof. Dr. Murat Akkaya | TDB Genel Başkanı

Değerli meslektaşım, Günümüzün iş yaşantısının en önemli sorunlarından birisi mental streştir. Dişhekimlerinin normal çalışma koşullarının bile yeterince strese neden olduğu bilinirken, iş yükü fazlalığı hatayı ve stresi arttırmaktadır. Son zamanlarda sıkça yaşamaya başladığımız dişhekimlerine yönelik şiddet olayları bizleri derinden üzmektedir. Sistemin yanlışlığı, meslektaşlarımızı etkilemektedir. Eğer önlem alınmaz ise şiddet olaylarının daha sık yaşanacağı konusunda endişelerimiz var. Bir an önce gerekli önlemlerin alınmasını istiyoruz.

Ekonomik kriz toplumsal stresi artıran bir faktör. Tüm kesimlerin gelirindeki azalma ve işsizlik sonucu insanlarımız altından kalkamayacakları bir yükü ezilmektedirler. Herkesin burnundan soluğu, yüzlerin gülmediği bu ortamda mutlu olma başarısını gösterenleri kutlamak gerekir. Bir görüşe göre vahşi kapitalizmin ve tüketim ekonomisinin çöktüğünün habercisi olan küresel krizin birçok sosyal, hatta coğrafi değişikliklere yol açacağı söylenmektedir. Bu kadar büyük sosyal değişimlere neden olması beklenen krizin doğal olarak bizleri de şiddetle vuracağı kesindir.

Son yıllarda, serbest çalışan meslektaşlarımızın içinde buldukları ekonomik sıkıntı giderek artmış, uygulanan yanlış politikalarla muayenehaneler yok olma sürecine girmiştir. Kamunun ADŞM sayısını hızla arttırması özelde çalışan meslektaşlarımızı baş edemeyecekleri bir reka-

betle karşı karşıya getirerek muayenehanelerini kapattırırken, işsiz kalanlar yaşayabilmek için son çareyi kamuya geçmekte bulmuşlar; istemeyerek de olsa kendilerini yok eden sistemin bir parçası haline gelmişlerdir. Ne acıdır ki, tüm dünyada isminin başındaki "serbest, bağımsız, özgür" sözcükleriyle anılan dişhekiminin çalışma şekliyle özdeşleşmiş özgürlüğü, bizim ülkemizde fazla görülrerek bağımlılaştırılmıştır. Ayakta kalabilmek için artık yeni ADŞM'lerin açılması yerine muayenehanelerin sisteme dahil edilmesi gerekmektedir. Bu konuda bakanlıklarla gelinen durumu takdir ediyor ama daha somut ifadelerle takvimin açıklanmasını istiyoruz.

Ülkemizde belli dönemlerde yaşanan bir başka kriz ise seçim krizidir. Önümüzdeki günlerde gerçekleştirilecek olan Mahalli Seçimler ekonomik krizin yanına bir de sosyal kriz eklemiştir. Çoğumuzun alışık olamadığı bu üslubun halk üzerinde oluşturduğu yaralar ve güven sorunu umarım akut dönemin sona ermesiyle hızlı bir iyileşme periyoduna girer.

Değerli meslektaşım, sorunlarımız ne kadar büyük olursa olsun bizler bununla baş edebiliriz. Yeter ki, içimizde olan toplumsal dayanışma ve hoşgörü yeteneklerimizi biraz canlandıralım. Bu günlerde buna hepimizin çok ihtiyacı var.

Saygılarımla,

Serbest dişhekimlerine sevkler kaldırıldı

Danıştay'ın hizmet bedellerinin TDB Asgari Ücret Tarifesi üzerinden ödenmesi gerektiğine ilişkin kararının ardından SGK, dışarıya sevkle ilgili Sağlık Uygulama Tebliği hükümlerini kaldırdı. Ardından Maliye Bakanlığı da aynı yolu izledi ve devlet memurları için dışarıya sevkin önünü kapattı. Tebliğlerle birlikte TDB'nin ve sendika konfederasyonlarının tepkilerini de sayfalarımıza aktardık.

Sosyal Güvenlik Kurumu, özel sağlık kurum ve kuruluşları ile kurumla sözleşmesi olmayan resmi sağlık kurum ve kuruluşlarında dış tedavi yapılmasıyla ilgili Sağlık Uygulama Tebliği hükümlerini kaldırdı.

Türk Dişhekimleri Birliği 2008 yılı Sağlık Uygulama Tebliği'nde dişhekimliği hizmetlerinin özelden alınması için aranan 30-45-90 günlük süreler ile hizmet bedelinin hesaplanmasında esas alınacak tarife ilişkin dava açmış ve dava sonucunda Danıştay; 25 Kasım 2008 tarihinde hizmet bedellerinin SUT Eki, Ek-7 ücret listesi üzerinden değil, TDB Asgari Muayene ve Tedavi Ücret Tarifesine göre ödenmesi gerektiğine ilişkin yürütmenin durdurulmasına karar vermişti.

Ancak bu Danıştay kararı Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından günümüze kadar hiç uygulanmadığı gibi, 31 Ocak 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan tebliğ ile serbest dişhekimlerine sevk kaldırıldı.

Tebliğ kimleri kapsıyor?

31 Ocak 2009 tarihli tebliğ; SSK ve Bağ-Kur kapsamında çalışanlar, bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri, memur emeklileri ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerini kapsıyor.

Devlet memurları, yükseköğretim personeli, hâkimler ve savcılar, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ve bunların bakmakla yükümlü buldukları aile fertleri, 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun'da belirtilen hak sahiplerini ise kapsamıyor. Bunun sonucu SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı emeklilerinin dış tedavileri yalnız kurumla sözleşmesi olan resmi sağlık kurum ve kuruluşları tarafından karşılanabilecek.

Tebliğin ortadan kaldırdığı hükümler

1. Müracaat edilen sözleşmeli resmi sağlık kurum veya kuruluşunca kron ve protez tedavisine 90 gün, dolgu tedavisine 30 gün, diğer dış tedavilerine de 45 gün içinde başlanamayacağını belirtmesi ve kapsamda yer alan kişilerce talep edilmesi halinde serbest dişhekimliklerine, sevk yapılabilmesine imkan veriyordu.

2. Kurumla sözleşmeli resmi sağlık kurum ve kuruluşu bünyesinde dişhekimisi bulunmayan ilçelerde, serbest dişhekimisi bulunması halinde resmi sağlık kurumu başhekimisi tarafından serbest dişhekimliklerine veya özel sağlık kurum veya kuruluşlarına sevk yapılabilirdi. Yüzde 40 ve üzerinde özürli kişiler, dış tedavileri için özürsüzlük durumunu belgelemek suretiyle, tüm sağlık kurum ve kuruluşlarına veya serbest dişhekimliklerine doğrudan başvurabiliyordu.

3. 5-15 yaş grubundaki çocukların, yer tutucu ve ortodontik tedavileri ile 6 ve 12 yaş (1 inci ve 2 nci daimi büyük azı) diş-

lerinin tedavileri (münhasıran kanal, dolgu) için, sözleşmeli resmi sağlık kurum veya kuruluşundan, süre şartı aranmaksızın sevk edilmesi halinde serbest dişhekimliklerine başvurabiliyordu.

SGK'yı Maliye Bakanlığı izledi

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 31 Ocak 2009 tarihli tebliğinin hemen ardından 7 Şubat 2009 tarihinde Maliye Bakanlığı'nın tebliği Resmi Gazete'de yayımlandı. Söz konusu 8 sıra numaralı Tebliğ daha önceki 6 sıra numaralı tebliğin "Özel Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Dış Tedavisi" başlıklı 5.2. ve 2.7.7. maddelerini yürürlükten kaldırarak, 7 Şubat 2009 tarihinden itibaren 'dış tedavi amacıyla özel sağlık kurum ve kuruluşları ile serbest dişhekimliklerine sevk' ortadan kaldırdı.

Böylece bu iki tebliğden sonra; Devlet Memurları, SSK ve Bağ-Kur kapsamında bulunanlar ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin ve emeklilerinin ağız diş sağlığı tedavi talepleri sadece resmi sağlık kurum ve kuruluşlarınca karşılanacak. <

TDB'den Sosyal Güvenlik Kurumu'na çağrı:

Sorunu yeni kısıtlamalar değil, hizmet alımı çözer

Türk Dişhekimleri Birliği SGK Genel Müdürlüğü'ne bir yazı göndererek Sosyal Güvenlik Kurumu şemsiyesi altında bulunan kişilerin ağız diş sağlığı sorunlarının sadece resmi sağlık kurumlarında giderilebilmesi değişikliğini getiren ve serbest dişhekimlerine sevkini ortadan kaldıran 31 Ocak 2009 tarihli Tebliğ'in gerçekçi olmadığını ve hizmete erişimi tümüyle engelleceğini bildirdi.

Yazıda, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca, kapsamlarında bulunan nüfusun ağız diş

sağlığı hizmetlerini, devlet memurları ve yeşil kartlıların da başvurduğu Sağlık Bakanlığı tesislerinden almaları halinde, dişhekimisi başına düşen hasta sayısının 13.003 olacağına dikkat çekildi.

Böylesine bir ortalamanın hiçbir Avrupa ülkesinde görülmediğine de yer verilen yazıda; sözkonusu Tebliğ'in yeniden değerlendirilmesi ve başta muayenehaneler olmak üzere özel sağlık kuruluşlarından doğrudan hizmet alımı yönündeki düzenlemelerin ivedi olarak sonuçlandırılması talep edildi.

Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu:

Ağız ve diş sağlığına kolayca ulaşılabilecek bir yapı oluşturulmalıdır

Genel Sağlık Sigortası, sigortalılar ile bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerine sunulacak sağlık hizmetlerini, satın alma esasına dayanan bir yapı oluşturmuştur.

Önemli olan sigortalılar ile bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin bu yapı içerisinde sağlık hizmetlerine kolayca erişerek, yeterli düzeyde yararlanmalarıdır.

Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin sadece resmi sağlık kurumları tarafından sunulacak olması, bu hizmetlere ulaşmayı zorlaştıracaktır. Böyle bir uygulama satın alma esasına dayalı sistemin yapısına da uygun düşmeyecektir.

Nitekim kurum, SUT ile resmi sağlık kurumlarında ağız ve diş sağlığı hizmetlerine ulaşamayanların özelsağlık kuruluşlarına

sevk edilmelerine olanak sağlamıştı. Ancak Türk Dişhekimleri Birliği'nin SUT'un diş tedavilerine ilişkin bölümlerine Danıştay nezninde itiraz ederek, dava açmaları sonucu verilen kısmi yürütmeyi durdurma

kararı üzerine oluşan boşluğun giderilmesi için kurum diş tedavilerinde özel sağlık kurumlarına sevkleri durdurmuştur.

Kurumun oluşan boşluğu giderecek düzenlemeleri kısa sürede tamamlayarak koruyucu ağız ve diş sağlığı kapsamında serbest dişhekimleri ile özel ağız ve diş sağlığı merkezlerinden hizmet satın almaya başlayacağını düşünmekteyiz. Nitekim bu yönde çalışmaların sürdürüldüğünü biliyoruz.

Önemli olan hataya yer vermeyecek, istismar girişimlerini önleyecek ve sigortalılar ile bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin kolayca ağız ve diş sağlığı hizmetlerine ulaşabilecekleri sürdürülebilir bir yapıyı oluşturmaktır.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu:

Sigortalı ve hak sahiplerine hekim seçme özgürlüğü verilmelidir

Diş ve diş eti hastalıkları en önemli sağlık sorunlarından bir tanesidir. Gerek ülkemizde ve gerekse dünyada bu konuya gerekli önemin verildiğini söylemek ise son derece zordur. Bu nedenle ağız ve diş sağlığı bir sağlık sorunu olması dolayısıyla sosyal güvenlik kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 32. maddesi ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 63. maddesi de ağız diş sağlığı hizmetlerinin büyük kısmının sosyal güvenlik kapsamında olduğunu belirtmektedir.

Geniş halk kitlesini ilgilendiren ve ağız ve diş sağlığı tedavisi ve diş protezlerinin yapımının mali nedenlere dayanarak yalnız kamu sağlık tesislerine görev olarak verilmesi sosyal güvenlik anlayışıyla uyum sağlamadığı gibi Anayasa'nın 56'ncı maddesinde tanımlanan Devletin toplum sağlığını koruması ilkesi ile de bağdaşmamaktadır.

Çünkü Anayasa'nın 56'ncı maddesi

“Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir” şeklinde anayasal hak kavramını açıkladıktan sonra “Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir” göreviyle sağlık hakkının uygulanmasındaki temel esasları belirlemiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Sağlık Uygulama Tebliğinde 31 Ocak 2009 tarihinde yapmış olduğu değişikliği bu yönü-

le değerlendirdiğimizde, Kurum özel kesim sağlık ve sosyal kurumları ile sağlanan hizmeti yürürlükten kaldırmakla, sosyal güvenlik bakımından hak kaybına neden olabilecek bir yöntem benimsemiştir.

Yasaklama değil, hekim seçme özgürlüğü

Halbuki Sosyal Güvenlik Kurumu'nun burada asli görevi yasaklama değil, ücret belirlemek ve denetim fonksiyonunu devreye sokarak sigortalı ve hak sahiplerine “hekim seçme özgürlüğü” içinde teşhis ve tedavi hakkı sağlamak olmalıdır.

Bu yönü itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından alınmış olan bu karar, yeniden gözden geçirilerek hak kayıplarına neden olacak şekilde değil, milli bir değer olan özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, belirli bir ücret politikası dahilinde ve denetim işlemlerinin etkin çalıştığı bir düzen içinde devamına imkan sağlanmalıdır.

DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi:

Ağız diş sağlığı hizmeti devletin taahhütüdür

Ülkemizin en önemli sorunlarının başında gelen sağlık, ne yazık ki yine en çok ihmal edilen konularının başında da gelmektedir.

Oysa, sosyal güvenlik ve sağlık hakkının da aralarında olduğu temel haklar, toplumda bu haklara yüklenen anlam ve değer, bu hakların yerine getirilmesi ile ilgili kurumsal tasarım ve işleyiş toplumların gelişmişlik düzeyinin göstergeleridir. Bu alanda gelinen her aşama, insanlık tarihinde önemli dönemeçleri oluşturmuştur.

Ancak, bu alanda tüm dünyadaki gelişmeler bir yana yaşanan ekonomik sorunlar nedeniyle bu alana ayrılan kaynaklar daha da azalmaktadır.

Geniş bir vatandaş topluluğunun temel sağlık hizmetlerinden bile yararlanamadığı koşullarda, sağlıksız kuşaklarla geleceğe hazırlanıyoruz.

Sağlık sorunları katmerleşiyor

Gelir dağılımındaki bozukluk, yine geniş bir toplum kesiminin giderek artan yoksullaşma süreci içinde bulunması da toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen faktörler arasındadır.

Diğer taraftan, insan gücü planlamasında eğitim, istihdam, talep, coğrafi dağılım, orta ve uzun vadeli sağlık hedefleri gibi pek çok kriter göz önüne alınmayan günümüz Türkiye'sinde sağlık sorunları katmerleşerek artmaktadır.

Halkın sağlığını piyasaya havale eden, demokratik kanalları yok sayarak meslek örgütlerinin önerilerine sırt çeviren bir hükümetle karşı karşıyayız.

Piyasa koşullarına terk edilen alanlardan biri de diş sağlığıdır. Diş ve diş eti hastalıkları aynı zamanda önlenebilir hastalıklar olmasına rağmen, ülkemizde koruyucu sağlık hizmetlerinin uygulanmaması ve bunun sonucunda ortaya çıkan tedavi taleplerinin karşılanamaması nedeni ile diş ve diş eti hastalıkları oldukça yaygındır.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigor-

tası Kanunu'nda (SSGSS) yer alan piyasa mantığını öne çıkartan düzenlemeler arasında sigortalıların diş protezinden yararlanmaları için yüzde 50 oranında katkı bedeli ödemeleri öngörülmüş, sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile, kanunla verilecek sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını, sürelerini belirlemeye kurum yetkili kılınmıştır.

Ağız diş sağlığı hizmeti devletin taahhütüdür

Vatandaşına ağız ve diş sağlığı hizmeti vereceğini taahhüt etmesine karşın Sosyal Güvenlik Kurumu'na bağlı bireylerin dişhekimliği hizmetlerine ulaşması resmi kurumlardaki dişhekimleri ile sınırlandırıldığı için vatandaşın hekim seçme özgürlüğü engellenmektedir. Kamu kurumlarına istihdamda dişhekimliği olmayan yerlere öncelik verilmesi gerekirken dişhekimlerinin yoğun olduğu yerlere dişhekimliği atamaları yapılarak dişhekimlerinin belli il ve ilçelerde yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Ve bunun sonucunda vatandaşın hizmete erişmesi sağlanamamaktadır.

Sigortalı, istediği muayenehaneye gidebilmelidir

Ülkemizde dişhekimliği hizmetlerinin yaklaşık %80'i özel sağlık kuruluşlarında verildiği bilinmektedir. Ve son yıllarda

giderek artan bir şekilde dişhekimleri, iş yerlerinde ya boş oturmakta ya da muayenehanelerini kapatıp, başka geçim alanları bulmaya çalışmaktadırlar.

Kamu ağız ve diş sağlığı merkezlerinde hizmete zamanında ulaşamayan SGK'lı ve yeşil kartlı hastaların kendilerine en yakın serbest dişhekimlerine gidip sadece sağlık karneleriyle hizmet alabilmesine olanak tanınmaması da vatandaşların ve dişhekimlerinin mağduriyeti artırmaktadır.

Ağız-diş sağlığı hizmetlerinde en büyük sorunlardan biri de hizmete ulaşımında yaşanan zorluklardır. Oysa hemen hemen her mahallede olan dişhekimliği muayenehanelerinden hizmet alınması hem vatandaş, hem devlet ve hem de dişhekimleri açısından faydalı olacaktır.

Sosyal devlet anlayışının dirilmesi lazım

Bugün Türkiye'de yaşananlar hepimizi endişeye sevk ediyor. Emegi ile geçinen, ücretli çalışan herkes endişeli. İnsanlar kendilerinin ve çocuklarının bugünden ve geleceğinden umutsuz...

Piyasa ekonomisinin çöktüğü, kontrolsüz bir piyasa sisteminin insanlara refah değil sadece felaket getirdiğine bir kez daha tanık olduğumuz bugünlerde, sosyal devlet anlayışının yeniden dirilmesi gereği apaçktır.

Çözüm için dayanışma ve mücadele şart

Türkiye'nin büyük bir ekonomiz krizle karşı karşıya kaldığı bir dönemde, sağlık da dahil olmak üzere emekçi kesimlerin, serbest meslek sahiplerinin, yoksulların her türlü kazanımını savunmak için yılmadan mücadele etmemiz, güçlerimizi birleştirmemiz gerektiğinin bilincindeyiz.

Bu zorlu günlerde insanlarımızı ayakta tutacak, moral değerlerini yükseltecek, mücadele azmini bileyecek en önemli şey hiç kuşkusuz "dayanışma" gücünün pekiştirilmesinden geçiyor. <

TDB'den meslektaşına mektup 'Desteyiniz bize güç verecek'

16 Mart 2009 tarihinde tüm meslektaşlarımıza bir mektup gönderen TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Murat Akkaya, hizmet alımı süreciyle ilgili gelişmeler hakkında bilgilendirerek meslektaşların desteğinin çözüm için kendilerine güç vereceğini ifade etti.

Türk Dişhekimleri Birliği Genel Başkanı Prof.Dr. Murat Akkaya, tüm meslektaşlarımıza birer mektup göndererek kamunun başta muayenehaneler olmak üzere özel sağlık kuruluşlarından hizmet alımı ile ilgili gelişmeler hakkında bilgilendirdi. Akkaya mektubunda, TDB'nin Dişhekimleri Odalarıyla birlikte oluşturduğu Hizmet Alımı Projesini, 18 Eylül 2008 tarihinden itibaren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Sağlık Bakanlığına ve Maliye Bakanlığına sunduklarını, devam eden süreçte diyalog çabalarında zaman zaman karamsarlığa düşseler bile sorunlarını anlatmaktan vazgeçmediklerini belirtti.

Dişhekimlerinin hizmet sunum şeklinin ülkemizde ve dünya örneğine göre ağırlıklı muayenehaneler olduğunu belirten TDB Genel Başkanı, muayeneha-

neleri kapsamayacak bir sistemin kabul edilmesinin mümkün olmadığını özellikle vurgulayarak, 'toplumun nitelikli ağız-diş sağlığı hizmeti alması ön koşul olmalıdır' dedi. Bu amaçla eldeki tüm imkânların verimli bir şekilde kullanılması gerektiğine dikkat çeken Akkaya, Kamunun sağlık alanındaki belirleyiciliğinin devam etmesi, denetim ve hizmet üretiminde kamu kaynaklarından yararlanılması gerektiğini belirterek, ancak, muayenehaneler de atıl yatırım olmaktan

kurtarılmalıdır dedi.

Dişhekiminin hak ettiği parayı kazanabileceği, kaygı duymadan yaşayabileceği bir değer üzerinde çalışıldığına vurgu yapan, halk sağlığını olumlu yönde etkileyecek tüm tedaviler önceliğimizdir, diyen TDB Genel Başkanı; gelinen noktada, TDB ve Kamu Kurumlarının özelden hizmet alımını istediğini ve desteklediklerini, hedeflerinin, biran önce çözüme ulaşmak olduğunu söyleyerek, dişhekimlerine; "bizi anladığınızı bilmek, desteğinizi hissetmek, çözüm yolunda bize güç verecek" mesajını verdi.

Akkaya mektubunu meslektaşlarımıza yönelik, "siyasi iktidarın, tüm çabalarımıza karşı hizmet alımını gerçekleştirmemesi durumunda onları kamuoyu vicdanında yargılayabilmemiz, bizlerin güç birliğiyle olacaktır" sözleriyle bitirdi.

Prof.Dr. Hasan Meriç yeniden İstanbul Ü.D.F dekanı

Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK), 26 Şubat 2009 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantısında 18 fakülteye dekan ataması yapıldı. İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Dekanlığına da Prof.Dr. Hasan Meriç yeniden atandı.

1950'de İstanbul'da doğan Meriç, 1968'de İstanbul Erkek Lisesi'ni, 1973'te de İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi'ni bitirdi. Aynı yıl mezun olduğu Fakültenin Diş Hastalıkları ve Tedavisi Anabilim Dalı'nda asistan olarak çalışmaya başladı. Ertesi yıl yeni kurulan Periodontoloji Anabilim Dalı'na geçti. 1976'da doktora tezini verdi. Almanya Münster Üniversitesi'nde bir süre çalıştıktan sonra 1981'de doçentlik tezini verdi. 1988'de de profesör kadrosuna atandı.

Prof.Dr. Meriç, Öğrenci Temsilcisi ve

Asistan Temsilcisi olarak Fakülte Yönetim Kurullarında çalıştı. Öğretim Üyesi olduktan sonra da Fakülte Yönetim Kurulunda, Fakülte Kurullarında ve Üniversite

Senatosu'nda görev aldı. Türk Periodontoloji Derneği'nde iki dönem Başkanlık yaptı ve 1988 yılında Derneğin "Onur Üyeligi Ödülü"nü aldı.

Çok yönlü bir biliminsanı

Meriç uzun yıllardır ağız diş sağlığı bilincini geliştirmeye yönelik olarak sürdürdüğü "Önce Sağlık" isimli radyo programıyla 2003 yılında "En İyi Sağlık Programı Ödülü"nü kazandı.

2008 yılında 100. Yıl Etkinlikleri Organizasyon Komitesi Eşbaşkanlığı görevini başarıyla tamamlayan Prof.Dr. Hasan Meriç 2005 yılından bu yana İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Dekanlığı görevini yürütüyordu.

Eşi ve oğlu da dişhekimisi olan Meriç'e yeniden atandığı görevinde başarılar diliyoruz. <

Dişhekimlerinin sorunları Meclis kürsüsünde

Geçtiğimiz Ocak ayında dişhekimlerinin son dönemde yoğunlaşan sorunları önce Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un soru önergesi, sonra da CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın grup konuşmasıyla Meclis çatısı altında dile getirildi.

TBMM çatısı altında istediğimiz düzeyde olmasa da zaman zaman dişhekimlerinin sorunları dile getiriliyor. Geçtiğimiz Ocak ayında Balıkesir MHP Milletvekili Ahmet Duran Bulut'un "Dişhekimliği hizmetlerinin muayenehanelerden alınmasına yönelik" Sağlık Bakanı Prof.Dr. Recep Akdağ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, TBMM Başkanlığı'na verdiği 14 Ocak 2008 tarihli önerge ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın sağlık sorunlarına değindiği konuşmasında ağız diş sağlığı hizmetlerinde yapılan yanlışlara değinmesi iki olumlu gelişme oldu. Bulut'un soru önergesini ve Baykal'ın konuşmasının ilgili kısmını tüm partilerde görev alan meslektaşlarımızın partilerini bu konuyla ilgili politika üretmeye yönlendirmeye çalışmaları dileğiyle yayımlıyoruz.

Bulut'un soru önergesi

Ülkemizde diş ve dişeti hastalıkları, gelişmiş olan ülkelere göre çok yaygındır. Sağlık Bakanlığı'nın istihdam ettiği dişhekimleri sayısı 5500 civarındadır. Kamu kuruluşlarında çalışan dişhekimlerinin diş ve diş hastalıkları ile ilgili talepleri karşılaması sınırlıdır. Ülkemizde dişhekimliği hariç sağlık sektörünün tüm bileşenlerinden hizmet alınması yoluna gidilmektedir. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin toplumumuzda yeterli

Balıkesir Milletvekili
Ahmet Duran Bulut

hizmet verilmemesine rağmen muayenehanelerden yararlanma yoluna gidilmektedir.

1- Kaynakların en iyi şekilde kullanılması açısından başta muayenehaneler olmak üzere serbest çalışan dişhekimlerinden hizmet satın alınması doğrultusunda çalışmalarınız var mıdır?

2- Sosyal Güvenlik sistemi içerisinde kişilerin serbest çalışan dişhekimlerine sevsiz doğrudan başvurulabilmesini sağlayacak mısınız?"

Baykal'ın grup konuşması

(...) Değerli arkadaşlarım, sağlık sektöründe iki noktaya özellikle dikkati çekmek istiyorum, bir, dişhekimlerinin durumu. Dişhekimleri olağanüstü sıkıntılı bir noktaya gelmiştir ve onları tamamen gözden çıkaran bir anlayışa dayalı bir politika uygulanmaktadır. Her yerde özel sağlık kuruluşlarının ortaya çıkması teşvik edilirken, dişhekimleri bakımından bunun tam tersi uygulanmakta ve dişhekimleri faaliyetlerini sürdüremez hâle dönüşmüş bulunmaktadır. Bir yandan Türkiye'de çok ciddi diş sağlığı sorunları vardır, öte yandan bu sorunların çözümü doğrultusunda yardımcı olabilecek kesimlerin devre dışında bırakıldığı bir uygulama vardır.

Yine, özel sağlık kuruluşları çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır ve pek çok sağlık kuruluşu batma tehlikesine maruzdur. Sağlık kuruluşları büyük sağlık monopollerine teslim edilmek istenmektedir. Özel desteklerle, özel kolaylıklarla

çok büyük monopol tesis edebilecek, tekel oluşturabilecek sağlık kuruluşlarının önü açılmak istenmektedir. O nedenle kurulmuş olan sağlık kuruluşlarını devreden çıkaracak politikalar bir süreden beri yürütülmektedir. Şimdi bu çerçevede son bir hazırlık var, şimdiden o konuda bir uyarıyı söyleme gereğini duyuyorum. Neymiş? Sağlık kuruluşları derecelendirilecekmiş birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü

sınıf, dördüncü diye, sonra sınıf sınıf o kamunun, sosyal güvenlik kurumunun her tedavi için öngördüğü paket miktarını birinci sınıf sağlık kuruluşları, mesela yüzde 100 aşabilecekmiş, ikinci sınıf sağlık kuruluşları işte yüzde 40, yüzde 30 aşabilecekmiş, üçüncü sınıf bilmem ne olacakmış falan. Böylece ne olacak? Birinci sınıf dediği sağlık kuruluşları daha yüksek bir tedavi uygulama şansına sahip olacak, diğerleri tamamen devreden çıkarılacak, böylece bir tekel zincir sağlık sistemleri bütün Türkiye'de kurulacak. Eczanelerde de aynı şeyi gerçekleştirmeye yönelik bir proje var. Bunlar yanlış işler değerli arkadaşlarım. Dünyanın hiçbir yerinde sağlık kuruluşları birinci sınıf, ikinci sınıf diye ayrılmaz. İkinci sınıf sağlık kuruluşu ne demek? İkinci sınıf vatandaş mı var Türkiye'deki ikinci sınıf sağlık kurumuna gitsin. Devletin görevi her vatandaşını o birinci sınıf denilen sağlık hizmetlerine kavuşturmaktır.

Dişhekimlerine saldırılar artıyor

Geçtiğimiz ay Isparta ve İstanbul'da kamuda çalışan meslektaşlarımıza yapılan saldırıları protesto eden TDB kamudaki çalışma koşullarının gerginliğe ve niteliksiz tedaviye yol açtığını belirtti.

Kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında iş yükünün artması ve giderek piyasa koşullarının hakim olmaya başlaması sonucu sağlık çalışanlarına ve özelden de dişhekimlerine yönelik saldırılarda bir artış gözleniyor. 4 Şubat 2009 günü Isparta'da Sağlık Bakanlığı'na bağlı Dr. Sadık Yağcı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nde görevli dişhekim Emre Karaturgut yavaş çalışarak işleri aksattığı gerekçesiyle Başhekim Yardımcısı Dişhekim Ahmet Yakıt tarafından darp edildi. Saldırı sonucunda Karaturgut'un sol gözünde kas yırtılması meydana geldi ve burnu kırıldı.

TDB Genel Başkanı Akkaya: Sorun çalışma koşullarında

Isparta Sağlık İl Müdürlüğü'nün soruşturma başlattığı olayla ilgili olarak TDB Genel Başkanı Prof.Dr. Murat Akkaya bir açıklama yaptı ve kamudaki çalışma koşullarının bu tür olaylara zemin hazırladığını belirtti. Akkaya açıklamasında, yapılan tedavilerin kalitesini sorgulamadan sadece tedavi sayısını arttırmaya yönelik gayret içerisinde bulunan yöneticilerin hem hastaların hem de dişhekimlerinin mağdur olmasına neden olduğunu, Isparta'daki olayda her hekimin gözetmesi gereken öncelikli kural olan; "insana saygı ve insana zarar verme" ilkesini hiçe sayan yönetici hakkında adli işlemler dışında TDB tarafından da gerekli disiplin işlemlerinin yapılacağını ifade etti.

Olayın mağduru olan meslektaşımızın, başka yerde görevlendirilerek adeta idare tarafından da cezalandırıldığını da kaydeden Akkaya, açıklamasını "camia olarak tahammül sınırlarımızı aşan bu darp olayı hakkında bir an önce yasal işlemlerin başlatılmasını, gerginliği ve kalitesiz tedaviye neden olan çalışma koşullarının düzeltilmesini ve yöneticilerin bir daha bu tür olaylara neden olunmaması için uyarılması gerektiğini kamuoyuna duyuruyoruz" sözleriyle bitirdi.

18 Şubat 2009 günü Okmeydanı Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesi önünde yapılan eyleme çok sayıda dişhekimisi katıldı.

Bir saldırı da İstanbul'da

Isparta'daki olayın bir hafta sonrasında bu kez İstanbul'da bir meslektaşımız bir hastanın fiziki şiddetine maruz kaldı. 12 Şubat 2009 günü Okmeydanı Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesi'nde görev yapan meslektaşımıza yönelik saldırı sonrasında İstanbul Dişhekimleri Odası ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Şişli Şubesi 18 Şubat günü Hastane önünde bir eylem yaparak olayı kınadılar. İDO Başkanı Mustafa Düğencioğlu'nun okuduğu basın açıklamasında Kamuya ait ağız-diş sağlığı merkezlerinde çalışan dişhekimlerinin bir yandan ağır iş yükü nedeniyle fiziksel ve ruhsal olarak yıpratılarak bir yandan da hastalarla karşı karşıya getirilerek şiddete maruz bırakıldığı ifade edildi.

Sürekli artan hasta sayısından dolayı her geçen gün daha ileri bir tarihe randevu verilmektedir.

24 saat hastanede nöbet tutan dişhekimlerinin talepleri göz önünde bulundurulmadan 1 gün izin kullanıldığı, bu yoğun çalışma koşulları hekimlerin fiziksel ve ruhsal olarak her geçen gün daha fazla yıpranmalarına sebep olduğu ve çalışanlar sorunlarını başhekimliğe ilettiklerinde "beğenmeyen çeker gider" tarzında teh-

ditlerle sindirilmeye çalışıldığının aktarıldığı basın açıklamasında halka da çağrı yapılarak "sağlık çalışanları güven içinde çalışmadığı zaman; halkın da sağlığını koruması mümkün olmayacak ve asıl zarar gören de halk olacaktır. Bu nedenle; halkımızı bizim de mağduru olduğumuz sağlık sisteminde yaşanan sorunlara karşı tepkilerini bu politikaların sorumlularına ve yönetenlere göstermelerini istiyoruz" dendi.

Bir dişhekimim

Değerli Birlik Yöneticileri, Okuduğum zaman inanmak istemediğim bir durumun mailini bilgi amaçlı gönderdiniz. İnanın okurken sebep sonuç düşünmeden aynı mesleği yapan iki meslektaşımın ne hale geldiğini hayretler içerisinde okudum. (...) Ortaçağ düzenindeki kölelik anlayışını anımsadığım olayda yöneticiler nasıl olur da herhangi bir kıstası olmayan tedavi süresinin kriteri konusunda personeli bu şekilde darp edip kendini haklı sayabilir? Bu nasıl bir 'PATRON - İŞÇİ' ilişkisidir? (...) Her ne-

Asgari Ücret Tarifesi için TDB'den dava

TDB, bilimsel esaslara göre hazırlayıp Sağlık Bakanlığı'na gönderdiği 2008 ve 2009 Asgari Ücret Tarifelerinin hâlâ onaylanmaması üzerine Bakanlık aleyhine dava açtı.

Türk Dişhekimleri Birliği, kurulduğu 1985 yılından bu yana, dişhekimliği hizmetlerinde uygulanacak ücret tarifesini her yıl ilgili yasal düzenlemeye uygun olarak düzenleyerek Sağlık Bakanlığına gönderiyor ve TDB Asgari Ücret Tarifesi Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giriyordu.

2009 yılında uygulanacak Tarife de Yasa'da belirtilen şekilde hazırlandı ve 5 Aralık 2008 tarihinde 002.1629 sayılı yazıyla Bakanlığa gönderildi. Ancak üzerinden 60 günden fazla zaman geçmiş olmasına karşın, henüz aynen ya da gerekli değişiklikler yapılarak onaylandığına ilişkin bir bildirim yapılmadı.

Dişhekimliği hizmetlerinde uygulanacak asgari ücretin belirlenmesiyle ilgili olarak 3224 sayılı Yasa'da açık bir düzenleme var. Bu düzenlemede asgari muayene ve tedavi ücretlerinin belirlenmesi yetkisi Türk Dişhekimleri Birliği Merkez Yönetim Kurulu

ile Sağlık Bakanlığının ortak kullanacağı bir yetki olarak tanımlanıyor. Yasaya göre, TDB Merkez Yönetim Kurulu Tarife'yi hazırlayarak Sağlık Bakanlığı'na gönderir, Sağlık Bakanlığı da bu Tarife'yi inceleyerek aynen ya da gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak onaylar. Bakanlığa verilmiş olan bu yetkinin, TDB Merkez Yönetim Kurulu tarafından hazırlanarak sunulmuş olan Tarifenin incelenerek varsa gerekli görülen değişikliklerin de yapılmasıyla onaylanması biçiminde anlaşılması gerekiyor. Bir başka ifadeyle Bakanlık, aynen ya da değiştirerek onaylama yetkisine dayanarak peyeni bir Tarife düzenleyemeyeceği gibi Tarife'yi aylarca onaylamayarak bekleme yetkisine de sahip değil. Bu yönüyle Bakanlığın sahip olduğu bu yetki mutlak ve sınırsız değil.

Sağlık Bakanlığı, bildiği gibi 2008 yılı Asgari Ücret Tarifesi'ni de onaylamamıştı. Türk Dişhekimleri Birliği, Sağlık Bakanlığı'na Asgari Ücret Tarifesi'ni teslim ettikten sonra aylarca onaylanması için çaba göstermiş, Bakanlık tarafından kurulan komisyonlara katkı sunmuşsa da sonuçta anlaşıldı ki Bakanlık, Tarifenin hiçbir şekilde değiştirilmemesini, mevcut statükunun sürgit devam etmesini istiyor. Bakanlığın bu tutumu sonucunda halen 2007 yılı için belirlenmiş olan Asgari Ücret Tarifesi uygulanıyor. Oysa, ücret tarifeleri bir yandan hizmetin niteliğinin belirli bir standartta verilmesini sağlayarak halkın nitelikli sağlık hizmetine erişimini sağlarken öte yandan da dişhekimlerinin kazançlarıyla yaşam standartlarını belirlediğinden ekonomik gelişmelere koşut olarak değiştirilebilmelidir.

Türk Dişhekimleri Birliği, dişhekimliği hizmetlerinde kullanılacak asgari ücret tarifesinin gerçekçi bir zeminde belirlenebilmesi için uzun yıllar süren bilimsel bir çalışma yaptırdı. Bu asgari ücret tarifesinin maliyet analizine dayalı olarak belirlenmesi projesi akademisyenlerin katkılarıyla Türk

Dişhekimleri Birliği bünyesinde yürütüldü ve Sağlık Bakanlığı'na gönderilen Tarife de bu kapsamda belirlendi. Yıllar süren saha çalışmaları ve akademik katkılarla maliyet esaslı bir mantık çerçevesinde saptanan ücretlerin Bakanlık tarafından hangi ölçütler çerçevesinde değerlendirilerek uygun bulunmadığını anlamak mümkün olamıyor.

Türk Dişhekimleri Birliği tarafından hazırlanarak onay için sunulan ücret tarifeleri Sağlık Bakanlığı tarafından genel bir denetim sonrasında bazen küçük değişikliklerle onaylanırken 2008 yılından bu yana yeni tarife yayınlanmasının engellenmesi, usulüne uygun olarak özelden hizmet almak zorunda kalan kişilerin ödemek zorunda kaldıkları hizmet bedellerinin kamusal olarak karşılanmasının gerekli olduğunu belirten yargı kararlarının sonrasına denk geldiğini de bu noktada kaydetmek gerekiyor. Bir başka anlatımla, ağız ve diş sağlığı hizmetlerini kamusal olarak sunmak yönünde gerekli organizasyonu yıllardır kurmayan Sağlık Bakanlığının, sağlık giderleri kamusal olarak karşılanan kişilere sağlanan hizmetin asgari tutarının ödenmesinin zorunlu olduğuna ilişkin Danıştay kararları sebebiyle, ödenecek tutarın minimumunda tutulabilmesi amacıyla mevcut asgari ücret tarifesi değişikliklerini onaylamama yoluna gittiği görülüyor.

Türk Dişhekimleri Birliği yapılan işlemin kamu yararını hedeflemediği, yargı kararlarını etkisizleştirmek ve özel dişhekimliklerinden alınmak zorunda kalan hizmetin gerçek maliyetinden çok daha azının ödenmesini amaçlamaktadır.

Bu çerçevede, hukuka aykırı bir tutumla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ile serbest dış tabipliklerinde 2009 yılında uygulanacak muayene ve tedavi ücretlerin alt sınırının belirlenmesine ilişkin Tarife'nin onaylanmasına ilişkin Sağlık Bakanlığı işleminin iptali talep edilmiştir.

inin mektubu

rede olursa olsun ve ne şarta çalışırsanız çalışsın bu mesleği gerektiği gibi yerine getirmeye çalışan tüm meslektaşları aynı çatı altında tutup haklarını koruyacağınıza sonsuz güvencimi asla yitirmeden konuya gerekli hassasiyeti göstereceğinizden eminim. (...) Kendini oturduğu koltuktan aldığı güce inanarak hangi mantıkla bu çirkin saldırıyı gerçekleştirdiğini anlayamadığım kişi ya da kişileri sizin huzurunuzda esefle kınıyorum.

Dişhekimi Volkan Özdağ
Fethiye / Muğla

TDB/Dentsply Stajyer Öğrenci Programı

TDB ve Dentsply'in birlikte düzenledikleri Stajyer Öğrenci Programı için başvurular başladı. Birinci öğrenci Hawai'de yapılacak Amerikan Dişhekimleri Birliği 150. Kongresi'ne gönderilecek.

TDB / Dentsply Stajyer Öğrenci Programı 2009 için başvurular başladı. 50 yıl önce ABD'de başlayan Stajyer Öğrenci Programı bugün dünyanın 36 ülkesinde yapılıyor ve giderek büyüyor. Ülkelerin Dişhekimliği Birlikleri ile işbirliği dahilinde yürütülen programa katılan öğrenciler uluslararası mezunlar arasına ekleniyor, yeni ilişkiler kurarak meslek hayatları boyunca sürebilecek bağlantılar içine girebiliyor.

Kurallar ilgili ülkelerin yerel gereksinimleri doğrultusunda farklılık gösterebilse de genel olarak Amerikan Dişhekimliği Birliği'nin (ADA) yol göstericiliğinde yürütülüyor.

Yarışmaya katılım süreci şöyle geliyor: Her dişhekimliği fakültesinden çoğu kez okul içi bir yarışmayla seçilen bir öğrenciye, program kriterlerine uygunluk sağlayabilmesi için okul tarafından bir danışman öğretimin üyesi atanıyor.

Programın değerlendirilmesi Dentsply ile Türk Dişhekimleri Birliği'nin birlikte seçtikleri bir jüri tarafından yapılıyor.

Dereceye giren dişhekimliği öğrencilerine ödülleri önceki yıllarda olduğu gibi TDB Kongresi sırasında verilecek.

Öğrenciler jüri huzurunda çalışmalarını anlatıyor ve jürinin değerlendirmesine göre çeşitli ödüller kazanıyor. Birinci öğrenci, sunumlarını gerçekleştirmek üzere tüm yolculuk masrafları karşılanarak 1-4 Ekim 2009 tarihleri arasında ABD Hawaii Honolulu'da düzenlenecek olan Amerikan Dişhekimleri Birliği 150. Kongresi'ne katılmaya hak kazanacak. İkinci olan öğrenci 300 Avro, üçüncü öğrenci de 200 Avro para ödülü kazanacak. Birinci olan öğrencinin fakülte danışmanı 250 Avro para ödülü kazanırken, üniversitesi de öğrenci kliniklerinde kullanılmak üzere bir Cavitron Plus cihazı kazanacaktır.

Türkiye'de 2006 yılından beri uygulanmakta olan TDB-Dentsply Stajyer Öğrenci Programı 25 Haziran 2009 günü TDB 16. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi'nin ilk gününde gerçekleştirilecek ve ödüller de aynı günün akşamı açılış kokteylinde sahiplerini bulacak.

Bu yıl dördüncüsü yapılacak olan yarışmayı 2006 yılında Marmara Üniversitesi'nden

Erol Cansız, 2007 yılında Ege Üniversitesi'nden Gamze Tosun, 2008 yılında ise Gazi Üniversitesi'nden Nazmiye Sönmez kazandı. Birinci öğrenciler o yıl düzenlenen ADA Kongresi'ne katılarak çalışmalarını diğer otuz beş ülkeden gelen öğrencilerle birlikte bir kez daha -ancak bu kez yarışmasız bir ortamda- sundular, dünyanın birçok ülkesinden gelen dişhekimliği öğrencileri ile tanışarak arkadaşlık ve mesleki ilişkilerini güçlendirme fırsatı buldular.

Yarışma koşullarını ve katılım formunu internet üzerinden www.tdb.org.tr adresinden edinebilirsiniz. <

Kamuya 833 dişhekimi daha

Sağlık Bakanlığı'nın çeşitli birimlerinde çalışmak üzere alınacak 888 sözleşmeli dişhekimi kadrosu için kuraya 2824 meslektaşımız başvurdu ve 833 atama yapıldı.

Sağlık Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı sağlık birimlerindeki 888 adet dişhekimi kadrosu için 5 Mart 2009 günü çekilen kuraya göre 833 meslektaşımız daha kamuda görev alacak. 2824 meslektaşımızın başvurduğu kuraya 55 kadro için başvuru yapılmadı. Bu kadroların Ağız, Diş ve Çene Hastalıkları Cerrahisi(14), Diş Protezi(4), Ortodonti (14), Pedodonti (3), Periodontoloji (13) için doktora veya uzmanlık belgesi olan dişhekimi kadroları olduğu öğrenildi. Dişhekimlerinin bir kısmı ücretleri döner sermayeden karşılanacak sözleşmeli personel

olarak bir kısmı ise ücretleri merkezi yönetim bütçesinden karşılanacak sözleşmeli personel olarak görev alacaklar.

Kura sonucu yerleştirilen adaylar 11-27 Mart 2009 tarihleri arasında müracaat edecekler. Kura sonucuna göre yerleştirilenlere, hizmet sözleşmelerini imzalamamış olmaları kaydıyla, iller arası ve il içerisinde karşılıklı yer değiştirme imkânları tanınmıyor. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesine tabi sözleşmeli personel statüsünde göreve başlayacak dişhekimlerinin son göreve başlama tarihi 3 Nisan 2009.

İlan edilen kadro:	888
Başvuran dişhekimi:	2824
Yerleştirilen kadro:	833
Başvuru yapılmayan kadro sayısı:	55
Oda üyesi olup da kuraya başvuranların oranı:	% 67

E-beyanname dava başvurusu kabul edildi

Bilindiği gibi bir meslektaşımız Elektronik ortamda beyanname verebilmek için gerekli olan kullanıcı kodu, şifre ve parolanın verilmesi istemiyle Bursa Vergi Dairesi'ne başvurmuş ve bu başvurusu reddedilmişti. Yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali için Bursa Vergi Mahkemesi'ne açılan dava kararında hukuka aykırılık görülmeyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Mahkeme kararında "... yasanın açıkça Maliye Bakanlığı'nın yetki verdiği bir konuda genel düzenleme yapılmadan bu konuda bireysel idari işlemle kısıtlamaya gidilmesine olanak bulunmamaktadır. Bu durumda, vergisel yükümlülüklerini yerine getirebilmesi için davacıya, elektronik ortamda beyanname verebilmesi için gerekli olan kullanıcı kodu, parola ve şifrenin verilmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle davanın kabulüne, dava konusu işlemin iptaline, oybirliğiyle karar verildi" deniyor.

Dişhekimi korkusu yüzünden mi öldü?

İngiltere'de 8 yaşındaki Sophie Waller adlı kız çocuğunun diş tedavisinden sonra yemek yemek yiyemez hale geldiği ve hayatını kaybettiği iddia ediliyor.

Guardian gazetesinde yayımlanan habere göre, Cornwall'deki St. Dennis'de yaşayan Sophie Waller adlı kız çocuğunun, 2005 yılı Kasım ayında şeker yerken süt dişinin kırılması üzerine, bundan bir yıl önce gittiği dişhekiminin tedavi sırasında dilini kesmesi nedeniyle oluşan korkusu yüzünden dişhekimine gitmeyi reddettiği belirtildi.

Baba Richard Waller, Truro'daki ön duruşmada, olaydan sonra 3 gün boyunca yemek yemeyi reddeden kızını, Royal Cornwall hastanesine yatırdıklarını ve doktorların tekrar tekrar dişhekimine gitmek zorunda kalmaması için Sophie'nin 8

süt dişini çekmeye karar verdiğini söyledi.

Aile, soruşturma heyetine, kızlarının 8 süt dişinin çekilmesi konusunda karar alınırken kendilerinden izin alınmadığını, bu kararın, kızlarını "harap ettiğini" anlattı. Ameliyattan sonra aç kalmaya devam eden ve yalnızca az miktarda yoğurt, meyve yiyen ve enerji içeceği tüketen

Sophie'nin, bir aydan kısa bir süre içinde öldüğü belirtildi.

Soruşturma heyeti, Sophie'nin anaokulu öğretmeni olan annesi ve taksi şoförü olan babasının, ameliyattan sonra 4 hafta içinde 11 kilo vermesine rağmen kızlarını tekrar doktora götürmedikleri duyumunu

alırken, aile, hastaneyi aradıklarını, ancak hemşirenin, Sophie'nin artık çocuk psikoloğu doktor Kerry Davison'ın gözetimi altında olduğunu söyleyerek, hastaneye getirmemelerini istediğini söyledi.

Sophie'nin annesi, doktor Kerry Davison'a, kızının yalnızca karpuz suyu emdiğini söylediğinde doktorun bunun yaşaması için yeterli olduğunu yanıtını verdiğini, ayrıca hastanede kızının tek bir dişinin çekilmesi için rızası olduğuna dair bir belge imzaladığını kaydetti. Anne, bir süre sonra yeyip içmeyi tamamen kesen kızının, beslenme hortumuna ihtiyaç duyduğunu belirtti. Sophie'nin 2005 yılında 17 Kasım'a kadar hastanede tutulduktan sonra taburcu edildiği, bir deri bir kemik kalan kızın 2 Aralık 2005'te de yaşamını yitirdiği ifade edildi. Soruşturma devam ediyor.

TDB Öğrenci Kolu 3. Ulusal Öğrenci Kongresi

TDB Öğrenci Kolu 3. Ulusal Öğrenci Kongresi; 4- 5 Nisan 2009 tarihlerinde, İstanbul'da, Zübeyde Hanım Öğretmen Evi ve Akşam Sanat Okulu'nda gerçekleştirilecek. Kongreye İstanbul Dişhekimleri Odası Öğrenci Kolu ev sahipliği yapıyor.

Bu yıl üçüncüsü yapılan TDB Öğrenci Kolu Ulusal Öğrenci Kongresi ülkedeki tüm dişhekimliği öğrencilerini bir araya getirmeyi ve sorunlarını masaya yatırarak kalıcı çözümler bulmayı amaçlıyor. Kongre bunun yanı sıra dişhekimliği fakültesi öğrencilerine öğretim ve meslek hayatlarında gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmayı da hedefliyor.

Bu yıl ekonomik kriz şartları da göz önünde bulundurularak Kongreye katılımın yüksek olması için katılım ücreti asgariye çekildi. Kongreye 350-400 civarında bir katılım bekleniyor.

Geçtiğimiz yıl Ankara'da yapılan Kongreye 12 Oda bölgesinden 260 dişhekimliği öğrencisi katılmıştı.

Öğrenci sorunlarının tartışılacağı Kongrede çeşitli konularda da paneller düzenlenecek. Panellerin konu başlıkları şöyle: "Dişhekimliğinde Tamamlayıcı Tedavi Yöntemleri / Hipnoz", "Zaman Yönetimi", "Meslek Etiği ve Mesleki Davanışmanın Önemi", "Hasta Hekim İlişkisi", "Dişhekimliğinde Araştırmanın Yeri ve Önemi". Kongre programı içinde ayrıca Exchange Sertifika Töreni de yer alıyor.

Öğrenci sorunları ve beklentileri

Bu yıl da kongrenin en önemli etkinliğini, dişhekimliği öğrencilerinin fakültelerindeki sorunlarını dile getireceği ve çözümler önereceği "Öğrenci Sorunları ve Beklentileri" başlıklı panel oluşturacak. Kongre

sonunda hazırlanacak raporun büyük bir bölümünü oluşturacak olan bu panel; fakültelerdeki mevcut durumların iyileştirilmesine de katkı sağlayacak. Kongrede ayrıca dişhekimliği öğrencilerinin eğitim hayatlarında kendilerini geliştirme yöntemleri gibi konuları ele alan paneller de yer alacak.

Öğrenciler sene içerisinde dersler, stajlar ve sınavlar sebebiyle oluşan streslerini ünlü sosyal konuşmacılarla sohbet ederek, gala yemeği ve eğlenceyle biraz olsun atmaya çalışacaklar.

Kongre TDB ve İstanbul Dişhekimleri Odası desteğiyle, 3. Ulusal Öğrenci Kongresi Organizasyon Komitesi tarafından hazırlanıyor.

İDO'dan emek ve demokrasi mitingine destek

İstanbul Dişhekimleri Odası geçtiğimiz ay, önce krize karşı emek ve demokrasi güçleriyle dayanışma için sonra da meslektaşlarımıza yönelik şiddete karşı protesto için sokağa çıktı.

Bilimsel etkinlikler

İstanbul Dişhekimleri Odası ile Dentsply firmasının birlikte düzenlediği Pazartesi Toplantıları'nın Şubat ayı konusu, "Estetik Kompozit Restorasyonlarda Bitirme ve Cilanın Önemi"ydi. 2 Şubat 2008 tarihinde, İDO Prof.Dr. Yılmaz Manisalı Eğitim Merkezi'nde gerçekleşen konferansa Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Diş Hastalıkları ve Tedavisi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç.Dr. Şebnem Türkün konuşmacı olarak katıldı.

İDO'nun "Bölgesel Bilimsel Toplantılar" başlığı altında düzenlediği toplantılardan biri de 16 Şubat 2009 tarihinde Kadıköy'de gerçekleşti. 225 meslektaşımızın katıldığı toplantıda Prof.Dr. Bahar Kuru "Problemlili Anterior Bölgelerde Kozmetik Periodontal İşlemler ve Multidisipliner Tedavi Yaklaşımları" konulu bir konuşma yaptı. 20 Şubat 2009 tarihinde, Güney Dental'in katkılarıyla düzenlenen ve 40 meslektaşımızın katıldığı "Endodontide Yaşanan Komplikasyonlar ve Çözümleri" konulu konferansın konuşmacısı ise Yrd.Doç.Dr. Baybora Kayahan'dı.

Macellan'ın izinden...

İDO Sosyal İşler Komisyonu 18 Şubat 2009 tarihinde, maceradan maceraya koşan doğa sporcusu ve Atlas Dergisi fotoğrafçısı meslektaşımız Hakan Öge'yi konuk etti. Öge, "Macellan'ın İzinden Yelkenliyle Dünya Turu" adlı sunumunda "Mardek" adlı teknesiyle Cebelitarık Boğazı üzerinden yaptığı, üç yıl süren Dünya Turunu dia gösterisiyle birlikte anlattı.

İşitme engellilere ağız ve diş sağlığı eğitimi

İDO Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Komisyonu işitme engelli gruplara ağız ve diş sağlığı eğitimi verecek. İDO İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Özürlüler Müdürlüğü'yle bir-

15 Şubat 2009 günü Kadıköy'de yapılan Emek ve Demokrasi Mitingi'ne İDO da pankartıyla katıldı (üstte).

16 Şubat'ta Kadıköy'de yapılan ve Prof.Dr. Bahar Kuru'nun konuşmacı olduğu bilimsel bölge toplantısına 225 meslektaşımız katıldı (yanda).

likte, eğitimci dişhekimlerine yönelik olarak "Türk İşaret Dili Kursu" düzenledi. Bu çalışmayla eğitimci dişhekimlerinin işitme engelli gruplarla iletişim becerilerinin artırılması hedeflendi. Üç ay süren eğitimin programının sonunda başarılı bulunan katılımcılara sertifika da verilecek. 18 eğitimci dişhekiminin katılımıyla gerçekleşen ilk kurs 16 Şubat 2009 tarihinde eğitimci Samet Demirtaş tarafından verildi.

Artık hedef olmak istemiyoruz!

İstanbul Dişhekimleri Odası ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) 18 Şubat 2009 tarihinde Okmeydanı Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesi'nde bir meslektaşımıza yönelik şiddeti kınamak için bir basın açıklaması yaptı. Öğle saatinde Okmeydanı Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesi önünde toplanan sağlık çalışanları "Çalışma koşulları düzeltilsin, can güvenliğimiz sağlansın", "Hastane kuyruklarını sorumlusu biz değiliz", "Artık hedef olmak istemiyoruz", "Çalışma koşullarımız düzeltilsin" yazan dövizler taşıdılar. Okmeydanı Ağız ve Diş Hastalıkları Hastanesi

Başhekimisi Hasan Ülgen'in de iştirak ettiği basın toplantısına İDO Başkanı Mustafa Düğencioglu, TDB Merkez Yönetim Kurulu üyesi Ali Gürlek, İDO Yönetim Kurulu üyeleri, İDO aktivistleri, SES Şişli Şubesi Başkanı Rabiya Tuncer, SES üyeleri, hastane çalışanları katıldı.

'Krizin bedelini patronlar ödesin'

DİSK, KESK ve Türk-İş'in çağrısıyla 15 Şubat 2009 tarihinde Kadıköy Meydanı'nda toplanan on binlerce kişi işten atılmalarının durdurulmasını ve krizin faturasını çalışanların değil patronların ödemesini istedi. Mitinge İDO Yönetim Kurulu üyeleri ve İDO aktivistleri de katıldı. Kadıköy İşkele Meydanı'na kadar yürüyen kalabalık, yol boyunca, işsizliğe ve yoksulluğa karşı tepkilerini dile getirdi.

Oldukça soğuk bir havada yapılmasına rağmen yaklaşık 50 bin kişinin katıldığı mitingde Türk-İş Başkanı Mustafa Kumlu, DİSK Başkanı Süleyman Çelebi ve KESK Başkanı Sami Evren de birer konuşma yaptı.

Denizli'de 100. Yıl ödülleri

Denizli Dişhekimleri Odası 2008'de 100 Yıl onuruna düzenlediği resim, karikatür ve öykü yarışmalarını sonuçlandırdı. Oda, son gelişmelerle ilgili olarak da TDB Genel başkan Vekili Tümay İmre'yi davet ederek üyelerini bilgilendirdi.

Denizli Dişhekimleri Odası'nın Bilimsel Dişhekimliğinin 100. Yılı onuruna geçtiğimiz yıl düzenlediği ilköğretim okulları 6-7-8. sınıflar arası sağlık konulu resim karikatür ve öykü yarışması sonuçlandı. Katılan 99 adet resim, 122 adet karikatür ve 54 adet öyküden birincilik kazananlara 250'er TL, ikincilere 150 ve üçüncülere de 100'er TL ödül verildi. Mansiyon kazanan öğrencilere de çeşitli ödüller verildi.

Her üç dalda oluşturulan jürilerin değerlendirmesi sonucu ödüller şöyle dağıldı:

Resim

1. Sümeyra Tokgöz (Servargazi İ.Ö.O.)
2. Eren Bilen ODTÜ İ.Ö.O.)
3. Sabri Barım (Servargazi İ.Ö.O.)

Mansiyon

- Pınar Özdemir (DTO Ahi Sinan İ.Ö.O.)
Ayşe Kılıç (DTO Ahi Sinan İ.Ö.O.)
Beyza Mercan (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)

Karikatür

1. Kayhan Kılıç (DTO Ahi Sinan İ.Ö.O.)
2. Kadir Burak Beken (DTO Ahi Sinan İ.Ö.O.)
3. Nurefşan Tercan (DTO Ahi Sinan İ.Ö.O.)

Mansiyon

- Şerife Atar (Servargazi İ.Ö.O.)
Sibel Han Düdüklü (Cafer Sadık Abaloğlu İ.Ö.O.)
Melek Süyüm (Cafer Sadık Abaloğlu İ.Ö.O.)

TDB Genel Başkan Vekili Tümay İmre'nin katıldığı bilgilendirme toplantısında ana gündem yine hizmet alımı konusuydu (üstte). İmre ve Karababa yerel Deha TV'de de bir programa katıldılar (yanda).

Öykü

1. Selin Cengiz (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)
2. Seren Günçan (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)
3. Büşra Hilal Sefer (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)

Mansiyon

- Gözde Dilmaç (Sait Kalaycıoğlu İ.Ö.O.Tavas)
Eliz Acar (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)
Feriştah Çabut (Doğan Demircioğlu Esman İ.Ö.O.)

Ayrıca Tekin Ada Lisesi'nden Nuri Berkan Canbey'e de özel ödül verildi.

Hizmet alımı süreciyle ilgili bilgilendirme toplantısı

Türk Dişhekimleri Birliği Genel Başkan Vekili Tümay İmre çeşitli konularda bilgi aktarımında bulunmak üzere Denizli Dişhekimleri Odası'nın misafiri oldu.

İmre ve Denizli Dişhekimleri Odası Başkanı İrfan Karababa bir yerel televizyon kanalında bir programa da katılarak Türk Dişhekimleri Birliği ve Denizli Dişhekimleri Odası'nın faaliyetleri hakkında bilgi verdiler. TV programında son günlerde gündemde olan özelden hizmet satın alınması, sevklerin kapanması, akıllı okullar projesi gibi konular da gündeme getirildi.

Daha sonra Oda'nın toplantı salonunda meslektaşlarımızın yoğun katılımının gözlemlendiği bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda da Oda Başkanı İrfan Karababa ve TDB Genel Başkan Vekili Tümay İmre meslektaşlarımıza özelden hizmet satın alınması, dışarıya olan sevkler ve TDB'nin bu konularda yürüttüğü çalışmalarını aktardılar. Oda üyesi meslektaşlarımıza TDB politikalarının gerekçeleri ayrıntıları verilmeye çalışıldı, bu süreçte TDB çatısında birlik olunmasının önemi anlatıldı ve meslektaşlarımızdan gelen sorular cevaplandırıldı.

Istanbul'09
TDB16 . ULUSLARARASI DİŞHEKİMLİĞİ KONGRESİ
th INTERNATIONAL DENTAL CONGRESS

Haziran'da yedi tepeli kentte

TDB 16. Uluslararası Dişhekimliği kongresi 25-27 Haziran 2009 tarihlerinde İstanbul Dişhekimleri Odası'nın organizasyonu ile Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda yapılacak. Komite başkanlarından hazırlıklar hakkında bilgi aldık.

Bilimsel Komite Başkanı Prof.Dr. Özen Doğan Onur:

'Bu yıl farklı bir yöntem izledik'

Bilimsel programda konuları hangi kriterlere göre belirlediniz?

Bilimsel programın konularını seçerken özellikle meslektaşlarımızın ihtiyaçlarını ve isteklerini dikkate aldık. Bugüne kadar düzenlenen kongre ve mezuniyet sonrası kurslarda oturumlara katılım yüzdeleri, anket sonuçları, organizasyon komitesinin ve TDB'nin önerileri bize yol gösterdi.

Seçilen konuların meslektaşlarımıza yenilikleri tanıtması, mesleki uygulamalarına katkı sağlaması, olası başarısızlıkların üstesinden gelebilmelerine yardımcı olması hedeflendi. Fakat özellikle vurgulamak istediğimiz bir konu var. Bu sene Bilimsel Komite olarak farklı bir yol izledik. Önce bilimsel programın konularını belirledik ve konuları tüm bilim dallarına eşit olarak yaymaya gayret ettik. Daha sonra hocalarımızdan bu konuyla ilgili olanları konuyu bildirerek davet ettik. Böylece bilimsel programda yer alan hocalarımızın birikiminden daha fazla yararlanabileceğimiz inancındayız.

Yurtdışından gelen konuşmacılar hakkında bize biraz bilgi verir misiniz?

Bu sene yurt dışından bize katılacak olan

12 konuşmacı arasında ülkemizin yetiştirdiği genç meslektaşlarımız da var. Bu kardeşlerimiz de bize mesleki birikimleriyle ve uzmanlaştıkları konuyla ilgili hem kurs hem de konferans bazında katkıda bulunacaklar.

Aynı konunun farklı anabilim dallarından bilim insanları tarafından değerlendirilmesinin faydaları neler olacak?

Biliyorsunuz günümüzde dişhekimliği eğitimi sistemi yeniden ele alınıyor. Burada üzerinde durulan konuların başında da sistem bazlı eğitim geliyor. Yani artık bir konu belirleniyor ve bu konuya dahil olan tüm bilim dalları derse katkıda bulunuyor.

Bu şekilde aynı konunun farklı bilim dalları tarafından ele alınması anlaşılabilirliği ve bilgiyi kullanmayı kolaylaştırıyor. Bizim de aynı konuyu farklı bilim dallarından bilim insanlarının değerlendirmesini istememizdeki amaç buydu. Dişhekimliği eğitim sisteminin tartışılmasına geçen yıl yapılan TDB 15. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi'nde yer verilmesi geleceğe yönelik umutlarımıza katkı sağladı.

TDB Kongre Sorumlusu Tarık İşmen:

'Krizin etkisini yansıtmamaya çalışıyoruz'

TDB kongrelerinin yapılacağı yere nasıl karar veriliyor?

Bildiğiniz gibi TDB kongreleri iki yılda bir İstanbul'da yapılıyor. Bu, tekli yıllara denk geliyor, ancak geçtiğimiz yıl özel bir durum olarak 100. Yıl Kongresi de İstanbul'da gerçekleştirildi. 2009 yılından sonra eski ritmine dönecek. İstanbul dışında kongre yaparken birçok parametreyi göz önünde bulundurmak zorundayız. Bunlar; seçilen yerin genel ulaşım ağına uygunluğu, otel kapasiteleri, kongre mekanı kapasitesi, sosyal mekanların varlığı, kongre yapacak ildeki Odamızın istekliliği vb.

Bu kriterlere uygun olan illerden Kongre ile ilgili olarak dosyaları istenir ve oluşturulan ekip tarafından dosyalar incelenir. Dosya incelemesi sonucunda verilen raporlar doğrultusunda bazı bölgeler eleterek diğerleri üzerinde yoğunlaşılır ve detaylı bilgi toplanır. Daha sonra iki veya üç ziyaretle mekanların fiziki şartları değerlendirilir ve istekli olan Oda ile son görüşmeler yapılarak Kongre Yönetmeliği uyarınca görevlendirme yapılır.

Küresel krizin kongreye olumsuz etkileri oldu mu?

Evet, ilk defa ülkemiz dışından bir krizle karşı karşıyayız. Daha önceki kongrelerimizde de krizle karşılaştığımız olmuştur ancak bizi zora sokan şey döviz kurundaki oynaklık ve aşırı şişkinliktir. Bunun çözümü de kuru sabitleyerek ya da sponsor desteğini artırarak çözüyorduk. Ancak

şimdi tüm dünyayı etkileyen bu kriz sektörün tüm bileşenlerini kötü etkiledi. İthalat yapan ve fuara katılan firmalar dış sübvansiyonlarını yitirdiler, sponsor firmalar desteklerinde kısıntıya gittiler, ilaç firmaları tüm promosyonlarında kısıntı yapıyorlar... Bunlar da bizim Kongremizi sıkıntıya sokacak gelişmeler.

Kongre merkezi seçiminde neleri göz önünde bulunduruyorsunuz?

Mekanın ulaşılabilirliği, toplantı salonlarının yeterli olması, simultane tercüme merkezlerinin olması, sosyal alanın yeterli olması, giriş çıkışlar ve ana fuayenin yeterince geniş olması ve en önemlisi fuar alanının yeterli olması ve geçişlerin kolay olması. Kongreye şehir dışından gelen misafirlerimizin kongre mekanı dışında aradıklarını bulabilecekleri bir noktada olması da önemli bir kriter.

Sponsorlarımızın desteği Kongremize neleri sağlıyor?

Bu soruya şöyle yanıt verebilirim; kongreye katılan katılımcıların ödedikleri katılım bedellerinin toplamı kadar katkıyı sponsorlarımızdan sağlıyoruz. Bu sayede Kongre katılım ücretlerini meslektaşlarımız için en makul düzeyde tutmaya çalışıyoruz. Kongre maliyetleri dışhekimimize başına yaklaşık olarak 350-360 Euro civarında oluyor, bu farkı sponsorlarımızın desteği ile kapatıyoruz.

Meslektaşlarımıza bir mesajınız var mı?

TDB kongreleri gerçek anlamda birer şölen olarak gerçekleşiyor. Burada dışhekimliği mesleğinin en iyilerini buluşturamaya çalışıyoruz; hem eğitim anlamında, hem de ürün anlamında. Bu yıl da bunun için maksimum çabayı gösteriyoruz. Umuyorum ki önceki kongrelerimizi de aşan bir Kongre olacak.

LÜTFİ KIRDAR ULUSLARARASI KONGRE VE SERGİ SARAYI 25-27 HAZİRAN 2009

Organizasyon Komitesi toplantısından (soldan sağa)

Berna Aytaç,
Fusun Şeker
Karagören, Reha Tokgöz,
Sarkis Sözkes,
Mustafa Dügencioğlu,
Özen Doğan Onur,
Ali Yüksel Çalışkan,
Ayşe Koçak,
Neslihan Yamalıoğlu

İstanbul'09

Kongre Genel Sekreteri Dr. Sarkis Sözkas:

'Tecrübeli bir ekibimiz var'

Bize biraz kendinizden ve bugüne kadar aldığınız görevlerden bahsedebilir misiniz?

TDB ve İDO ile tanışmam ve çalışmalarım, 1993 yılında Prof.Dr. Gülümser Koçak'ın, hazırlıkları yürütülen TDB 2. Uluslararası Dışhekimliği Kongresi çalışmalarında yer almak isteyen dışhekimliği öğrenci grubunu biraraya getirmesiyle başladı. Daha sonra İDO ve TDB Öğrenci Kolu'nda çeşitli görevlerde bulundum. Bu süreçte Türkiye'de ilk defa organize edilen Dünya Dışhekimliği Öğrencileri Birliği 44. Kongresi Organizasyon Komitesi Başkanlığına yürüttüm. Çok başarılı geçen bu kongre sırasında Dünya Dışhekimliği Öğrencileri Birliği Genel Sekreteri olarak seçildim, sonraki sene Genel Başkan olarak seçildim ve bu görevi iki dönem yürüttüm. Dünya Dışhekimliği Öğrencileri Birliği kurulduğu 1951 yılından bugüne kadar 22 kişiden biri olarak bana "Ömür Boyu Onursal Üyelik" statüsünü verdi.

TDB Dış İlişkiler Komitesinde görev aldım. 2005 yılında TDB'nin FDI Kongresi adaylığı sürecinde çalışan özel komitede yer aldım. 2007 yılı 14. Uluslararası TDB Kongresinde Dış İlişkiler Komitesi Başkanlığı ve 2008 yılı 100. Yıl komitesi Öğrenci Komitesi Başkanlığı görevlerinde bulundum. TDB'yi temsilen Dünya Dışhekimleri Birliği-FDI'da Ulusal İrtibat Sorumlusu olarak görev yapmaktayken, FDI tarafından Doğu Avrupa Eğitim Programları Müdürlüğü'ne getirildim. Halen bu görevi de sürdürüyorum.

Bu yılki kongrenin konsepti ne olacak?

Bu yıl kongremizde ana konular '**Yenilikler ve Başarı Sırları**' olarak belirlendi. Bu ana konular üzerinden yola çıkan Bilimsel Komitemiz ulusal ve uluslararası düzeyde bu konularda tanınmış akademisyenleri güncel bilgi ve teknolojileri bizlerle paylaşmak üzere kongremize davet etti. Ayrıca bu yıl Kongremiz FDI Eğitim

Programı çerçevesinde gerçekleştiriliyor. Bu FDI akreditasyonu ile Kongremiz bölgesinde gerçekleştirilen uluslararası kongreler arasında önemli bir konuma gelmiş oluyor. Kongremizin tanıtımı ve bilinirliği açısından katkısı olan bu gelişmenin kongremize yabancı meslektaşlarımızın katılımını da artıracaklarını düşünüyoruz.

Kongre 9. kez İstanbul'da yapılıyor. Bu tecrübenin avantajları var mı?

İstanbul Dışhekimleri Odası aktivist grubu içerisinde kongre organizasyonu konusunda çok deneyimli bir ekip var. Amatör olarak çalışan ama profesyonel kalitede iş çıkaran 50'nin üstünde meslektaşımız var. Bu bir bayrak yarışı ve her kongrede bu bayrak el değiştirirse de artık yıllar içerisinde oturmuş ve işimizi çok kolaylaştıran çalışma prensiplerimiz var. 2009 Kongre Komitemizde komitelerde başkanlık görevini yürüten arkadaşlarımızın içerisinde daha önceki senelerde bu görevi üstlenmiş meslektaşlarımızın tecrübesi ile aramıza yeni katılan meslektaşlarımızın enerjisini birleştirerek gücümüze güç kattık.

İDO içerisinde kongre aktivistlerimizin tecrübesi o kadar fazla ki artık kongre çalışmaları sırasında bize destek vermek üzere çalışacağımız profesyonel kongre

şirketi bulmakta güçlük çekiyoruz, çünkü çoğu zaman gelen şirket temsilcilerinin bizim komite arkadaşlarımız kadar konuya hakim olmadıklarını görüyoruz.

Lütfi Kırdar Kongre Merkezi etrafındaki inşaat işleri Kongre dönemine kadar çözülmüş olacak mı?

Evet, çözülmüş olacak Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı yetkilileri tarafından bize iletiliyor. Sonbaharda İstanbul'da gerçekleştirilecek olan IMF-Dünya Bankası Uluslararası toplantısı için, Mayıs ayından itibaren yetkililerin kongre merkezinde ofislere yerleşeceği, inşaat çalışmalarının

da Mayıs ayı sonuna kadar bitirileceği bize bildiriliyor. Kongre vadisindeki bu inşaatın bitmiş olacağı ve eğer yetişirse çevre düzenlemelerinin de bitmiş olacağı kongre vadisinde bu mekanlardan faydalanacak ilk kongre topluluklarından biri olacağımızı umut ediyoruz.

Kongre Merkezindeki bu gelişme ve genişleme ileride FDI Kongresi alma şansımızı da artıracaktır. Daha önce 2008 yılı için FDI Kongresini Türkiye'de gerçekleştirmek üzere adaylığımızı sunmuştuk. Sonuç olarak da İstanbul ve Stockholm FDI Yönetim Kurulu tarafında oylandı ve az farkla oylamayı kaybettik. Buradaki en büyük zaafımız kongre merkezinin FDI Kongresi boyutlarında bir organizasyonu kapasite olarak karşılayabilecek boyutta olmamasıydı. Toplantı salonları ve sergi alanı kapasitelerini kat kat artıran ve mayıs ayında tamamlanacak olan kongre merkezi planlarını FDI yetkililerine gösterdik. Kongre organizasyon tecrübesi olarak FDI Kongresine hazır olan TDB, kongre merkezindeki kapasite artırımıyla artık FDI Kongresi'ni İstanbul'da yapmaya hazırdır. FDI yetkilileriyle bu konudaki görüşmelerimiz sürüyor, TDB Merkez Yönetim Kurulu'nun uygun göreceği bir yıl için tekrar adaylık başvurusunda bulunmak üzere hazırlıklarımız devam ediyor. <

BİLİMSEL PROGRAM

Ağız Hastalıkları	Dr. Michéle Aerden (Belçika)	Ağız hastalıklarının genel sağlık üzerine etkileri
	Prof. Dr. Michael Glick (A.B.D.)	Kompleks medikal vakalarda dental inceleme, değerlendirme ve tedavi protokolleri
	Prof. Dr. Günter Hafız: (İ.Ü.)	Oral kanserlerde yeni tanı yöntemleri ve alınabilecek koruyucu önlemler
	Prof. Dr. Meral Ünür (İ.Ü.)	Oral ülserasyonlar ve tedavileri
Cerrahi	Prof. Dr. George Babayar (Fransa)	Maxilla ve mandibulayı parietal otojen greftlerle baştan yaratmak
	Yrd. Dr. Gühan Dergin (M.Ü.)	Dişhekimiğinde nevralsi ve tedavi alternatifleri
	Prof. Dr. Sina Uçkan (B.Ü.)	Dentoalveoler cerrahide zorluklar, çözümleri ve püf noktaları
	Doç. Dr. Vakur Olgaç (İ.Ü.)	Kök hücre çalışmalarında yenilikler
Deontoloji	Prof. Dr. Şefik Görkey (M.Ü.)	Dişhekimiğinde etik
Endodonti	Prof. Dr. Faruk Haznedaroğlu (İ.Ü.)	Endodontik tedavide yenilikler
	Prof. Dr. Bilge Hakan Şen (E.Ü.)	Endodontide anestezi; Neden hala uyumuyor?
	Prof. Dr. Cemal Tınaz (G.Ü.)	Apeks bulucuların klinik kullanımı
	Doç. Dr. Bekir Karabucak (A.B.D.)	Endodontide ve endodontik cerrahide mikroskop kullanımı
İmplantoloji	Doç. Dr. Abdel Salam El Asgari (Mısır)	Şapsiz implant cerrahisi, avantaj ve riskleri
	Prof. Dr. Serdar Yalçın (İ.Ü.)	Estetik ve fonksiyonel bakış açısından implant tedavi planlaması
Meslek Hast.	Doç. Dr. Belgin Erhan	Dişhekimiğinde bel ve boyun ağrısı
	Prof. Dr. Recep Öztürk (İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp F.)	Dişhekimiğinde meslek ilişkili enfeksiyon hastalıkları ve erişkinlerde aşılama
Oral Diağnoz	Prof. Dr. Güniz Bakı Şen (E.Ü.)	Panoramik radyografiye bakış
Ortodonti	Dr. Burcu Bayırlı (A.B.D.)	Çenelerdeki dikey boyutun korunmasında tween edgewise tedavisinin etkisi
	Prof. Dr. Tülin Arun (Y.Ü.)	Ortodontik tedavi sonrası gülümseme estetiği
	Prof. Dr. Selim Arıcı (O.M.Ü.)	Hareketli ortodontik aпарeylerle güncel ve basit tedavi yaklaşımları
Pedodonti	Prof. Dr. Gamze Aren (İ.Ü.)	Çocuk endodontisinde doğru karar ve zamanlama
	Doç. Dr. Zafer Çehreli (H.Ü.)	Pulpa-adhesiv ilişkileri
	Prof. Dr. Koray Gençay (İ.Ü.)	Çocuklarda çekim kararları ve yer tutucular
Periodontoloji	Dr. David Herrera (İspanya)	Başlangıç periodontal tedavinin önemi, uygulama prensipleri ve sınırları
	Dr. Nikos Mardas (İngiltere)	Periodontitisli hastalarda implant tedavisi
	Prof. Dr. Selçuk Yılmaz (Y.Ü.)	Rejeneratif periodontal tedavinin endikasyonları ve sınırları
	Prof. Dr. Funda Yalçın (İ.Ü.)	Dişhekimiğinde trombosit zengin plazma ve trombosit zengin fibrin kullanımı
Protez	Dr. Max Bosshart (İsviçre)	Doğal dişlerden Hollywood gülüşüne
	Prof. Dr. Şenay Canay (H.Ü.)	Aşırı madde kaybına uğramış dişlerde restorasyon alternatifi
	Prof. Dr. Ender Kazazoğlu (Y.Ü.)	Zirkonya ve yaşanan sorunlar
	Prof. Dr. Yasemin Kulak Özkan (M.Ü.)	İmplant destekli hareketli protezler
	Prof. Dr. Mutlu Özcan (Hollanda)	Fiberle güçlendirilmiş kompozitler: dişhekimiğindeki klinik uygulamaları
	Prof. Dr. Atilla Sertgöz (M.Ü.)	İmplant destekli protez planlamasında üç boyutlu görüntüleme yöntemlerinin cerrahi splint hazırlanmasında kullanılması
	Dr. Roberto Carlo Spreafico (İtalya)	Estetikte mükemmel yakalamak
	Doç. Dr. Tonguç Sülün (İ.Ü.)	Üst total protezlerin kırılmasında oklüzyonun etkisi
	Prof. Dr. Erdal Şahin (H.Ü.)	Porselen kuren ve köprülerde görülen problemler, CAD-CAM destekli tam seramik restorasyonlar
Tedavi	Prof. Dr. Deniz Şen (İ.Ü.)	Simantasyon
	Prof. Dr. Bart Van Meerbeek (Belçika)	Adhesiv teknolojilerinde son gelişmeler
	Prof. Dr. Esra Yıldız (İ.Ü.)	Dişhekimiğinde minimal invazif tedavi yaklaşımı

PANELLER

Cerrahi - Endodonti - Periodontoloji ortak konuları
Dişhekimiğinde laser kullanımı
Endodonti : Doç. Dr. Ayçe Ü. Eldeniz (S.Ü.)
Cerrahi : Prof. Dr. Celal Tümer (H.Ü.)
Periodontoloji : Prof. Dr. Aslan Yaşar Gökbuğet (İ.Ü.)
Cerrahi - Periodontoloji ortak konuları
Doğru zamanda doğru antibiyotik kullanımı
Cerrahi : Prof. Dr. Gökhan Alpaslan (G.Ü.)
Periodontoloji : Prof. Dr. Gül Atilla (E.Ü.)
Periodontoloji - Cerrahi - Protez ortak konuları
İmplant tedavisinde multidisipliner yaklaşımın önemi; vakalarda başarısızlık ve komplikasyonların tartışılması
Periodontoloji : Prof. Dr. Bahar Kuru (M.Ü.)
Cerrahi : Prof. Dr. Nejat Borasayan (A.Ü.)
Protez : Prof. Dr. Gürcan Eskitaşçioğlu (G.Ü.)

KURSLAR

Prof. Dr. Mutlu Özcan (Hollanda)	Fiber kursu
Doç. Dr. Bekir Karabucak (A.B.D.)	Endodontide mikroskop kullanımı
Doç. Dr. Tonguç Sülün (İ.Ü.)	TME sorunlu hastalarda splint hazırlanması
Prof. Dr. Özen Tuncer (İ.Ü.), Prof. Dr. Serdar Çintan (İ.Ü.)	Periodontal el aletlerinin doğru ve etkin kullanımı
Dr. Uğur Ergin (İ.Ü.)	Dişhekimiğinde fotoğrafçılık
Prof. Dr. Mine Nayır (İ.Ü.),	Dişhekimiğinde yardımcı
Prof. Dr. Güven Külekçi (İ.Ü.),	Dr. Uğur Ergin (İ.Ü.) personel eğitimi
Doç. Dr. Banu Ermiş (S.D.Ü.)	Anterior kompozit restorasyonlarda tabakalama yöntemi
Doç. Dr. Esra Can Say (Y.Ü.)	Beyazlatma teknikleri

Tümay İmre*

Tıpta Uzmanlık Kurulu ortodonti ve cerrahinin uzmanlık dalı olmasına karar verdi

Uzmanlık konusu netleşiyor

Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun (TUK) 9-12 Ocak 2009 tarihlerinde uzmanlık alanlarıyla ilgili yaptığı toplantıda, dişhekimliğinde ortodontinin yanı sıra cerrahinin de uzmanlık dalı olmasına karar verildi. TDB Genel Başkan Vekili Tümay İmre uzmanlık konusundaki gelişmeleri dergimiz için kaleme aldı.

Dişhekimliğinde uzmanlık konusundaki tartışmanın yaklaşık 30 yıllık bir geçmişi var. Tıpta uzmanlıkla ilgili tüzüğün yenilenme çalışmaları o zamandan bu yana devam ediyor. Bugüne kadar birçok iktidar bunun için girişimlerde bulunsa da bugüne dek çok ciddi bir adım atılamamıştı. Bu konuda çalışmalarını sürdüren Tıpta Uzmanlık Kurulu geçtiğimiz günlerde dişhekimliğinde uzmanlık dallarını Ortodonti ve Ağız, Diş Çene Cerrahisi olarak belirledi.

Tıpta Uzmanlık Kurulu

Tıpta Uzmanlık Kurulu'nun yarısından çoğu Sağlık Bakanlığı'na bağlı bürokratlardan oluşuyor ve Sağlık Bakanlığı tarafından atanıyor. Kurulda ayrıca Yüksek Öğretim Kurulu'nun, Türk Tabipler Birliği'nin, GATA ve Adli Tıp Kurumu'nun birer temsilcisi bulunuyor. Ancak yarından fazlasının Sağlık Bakanlığı'nı temsil ettiği bir kurulun gerçekçi, bağımsız ve bilimsel bir çalışma yürütmesi beklenemez. TDB'nin buna itirazı var. TDB'nin de Kurulda yasal olarak bir temsilcisi var. TDB temsilcisi sadece dişhekimleriyle ilgili konularda, TTB temsilcisi de sadece genel tıpla ilgili konularda oy kullanabiliyor. Yani genel tıpla ilgili TDB'nin temsilcisi oy kullanmıyor, dişhekimliğiyle ilgili olarak da TTB oy kullanmıyor. Bu kısıtlama mesleki disiplinden kaynaklanmıyor çünkü Sağlık Bakanlığı'nın veya YÖK'ün Kurula atadığı dişhekimleri genel tıpla ilgili konularda oy kullanabiliyor. Bu noktada, kurum temsiline, mesleki disiplinden kaynaklanmayan bir kısıtlama getirildiğini düşünüyoruz ve TDB'nin bu konuyla ilgili de mücadelesi devam edecek.

'Uzmanlığın oluşturulduğu dallarda şu andaki ihtiyacın karşılanması için bu dallarda doktora yapanlara bir kereye mahsus olmak üzere uzmanlık hakkı tanınabilir. TDB'nin bu konudaki çalışmaları da sürüyor.'

Bugüne nasıl gelindi?

2002 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından yeni bir tüzük yayımlandı. Bu tüzüğün pek çok maddesinin iptali istemiyle Danıştay'a davalar açıldı. Bu davalar sonucunda tüzük tamamen iptal edilmese de, tüzüğün yürütmesini ilgilendiren en önemli maddelerinin çoğu Danıştay tarafından iptal edildi ve kendisi varolan ama uygulanması mümkün olmayan bir tüzük durumuna düştü. O günden beri de bu sıkıntı devam

ediyor.

2002'de yayımlanan tüzükte, dişhekimliğinde beş dalda uzmanlık öngörülüyordu. Türk Dişhekimleri Birliği tarafından tüzüğün pek çok maddesi hakkında, özellikle de beş dala ilgili uzmanlık kararının bilimsel olmadığı gerekçesiyle iptal için Danıştay'da dava açıldı. Danıştay da beş dalda uzmanlığın bilimsel gerekçesinin bulunmadığından bu kararı iptal etti. Sağlık Bakanlığı'nın tüzük çalışmalarını yaparken konunun taraflarını dikkate almamış olması bu tüzüğün birçok maddesinin iptaline ve yıllar süren zaman kaybına neden oldu.

İptalden sonra da yeni tüzük çalışmaları devam etti, ancak hükümet yeni bir yasayla, uzmanlığı tüzük yerine yönetmelik çıkararak düzenleyeceğini duyurdu.

TDB 'Uzmanlık Kurultayı'yla yol açtı

Türk Dişhekimleri Birliği 2003 yılında diş-

*Dişhekimisi, TDB Genel Başkan Vekili

hekimliğinde uzmanlıkla ilgili bir kurultay organize ederek konunun taraflarını bir araya getirdi. Bu Kurultay'da iki dalda uzmanlık kararı alındı ve Avrupa Birliği'nin serbest dolaşımında tanıdığı "ortodonti" ve "ağız diş çene cerrahisi" dişhekimliğinde uzmanlık dalı olarak açıklandı. TDB, 2003 yılından itibaren Kurultay sonuçları doğrultusunda Sağlık Bakanlığı ve diğer kamu kurumları nezdinde çalışmalarını sürdürdü. Danıştay Birinci Dairesi'nde konuyla ilgili toplantılara katılarak, dişhekimliğinde uzmanlıkla ilgili görüşlerini paylaştı ve bir süre önce Uzmanlık Kurulu Toplantısında bu iki dalda uzmanlık kabul edildi. Şimdi bu düzenlemenin yönetmelik olarak, bir değişikliğe uğramadan yayınlanmasını bekleniyor.

Dişhekimliği camiasında bu konuda farklı görüşlerin de olduğu bilinen bir gerçek. TDB bu konuda şöyle bir yöntem belirledi: Herhangi bir dalın uzmanlık olup olmaması kararının kişilere bağlı olmaktan çıkarılması için bilimsel kriterler saptandı ve bu kriterler bilimsel derneklere iletildi. Bu kriterler konusunda bir eksiklik olup olmadığı sorularak görüşleri istendi. Ancak bilimsel derneklerden bugüne kadar bir yanıt alınmadı. Bu nedenle bu kriterler bütün camianın onayladığı bir şablon haline getirilemedi. Bu şablon belirlendiğinde bu tartışma da subjektif olmaktan çıkacaktır.

TDB bugün bu iki dalın kriterlere uygun olması nedeniyle uzmanlık olmasını öngörüyor. Ancak diğer dallarda bu kriterlerin çoğunun karşılandığının belirlenmesi halinde bunun da arkasında duracağını ifade ediyor. Çünkü bunlar bilimsel olgulara ve uluslararası kabullere göre belirlendi.

Bir bilim dalını ele alırken, örneğin ortodonti dalında; beş yıllık lisans eğitimini bitirmiş dişhekiminin yapamadığı tedaviler var mı, varsa bu tedavilerin sıklığı nedir, bunlar bugün kim tarafından karşılanmaktadır, karşılanamayanlar var mıdır, bunların karşılanabilmesi için fakülte eğitiminin geliştirilmesi mi lazım, yoksa yeni bir uzmanlık eğitimi mi lazım, bu eksiklik kurslarla, seminerlerle geliştirilebilir mi gibi detaylı bir kriterler manzumesinin göz önünde bulundurulması gerekiyor.

Bazı meslektaşlarımızın dişhekimliğinde uzmanlık çıkması durumunda kendi

'TDB bugün bu iki dalın, ortodonti ve cerrahinin kriterlere uygun olması nedeniyle uzmanlık olmasını öngörüyor. Ancak diğer dallarda bu kriterlerin çoğunun karşılandığının belirlenmesi halinde bunun da arkasında duracağını ifade ediyor. Çünkü bunlar bilimsel olgulara ve uluslararası kabullere göre belirlendi.'

çalışma alanlarının kısıtlanacağı konusunda endişeleri olduğunu biliyoruz. TDB olarak, dişhekimliğinde uzmanlıkların tanımlanmasında, hem mesleğin genel çıkarları hem de dişhekimlerinin tümünün mesleki uygulamalarıyla ilgili herhangi bir bilim dışı uygulama olması durumunda daha önce de olduğu gibi kesinlikle karşı çıkarız. Diğer taraftan bazı akademisyenlerimiz ise tüm dallarda uzmanlığın olmasının mesleğin bilimsel gelişmesinin önünde engel yaratacağını ifade ediyor ama bu gerçekleri yansıtmıyor. Çünkü uzmanlık bilimsel bir çalışma olmaktan çok, alandaki ihtiyacın karşılanmasıyla ilgilidir; bilimsel gelişme için fakültelerimizde doktora eğitimleri devam edecektir; zaten akşinin düşünülmesi mümkün değildir.

Dişhekimliğinde Uzmanlık Sınavı Dişhekimliğinde Uzmanlık Yönetmeliği'ne

göre, bugüne kadar tıpta olduğu gibi dişhekimleri de artık DUS (Dişhekimliğinde Uzmanlık Sınavı) olarak adlandırılan merkezi bir sınavla uzmanlığa girecekler. Uzmanlık çalışmalarının bitiminde de dişhekimleri yine merkezi bir sınav ve ayrıca jüriden geçerek uzman olma hakkını elde edecekler.

Bugün tartışma konusu olan noktalardan biri de doktoraların uzmanlık olarak kabul edilmesi meselesidir. Uzmanlığın oluşturulduğu dallarda şu andaki ihtiyacın karşılanması için kısa vadede ne yapılabilir? 2002 tüzüğünde bu dallarda doktora yapanlara bir kereye mahsus olmak üzere uzmanlık hakkı tanınıyordu, ancak tüzüğün bu maddesi de Danıştay tarafından iptal edildi. 2003 yılındaki Danıştay kararından sonra bir kere daha, doktoraların uzmanlık olması için yeni yönetmeliğe hüküm koyulması sorunu halledecek gibi görünmüyor. Ancak bu sorunu halletmek için TDB'nin çalışmaları sürüyor. Yönetmeliğe eklenecek geçici bir maddeyle ya da bir yasa maddesiyle sorun aşılmaya çalışılıyor.

Uzmanlık alanına giren durumlar

Hangi uygulamaların uzmanlık alanına gireceği de ayrıca çözümlenmesi gereken bir konudur. Örneğin cerrahi dalında, dişhekiminin çalıştığı çenelerde ve ağız içinde her türlü uygulama olacak. Ancak bunun ne kadarının uzmanların alanında, ne kadarının uzman olmayanların alanında olacağını sınırlarının çizilmesi gerekiyor. Bu konuyla ilgili olarak da TDB'nin çalışmaları devam ediyor.

Ortodonti konusunda uzun süre önce sorun çözümlendiği için pek bir sıkıntı yaşanmıyor. Ancak, ağız diş çene cerrahisi uzmanlığında, bazı tıp dalları mensupları, özellikle plastik cerrahlar, dişhekimlerinin çene cerrahisiyle ilgilenmelerini engellemek için çok uğraştı. Türk Dişhekimleri Birliği bilimsel çalışmalarla, dünya örnekleriyle birlikte literatür çalışmalarını Kurula sundu. Tıpta Uzmanlık Kurulu da TDB'nin görüşlerinin doğru olduğunu tescil etti. Bu doğrultuda 1219 sayılı Yasa'daki dişhekimliği tanımının da buna uygun olarak değişmesi gerekiyor; bunun için de çalışmalar sürüyor.

Görünmez çitleri aşmak

8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle bu yıl sadece dişhekimi kadınları değil dişhekimliği sektörünün değişik alanlarında çalışan kadınları da dinleyelim dedik. Sektör firmalarında çalışan dişhekimleri, diş teknisyenleri ve dişhekimi yardımcılarında mikrofonu uzattık.

Dentsply Türkiye Müdürü Dişhekimi Harika Gökçesu:

'Kadınsanız hata yapma lüksünüz yok'

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

İstanbul Ü. Dişhekimliği Fakültesi mezunuyum. Beş yıl dişhekimliği yaptıktan sonra çalışma alanımı, mesleğimi farklı bir şekilde kullanabileceğim, meslektaşlarımla daha birebir ilişki içinde olabileceğim bir alana kaydırmaya karar verdim. Yaklaşık on yıldır Dentsply'da çalışıyorum. Dentsply ürünlerinin Türk dişhekimlerine ve diş teknisyenlerine tanıtılması, anlatılması, doğru kullanımının sağlanması, kolay ulaşılmasının ve satışının yaygınlaştırılmasının sağlanması gibi konularla uğraşırken, son iki yıldır aynı işleri Türkiye yanında yurtdışındaki bazı ülkelerde de yapmak suretiyle sorumluluğum arttı. Üç kişi olarak başladığımız maceramız şu anda 14 kişilik bir ekip halinde devam ediyor.

Çalıştığınız alanlarda kadın olmak size ne tür avantajlar ya da güçlükler yaşattı?

Çalışma hayatında kadına biçilen bazı görevler var ve yöneticilik bunların arasında değil. Bir kadın yönetici olarak, başarılı olmak için aynı işi yapan bir erkeğe göre çok daha dikkatli olmak zorunda kalıyorsunuz. Hata yapma şansınız daha az. Bu da stresi arttırıcı bir faktör olarak dezavantaj yaratıyor, ama öte yandan hırsınızı tetikle-yerek bir avantaja da dönüşebiliyor.

Tüm çalışma hayatım süresince -belki de şanslı olduğum için- ciddi bir ayrımcılığa uğramadığımı söyleyebilirim. Kadın olmanın zorluklarından kaçınmanın önemli bir yolunun sadece kadın olduğunuz için sunulan avantajları kullanmamak olduğunu düşünüyorum. İş hayatında kendiniz kadın olmayı bir kenara bırakırsanız, diğerlerinin yaklaşımı da -düşünce yapıları ne olursa olsun- farklılaşmak zorunda kalıyorsunuz.

İş hayatımda benim en fazla hissettiğim çelişki, iş ilişkisi içinde bulunduğum bazı erkeklerin, kendi eş veya yakın akrabaları olan kadınların çalışmalarına karşı olmalarına rağmen bana gösterdikleri saygı ve hürmet olmuştur.

Ama öte yandan çalışan bir kadın olmanın özel hayatınızı çalışan bir erkeğe oranla en az iki kat daha zorlaştırdığı da bir gerçek ve ben de bu gerçeğe yaşıyorum. Özellikle anne olmak fazlasıyla özveri gerektiriyor ve bir erkeğe göre daha planlı, daha hızlı olmanız ve zamanınızı son derece verimli geçirmeniz gerekiyor.

Sizce Türkiye'de kadının en büyük sorunu ne?

Kadın sorunu bence Türkiye'nin genel sorunlarından çok da bağımsız değil. Çok kozmopolit bir toplumda yaşıyoruz, dolayısıyla sorunlar da toplumun her seviyesinde farklılık gösteriyor. Töre cinayetlerinden, kızların okutulmamasına, başlık parası ve zoraki evliliklerden, kadının ne-redeyse uyanık olduğu her anı çalışarak

geçirmesine varan bir dizi sorun var.

Biraz klişe olacak ama en büyük sorun olarak eğitimi görüyorum. Yalnız öğretimle karıştırılmasın lütfen, bazen üniversite mezunlarında bile eğitim sorunu olabiliyor. Kadınların toplumun onlar için uygun gördüğü görev ve rolleri biraz sorgusuz sualsiz kabul ettiklerini görüyorum. Eğitim sistemimiz ve geleneklerimiz ne yazık ki sorgulamaya izin vermiyor. Böyle olunca da kadınlar annelerinden gördükleri neyse onu uyguluyorlar. Oysa ki gelişme olması için annelerimizi aşmamız gerekir, öyle değil mi?

Çalışan kadın ve anne olmak sizde nasıl duygular uyandırıyor?

Çalışan bir anne olabildiğim için son derece mutluyum. Çocuklarım belki bu duygumu küçükken paylaşmamış olabilirler ama büyüyüp ayakları yere bastıkça onların da benimle gurur duyduklarını görüyorum. Öte yandan iyi eğitilmiş, kariyer sahibi olma yolunda iken çocukları nedeniyle sadece anneliği meslek edinmiş arkadaşlarımı ve onların çocukları büyüdükten sonraki pişmanlıklarını gördükçe de kararımın doğruluğunu bir kez daha anlıyorum. Annelik kadınlara iş hayatında zaman zaman kesintiler yaşatabilir, ama iş hayatından asla tamamen kopmamak gerektiğini düşünüyorum.

Annelikle iş hayatı birlikte gerçekten zor yürüyor, ama her ikisi de insana çok şey katıyor. İş hayatı insana anneliğin veremediği kendine saygı, özgüven ve başarı duygularını yaşıyor. Annelik ise başka hiç bir şeyin veremeyeceği fedakarlık, kendini ikinci veya üçüncü plana atma, sabır ama buna karşın doyumsuz bir mutluluk yaşıyor. Bence bunlar tam bir insan olabilmek, hayatı bütün yönleriyle anlayabilmek ve yaşayabilmek için gerekli şeyler.

Dimsan Diş Deposu Ürün Müdürü Dişhekimi Sabâ Eryılmaz:

'Ülkemizin kadınına göre avantajlıyız'

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

1992 yılında Marmara Ü. Dişhekimliği Fakültesi'nden mezun oldum. Öğrencilikten profesyonel dişhekimliğine geçişim Karadeniz Ereğli'de oldu. Odaya kayıt olduğum günden itibaren ilçe temsilciliği ile başlayarak Oda yönetim kurulu üyeliği, genel sekreterlik, Oda başkanlığı ile devam eden ve TDB Merkez Yönetim Kurulu üyeliği ile nokta koyduğum bir meslek örgütü geçmişim oldu. Örgütlülüğe ve "bir şey yapmak lazım"a inanıyorum; oturduğum yerde söylenmeyi değil, üreten ekibin içinde olup katkı koymayı tercih edenlerdenim.

Şimdi yaptığım iş de bana yine son derece keyif veriyor. 14 sene sonra İstanbul'da yaşamaya karar verdim ve farklı bir hedefe yöneldim. Bir yıldır Dimsan Diş Deposu Ürün Müdürü olarak çalışıyorum.

Meslek örgütlerinde yöneticilik yaptınız, şimdi de sizi bir işkadını olarak görüyoruz.

Çalıştığınız alanlarda kadın olmak size ne tür avantajlar ya da güçlükler yaşattı?

Oda başkanlığı için aday olduğumda, daha önceleri yöneticilik yapan büyüklerimden bazıları, "ilçeden ve hem de kadın, nasıl kalkacak bu işin altından" endişesi yaşadılar. Hatta "yapabilecek misin" diye açık açık soran oldu. O güne kadar başkanlık, il merkezinin ve erkeklerin dışına çıkmamıştı. Bu endişeleri kısa sürdü; sanırım işe nasıl dört elle sarıldığımı görünce onlar da rahatladılar.

Oda yönetimi ve TDB MYK'da çalışırken bir gün bile bana ayrımcılık yapıyor, kadın olduğum için dışarıda bırakılıyor hissinde kapılmadım. Ama enteresandır, bazen dışarıdan "kadın başıma" bu işlerin içinde olmama şaşırıyor oluyordu. Oysa önemli olan, kadın ya da erkek çalıştığımız ekibin bir parçası olabilmek, birlikte üretebilmektir. Altından kalkabileceğinize inandığımız her işi başarabilirsiniz.

Pozisyonunuzu avantaja ya da dezavantaja çevirmek de kişinin elindedir, kurgunuzu ona göre yaparsınız. Kadın olmak belki daha kolay empati kurmamızı sağlayabilir.

'Kadına seçme şansı tanındığında herkes kadar her işi yapabilecektir.

Bazıları başarılı olacaktır, bazıları da başarısız. Tıpkı erkekler gibi...'

İçgüdülerimizin kuvvetli olması da etken olabilir.

Sizce Türkiye'de kadının en büyük sorunu ne?

Ülkemizin gerçekleri bizim yaşadıklarımızla örtüşmüyor aslında. Yüksek öğrenim görmüş kadınların bile hepsi o kadar şanslı değil. Dayak yiyen kadınlar bir adım öne çıksın desanız bizim ülkemizde bu oran % 50'ye yakındır; doğuya gittikçe % 60'ları geçer. Türkiye'de kadın çelişkiler yumağında yaşıyor. Bir yanı kalk git diyor ama öbür yanı gidersen ne yaparsın, kadın başına nasıl çocuklarını geçindirirsin diyor; kurgu baştan öyle yapılmış. Kadın nüfusun yarısından fazlasının yaşadığı budur. Kadınların bilinçlenmesi ve eğitilmesi için en güçlü kaynak olarak medyanın ve televizyonların bu tabloyu daha da kötüye götürecektir programları kadınlara sunmasına; üstelik de bu programların kadınlar tarafından hazırlanıp sunulmasına anlam veremiyorum. Giderek çürüyen bir toplum yaratmanın altında ne yazık ki kadınların da imzası olacak.

Türkiye'de kadın olmak zor zanaat. Şu anda işim gereği çok sık seyahat ediyorum. Bu seyahatlerim bazen iki gün, bazen bir hafta sürüyor. Benim için şu anda sorun yok,

çünkü evli değilim. Ama böyle bir duruma uzun süre sesini çıkarmayacak erkek sayısı bizim toplumumuzda bir elin parmaklarını geçmez. Aynı şekilde erkeğin işi gereği seyahatine ise eşi bir şey diyemez, bir şey demek aklına bile gelmez, çünkü işi öyle gerektiriyordur. Ama kadınsanız işiniz değil, eşinizin düşüncesi ağır basar. Kim ne derse desin gerçek

budur.

Kadın; öznesi olduğu ev işleri -eş ve çocukların bakımı- gibi cümlelerden sıyrılmasına izin verildiğinde; birey olduğu gerçeği unutulmadığında; kendini yaşama ve seçme şansı tanındığında herkes kadar her işi yapabilecektir. Bazıları başarılı olacaktır, bazıları da başarısız. Tıpkı erkekler gibi...

Kadın olmak sizde nasıl duygular uyandırıyor?

Türkiye'de kadın olmanın yarattığı sıkıntıları yaşamadığım için kendimi şanslı hissediyorum. Ama bu şansı da gene benim ilmek ilmek işledim. Bunun için de bana insan olmanın onurunun kadın ya da erkek olmaktan önce geldiğini öğreten, birey olmamı destekleyen babama müteşekkirim. Kadın olmak ve farkında olmak güzel bir duygu.

Dünyayı güzellik kurtaracak... <

Dişhekimi yardımcısı Kevser Atman:

'En önemli sorun kadına yönelik şiddet'

Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

1978 Eskişehir doğumluyum. Lise mezunuyum. 13 yıldır dişhekimi yardımcısı olarak çalışıyorum. Öncelikle sizlere de çok teşekkür ediyorum, derginizde bizlere de yer ayırdığınız için.

Dişhekimliği yardımcılığını meslek olarak seçiminiz nasıl oldu?

Dişhekimi yardımcısı olmam tamamen tesadüf eseri oldu. İyiki de olmuş; işe ilk başladığımda çok zor geldi, yapabiliyordum diye düşündüm. Dışarıdan çok basitmiş gibi gelse de bizim yaptığımız iş her yönden emek isteyen bir iş. Hekimlerimizin ve hastalarımızın memnuniyeti, muayenehanemizin sorumlulukları zor olsa da

inanın çok da keyifli. Tabii ki işini severek yapan biri için ve ben de işimi severek yapıyorum.

Mesleğinizi uygularken kadın olmak size ne tür avantajlar ya da güçlükler yaşattı?

Mesleğimde kadın olmanın her zaman avantajlarını yaşadım. Bazen zorlandığım konular olsa da aşılmayacak sorunlar değildi, hele iyi bir hekimle çalışıyorsanız. Ben çok şeyler öğrendim ve çok iyi hekimlerle çalıştım. Bizlere destek ve eğitim veren TDB'ye de teşekkür ediyorum. 100. yıl etkinliklerinde bizlere ilimizde eğitim semineri düzenlediler, bizler için çok faydalı bilgiler verdiler.

Sizce Türkiye'deki kadınların en önemli sorunu nedir?

Ne yazık ki ülkemizde kadının sorunu değil sorunları var. İlk aklıma gelen kadına karşı şiddet. Malesef 2009 yılındayız ve her akşam haberlerde bu tür olaylar gündemde. Neden kadın sığınma evleri açılıyor, ihtiyaç var. Keşke sığınma evleri değil de kadın dayanışma ve yardımlaşma evleri açılabilir. Belki o zaman kadının sorunu daha az olacak. Ülkemizde birçok başarının altına imzasını atan kadınlarımız da var elbette. Umarım bu başarılı kadınlarımız daha da çoğalır. Tüm meslektaşlarımızın ve tüm kadınlarımızın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Diş teknisyeni Nihal Yücel:

'Her şey erkeklere göre düzenlenmiş'

Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

1976 yılında Bursa'da doğdum. Ege Üniversitesi Diş Protez mezunuyum. Evli ve bir çocuk annesiyim. 13 yıldır okul hariç meslek hayatındayım. Şu anda eşimle beraber kendi laboratuvarımızı işletiyoruz.

Meslek olarak diş teknisyenliğini bilinçli olarak mı seçmişsiniz?

Aslında tesadüfen üniversite tercihlerimi yaparken böyle bir bölüm olduğunu keşfettim. Burasını kazanınca da devam etmeye karar verdim.

Mesleğinizi uygularken kadın olmak size ne tür avantajlar ya da güçlükler yaşattı?

Daha çok erkeklerin olduğu bir meslek dalı olmasına rağmen ben şanslılardan biriydim. Hem İzmir'de başlamış olmak hem de kadınların olması nedeniyle çok zorluk yaşamadım. Sadece iş saatlerinin yoğunluğu zorlayıcıydı. Onu da eşimle birlikte çalışınca kolay atlattık. İşimi seviyorum.

Sizce Türkiye'deki kadınların en önemli sorunu nedir?

Her ne statüde olursa olsun erkek egemen bir toplumda yaşıyoruz. Her şeyin erkeklere göre düzenlenmiş olduğunu düşünüyorum. Bir yere giderken bile erkeklerin korumasına ihtiyaç duyuluyor. Hem ev hayatının, hem çocukların yetiştirilmesinin, hem de iş hayatının kadınların üzerinde olduğunu düşünüyorum. Kadınların iş hayatına da girmesiyle erkeklerin işinin daha da kolaylaştığına inanıyorum.

Dişhekimi yardımcısı Merve Çakar:

'Okumak, kadınlar için daha önemli'

Biraz kendinizi tanıtır mısınız?

1993 Karadeniz Ereğli doğumluyum. Öğrenim durumum lise terktir.

Dişhekimliği yardımcılığını meslek olarak seçiminiz nasıl oldu?

Dişhekimi yardımcılığının bir kadın için ideal bir meslek olduğunu düşünerek bu seçimi yaptım.

Mesleğinizi uygularken kadın olmak size ne tür avantajlar ya da güçlükler yaşattı?

Bana dezavantajı olduğunu düşünmüyorum; avantajı ise gelen hastalarla yakından ilgilenmek, onları hekime hazırlamak ve yeni şeyler öğrenmek avantajım oldu. Bu meslekte kendimi geliştirerek daha iyi yerlere gelmek istiyorum.

Sizce Türkiye'deki kadınların en önemli sorunu nedir?

Eğitim konusunda kendilerini geri bırakmalarıdır. Ben şu an okulu terk ettiğime pişmanım, eğer okuluma devam etmiş olsaydım daha iyi yerlere gelebilirdim, bu meslekte belki hekim bile olabilirdim. Bundan dolayı kadınların okumaları ve kendilerini geliştirmeleri çok önemli. Okumamak, eğitimden geri kalmak insanlara ileride büyük zorluklar ve sıkıntılar yaşatabiliyor.

Dişhekimleri şehreminliğine aday

29 Mart 2009 yerel seçimlerinde Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde birçok meslektaşımız belediye başkanlığı için aday oldu. Ancak tüm partilere başvurmamıza rağmen sağlıklı bir liste alamadık. Adaylardan isimlerine ulaşabildiklerimizi ve aynı zamanda TDB Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı olan meslektaşımız Ahmet Ataç'la yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

Eskişehir Tepebaşı Belediye Başkan adayı Ahmet Ataç:

'Sağlıklı kent' anlayışını yeniden uygulayacağız

Kendinizle ve meslek hayatınızla ilgili biraz bilgi alabilir miyiz?

1969'da İstanbul Dişhekimliği Yüksekokulu'ndan mezun oldum ve Eskişehir'de serbest dişhekimisi olarak çalışmaya başladım. 1986'da Eskişehir Dişhekimleri Odası'nın kurucu Başkanı oldum ve ertesi yılki Genel Kurul'da da tekrar Oda başkanlığına seçildim. 1999'da Tepebaşı Belediye Başkanı seçilene kadar da bu görevi sürdürdüm. Bu arada TDB Etik Komisyonu üyeliğinde bulundum.

Siyasete girme kararını nasıl verdiniz? Siyaset sizin ne ifade ediyor?

Ben askerden geldiğim 1972 yılından itibaren o zamanki CHP içerisinde yer aldım. Darbe sonrası dönemde de SHP ve CHP içinde çalıştım. 1999'da Sayın Ecevit tarafından gelen adaylık önerisini kabul ettim ve Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen hocamızla birlikte beş yıl boyunca hazırladığımız imar planlarıyla, sosyal ve kültürel çalışmalarla Eskişehir'i bugünkü haline getiren işlere imza attık. Bu anlamda Belediye Başkanlığıyla başladığım birşey değil siyaset. Toplum için iyi olacağına inandığınız projeleri gerçeğe dönüştürebilme şansı, büyük bir insan topluluğunun hayatlarını kolaylaştırabilme imkanı ve bunun verdiği manevi haz siyaset için gereken heyecanı sağlıyor bana. Belediye Başkanlığım döneminden bir iki örnek verirsem bu hazdan neyi

Tepebaşı Belediye Başkan adayı dişhekimisi Ahmet Ataç (sağda) seçim çalışmalarları sırasında.

kastettiğim anlaşılabilir: O dönem Dünya Sağlık Örgütü'nün Sağlıklı Kentler Projesi vardı ve biz bu projeyi uygulayan Türkiye'deki ikinci belediye olmuştuk. Bu proje bebek ölüm oranından bacalardan çıkan zehirli gazlara kadar birçok alanda değerlerinizin belli kriterleri sağlaması gereken bir projedir. Bu dönemde sosyal güvencesi olmayan anne adaylarına süt ve demir hapı veriyorduk. Dünya Sağlık Örgütü'nün dikkat çektiği en önemli sağlık sorunlarından biri kansızlıktı çünkü. Özellikle hamile kadınlarda yoğun görülen bir sorun olduğundan demir takviyesi gerekiyordu. Osmangazi Üniversitesi Tıp

Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'yla beraber yaptığımız bir projeydi bu. Bir gün İl Sağlık Müdürü telefon açtı, -ki bana son derece uzak bir siyasi görüşlendi- "Abi, seni kutlarım" dedi, "sizin bölgede bebek ölüm oranı sifıra yaklaştı". Bundan güzel bir tatmin olabilir mi?

Sosyal ve kültürel anlamda da kente kimlik katan çalışmalarımız oldu. Eskişehir, biliyorsunuz tarihsel olarak tuğla sanayiiyle ünlü bir kent. Bu gelecekte birikimi yansıtacak bir çalışma

olarak Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu yaptık. Dünya çapında yabancı ve yerli sanatçılar halka açık ortamda şamottan (tuğla hamuru) heykeller yaptılar ve bu heykeller kentin çeşitli mekanlarına yerleştirildi.

Seçilirsенiz hayata geçirmeyi düşündüğünüz projeleriniz neler?

Eskişehir'de 120 bin emekli var, yaşlı nüfus oranının yüksek olduğu bir kent. Yaşlılar için lokaller oluşturacağız. Buralarda gündüz ister kültürel aktivitelere katılacaklar, ister bilardo ya da iskambil oynayacaklar, isterlerse sohbet edecekler. Sosyal kaynaşmayı artıran, insanları kahve köşelerine mahkum etmeyen yerler olacak. Ayrıca Parkinson, Alzheimer gibi hastalıkları olan yaşlı hemşehrilerimizin tedavilerini üstleneceğiz. Bunu da Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı'yla birlikte yapacağız. Türkiye'nin siyasal dönüşümü de umut ediyorum 29 Mart'ta Eskişehir'den başlayacak.

İsimlerini öğrenebildiğimiz adaylar ve partileri

Ahmet Ataç	Eskişehir Tepebaşı	DSP
Ünal Baysan	Tekirdağ Çorlu	CHP
Gülüm Cantürk	İzmir Karabağlar	DP
Mustafa Demir	İstanbul Fatih	AKP
Levent Oktay	Siirt Merkez	CHP
Emin Özgün	Artvin Merkez	CHP
O.Seyfi Terzibaşoğlu	Muğla Merkez	AKP
Selçuk Yıldırım	Nevşehir Merkez	DP

'Seçimi geren Ergenekon davası'

Türkiye yine genel seçim atmosferinde yapılan bir yerel seçime gidiyor. Seçime giderken ulusal ve uluslararası politik durumu Radikal Gazetesi yazarı Oral Çalışlar'la konuştuk. Çalışlar sürecin bu kadar gergin geçmesine ve referandum havasına girmesine sebep olan etkenin Ergenekon davası olduğunu düşünüyor.

kındaki iddialar aşırı olabilir, yanlış olabilir ama özünde böyle bir tartışma var. Zaten Ergenekon Davası'na yaklaşım da bu iki yaklaşımın sonucu olarak kampaşmaya dönüşüyor. Halkın seçtiklerine iktidarı bırakmak istemeyen ve bunu parlamento dışı imkanlar ve güçleri harekete geçirerek yapmak isteyen anlayışın ilk kez ciddi bir şekilde sorgulandığını görüyoruz. Dava bunun vesilesi oldu. Ben yerel seçimleri bunun gerdiğini düşünüyorum.

Uluslararası konjonktürdeki değişimler de bu süreci etkiliyor mu?

İkinci neden olarak bunu sayabiliriz. Obama'nın ABD Başkanı seçilmesiyle birlikte dünya yeni bir değişime hazırlanıyor aslında.

Bush döneminin sona erdiğini ve meselelere Bush'dan çok daha farklı bakan yeni bir Amerikan liderliğinin ortaya çıktığını görüyoruz. Düne kadar Ahmedinecat'ı nasıl deviririm diye düşünen Bush yönetimi varken Obama diyor ki 'ben Ahmedinecat ile görüşmekten yanayım'. Hatta El-Kaide ile görüşmekten bile bahsediliyor.

Bu yeni durum Türkiye'de uzun süredir var olan değişim ve dönüşüm ihtiyacıyla da örtüşüyor. Çünkü Türkiye'de de 12 Eylül ve 12 Mart askeri darbelerinin ürünü olan bir anayasal ve yasal yapılanma var. Bu yapılanma parlamento dışı kuvvetlerin, seçilmişlerin üzerinde bir otorite kurmasını ve onları baskı altında tutmasını amaçlayan bir sistem yarattı.

Anayasa Mahkemesi anayasayı değiştirtmiyor. 411 oyla da Meclis'ten geçirseniz Anayasa'yı değiştiremezsiniz. Öbür

Türkiye'de çoğunlukla böyle olur ama bu yerel seçim süreci sanki bir genel seçim yapılacağı gibi geçiyor mu?

Bence de bu defaki yerel seçim öncekilerden de daha fazla bir genel seçim havasında oldu. Düşünün, dün Başbakan 33. açık hava toplantısını yapmıştı. Normal genel seçimlerde bile bu kadarını yaptığını zannetmiyorum birçok partinin. Bu açıdan baktığımız zaman, belli ki bu yerel seçim biraz referanduma dönüşüyor. Yani bu seçimlerden elde edilecek başarı ve başarısızlık partiler açısından çok anlamlı olacak.

Peki niye böyle oldu?

Ben de bu soruyu kendi kendime soruyorum zaman zaman. Bunun nedenlerinden biri sanırım, Ergenekon Davası.

Ergenekon Davası Türkiye'nin neredeyse 100 yıllık devlet geleneği içindeki yasadışı yapılanmayı ve darbeci geleneği bir anlamda sorgulayan bir dava olarak ortaya çıktı. Davanın şu tarafını, bu tarafını tartışabilir, eleştirebilirsiniz ama dava esas itibarıyla Türkiye'de seçilmiş meclisleri, hükümetleri meşru kabul etmeyen ve bunu devirmeyi meşru gören bir anlayışı yargılıyor. 27 Mayıs Darbesi'ni de bu anlayış yaptı, 12 Mart'ı da, 12 Eylül'ü de, 28 Şubat'ı da... 'Bu ülke halkın verdiği oylarla yönetilemez, halka bırakırsan gericeleşir' anlayışına sahip kesimlere göre bu işi halka bırakmayacak müdahaleciler vardır; bu da zinde kuvvetlerdir. Bu zinde kuvvetler Türkiye'ye müdahale etmelidir. Ergenekon Davası'nın özü bu.

Yürümekte olan davada haksız suçlananlar, yargılananlar olabilir, bazıları hak-

tarafından Türkiye’de çift başlı yargı var. Siz bir yazı yayımlıyorsunuz, askeri savcılık geliyor sizin işyerinizi basıyor, Nokta Dergisi olayında olduğu gibi ve yayınızı engelliyor. Normal yargı sisteminin denetlemediği yalnızca hiyerarşik olarak askeri sisteme bağlı, Genelkurmay Başkanlığı’na bağlı bir yargı sistemi var. Demokratik bir ülkede çift başlı yargı olmaz.

Askeri yargı demokratik ülkelerde yok mu?

Sadece askeri alanla görevlidir. Asker kaçağını vs. yargılaması için kurulması gereken askeri yargı, siyasi hayata müdahale eden, yazarları, gazetecileri yargılama hakkını kendinde gören, istediği davaya istediği gibi müdahale etmeyi kendinde hak gören bir kuruma dönüşmüş durumda. Bu da bütün bu askeri darbelerin ürünü tabii. Şimdi bunlar sorgulanıyor, ilk kez gazeteciler bunları yazıyor. Eskiden böyle şeyleri yazamazdık. Bedelli askerlik, zorunlu askerlik bütün bunlar geçmişte tabu konulardı; şimdi tartışılıyor.

Mesela, vicdani ret hakkı demokratik bir ülkede yasal bir haktır. Türkiye’de vicdani ret talebinde bulunursanız sürüm sürüm süründüyorsunuz. Bugüne kadar az sayıda insan buna cesaret etti ve çok ağır sonuçlarla karşılaştılar. Halbuki bizim girmek istediğimiz AB’de vicdani ret son derece doğal bir demokratik hak. Bunların değişme ihtimali sarsıntı yaratıyor Türkiye’de. Askerle siyaset arasındaki ilişkide askerin hala hiyerarşik olarak neredeyse siyasilerin üstünde duruyor. İki sene önce İsveç Savunma Bakanı ile bir röportaj yaptım. ‘Siz nasıl yapıyorsunuz bu terfi, tayinleri’ diye sordum. Dedi ki ‘albayın üstündeki bütün komutanların, terfisini ben yaparım. Hükümete götürürüm, hükümet de hiç bakmaz, onaylar, sistem böyle yürür’. Bizde ise Milli Savunma Bakanı hiyerarşide Genelkurmay Başkanı’nın altında. Demokratik bir ülkede seçilmiş bakan bir asker bürokratin altında olamaz.

Geçenlerde eski içişleri bakanlarımızdan biriyle konuştum. Jandarma Komutanı hiçbir şekilde buna hesap vermiyormuş. Halbuki görünüşte Jandarma İçişleri Bakanlığı’na bağlı. ‘Bir gün bile gelmedi İçişleri Bakanlığı’na’ dedi. ‘Gel konuşalım’ diye çağırdığında ‘Gelmem sana’ diyor-

‘Türkiye tam demokrasiye sahip değil; bir sürü problem var. Siyasi partiler kanunu var, seçim kanunu var, Anayasa var, ceza kanunu var. Bir yığın anti demokratik yasa var. Türkiye’deki muhalif güçler ve demokrasi güçlerinin Türkiye’nin demokratikleşmesi için bir kavga vermeleri gerekiyor.’

muş, ‘ne söyleyeceksen Genelkurmay Başkanlığı’na söyle’. ‘Ben Genelkurmay Başkanlığı’na söyleyemiyorum ki’ diyor, ‘adam benim karşıma çıkmıyor, daha altta gördüğü için beni’. Başbakanı söylüyor; o da ‘sen karışamazsın’ diyor. Böyle, normal demokrasilerde olmayan bir işleyiş var.

Aynı eski Bakan ‘İçişleri Başbakanlığı Müsteşarı’nı sen atayamazsın dediler bana’ diyor. Genelkurmay Başkanlığı’na sordun mu demişler. Bu ülkede niye bu gerginlikler oluyor diyoruz; gerginlik bundan oluyor. Demokratik seçilmiş bir rejimin hiçbir şekilde müdahale edemediği kapalı alanlar var. Bütün bunlar Türkiye’nin içine girmek istediği sistemle çelişiyor. Bence gerginlik buradan çıkıyor. Bir taraf eski usulle devam etmek isteyen bu yerel seçim süreci de bir referanduma dönüşüyor.

Bu ‘referandum’ 2007’de yapılmadı mı zaten?

Yapıldı ama 2007 seçimlerinden sonra çok önemli bir şey yaşadık: Ergenekon Davası. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı seçimi gibi süreçlerden geçtik. Burada Ergenekon Davası esas. Ergenekon Davası diyor ki bunlar yasadışı yollarla seçilmiş iktidarı yıkmak istiyorlar, bunların hesabını soracağım. Ben Ergenekon Davası’na yalnızca bir dava olarak bakmıyorum. Bu

süreç aynı zamanda Türkiye’nin önümüzdeki dönem nasıl yönetileceğine, nasıl bir siyasi yapılanma içine gireceğine dair de sonuçlar üretebilir. Mesela deniyor ki ‘AKP %40’ın altına düşerse Ergenekon Davası biter’, böyle yorumlar yapıyor. Yani anlaşılıyor ki AKP veya muhalefet alacakları oylara göre önümüzdeki dönem Ergenekon Davası’nın kaderini etkileyecek sonuç elde edecekler. Hayati önemde görüyorum Ergenekon Davası’nı. Ben dört tane askeri darbenin muhatabı olmuş insanlardan biriyim. Benim kuşağımın insanları hemen hemen hepsi öyle. Biz bir gün bile bir albayın, yarbayın yargı önüne çıkarılmadığı binlerce olay yaşadık. İlk kez görüyoruz ki orgeneraller, generaller, devletin tepesindeki bir sürü bürokrat askeri darbeye teşebbüs etmek suçlamasıyla sivil yargıda yargılanıyorlar. Genelkurmay’ın da bir ölçüde himaye etmesine rağmen eğer orgeneraller veya generaller yargılanıyorsa, tutuklanıyorsa, hesap soruluyorsa bu yeni bir durum demektir Türkiye’de. Ama burada esas acıklı olan başka bir şey var. AKP’ye öfkeleri yüzünden bu durumu göremeyen bir sürü muhalif güç de maalesef yanlış yerde duruyorlar bu konuda. Sırf AKP’yi baş düşman gördükleri için bu dava karşısındaki konumlarını da ona göre belirliyorlar. Halbuki bu AKP’nin çok ötesinde bir şey. AKP yarın gidebilir; Tayyip Erdoğan yarın seçimi kaybeder, gider. Ama asker-siyaset ilişkisinin olması gereken hattına oturtulması tarihsel önemde bir şey.

Burada söz konusu darbe girişimlerinin ‘talihsizliğinin’ ABD’nin desteğini almadan bu işe kalkışmaları olduğu da söylenebilir mi?

Tabii, doğru. Küresel dünyada da yeni bir rüzgar esiyor. Artık Türkiye gibi ülkelerde askeri darbe yoluyla rejimleri koruma dönemi bitmiştir. Soğuk savaş dönemi bitti. Soğuk savaş döneminde Türkiye’nin rejiminin batıya bağlı olması hayati önemde görülüyordu, o nedenle ABD darbelerle göz yumuyor ya da destek veriyordu ama şimdi artık bu da kalktı ve zaten böyle olduğu için iyice başarısız oldular. İktidarların böyle değişmeyeceği artık anlaşılmaya başlandı. Bence Baykal da yavaş yavaş >

bunu kavramaya başladığı için yeni bir açılım yapmaya çalışıyor. Şimdiye kadar halka güvenmiyordu; güvendiği kuvvet hep askerdi, yargıydı. Halk dışı kuvvetlere güvenerek iktidara oynamayı tercih ediyordu ama bu oyunu oynamanın koşulları ortadan kalktı.

Türkiye tam demokrasiye sahip değil; bir sürü problem var. Siyasi partiler kanunu var, seçim kanunu var, Anayasa var, ceza kanunu var. Bir yığın anti demokratik yasa var. Türkiye'deki muhalif güçler ve demokrasi güçlerinin Türkiye'nin demokratikleşmesi için bir kavga vermeleri gerekiyor. Ama onlar geçmiş statüyü savunma çabasında. Yani düşünün AKP -şu veya bu niyetle- 12 Eylül Anayasası'nı değiştirelim diyor. Kim karşı koyuyor? CHP. Komik bir durum. Diyor ki 'idamı göze alırsan anayasayı değiştirirsin'. Bu anayasa askeri darbe anayasası. Sen nasıl sosyal demokrat bir partisin? Halbuki burada AKP'ye

yapılacak etkili muhalefet, demokrasi muhalefettir. AB konusunda ayak sürüdüğü için eleştireceksin, hâlâ anayasayı doğru düzgün değiştirmedeği için eleştireceksin, siyasi partiler kanunu ve seçim kanununu demokratikleştirmedeği için eleştireceksin AKP'yi. Biz böyle yapıyoruz.

Bu açılımın sizi hükümet yanlısı gibi göstermesinden çekinmiyor musunuz?

Son zamanlarda bu tür şeyler çok yazıldı, söylendi. İşte 'sol liberaller AKP'ye yalakalık yapıyor' gibi suçlamalar var. Aslında AKP'ye en etkili eleştirileri o sol liberal diye suçladıkları, küçümsedikleri, toplasanız 50 kişiyi, taş çatlasa 100 kişiyi geçmeyecek insanlar yapıyor. Tayyip Erdoğan'ın en sinirlendiği eleştiriler oradan geliyor. Hatırlarsınız 'Paşasının Başbakanı' manşeti üzerine Taraf Gazetesi ile yaptığı tartışmayı.

Geçen gün Hasan Cemal'e sinirleniyor. Çünkü Hasan Cemal'in demokrasi konusunda standardı var. 27 Nisan muhtırası

'22 Temmuz 2007 seçimlerinin sonuçları bu seçimden politik sonuçlar çıkması noktasında bir ölçü olabilir. Benim tahminim, çok fazla 2007 seçimlerini değiştirecek bir tablo ortaya çıkmayacak gibi gözüküyor.'

geldiği zaman en sert karşı duruşu Hasan Cemal gösterdi ama Doğan Grubu'na sırf siyasi nedenlerle ekonomik baskı uygulamaya kalkarsan ona da yine karşı çıkar. Hasan Cemal'e sinirleniyor, çünkü onun en zayıf noktasından eleştirileri o yapıyor. Bugün Türkiye'de ciddi bir AKP eleştirisi ne ve muhalefetine ihtiyaç var. Ama AKP eleştirisini siz 1982 Anayasası'nı değiştirmemek üzerine, Ergenekon Davası'nı köreltmek üzere kurmaya kalkarsanız tutucu bir direnişin, demokrasi dışı bir direnişin sözcüsü olarak ortaya çıkarsınız.

Bu atmosferde yapılan seçimlerde politik sonuçlar çıkar mı? Hangi durumda iktidar başarısız olmuş olur? Hangi durumda güvenoyu almış sayılır?

22 Temmuz 2007 seçimlerinin sonuçları bu konuda bir ölçü olabilir. %46.7 oy aldı AKP, 2007 seçimlerinde. Bunun çok altında bir oy alırsa, kamuoyunda ciddi bir güvensizlik oluşuyor anlamına gelir, çok yüksek alırsa da tersi. Benim tahmi-

nim, -seçim tahminlerimde çok az yanılmışım şimdiye kadar, yazılı olarak da gösterebilirim, Cumhuriyet Gazetesi'nde yapılan bütün bahislerde defalarca gömlek, elbise kazanmışlığım vardır- çok fazla 2007 seçimlerini değiştirecek bir tablo ortaya çıkmayacak gibi gözüküyor.

Ekonomik krize rağmen ciddi bir değişiklik olmaz mı?

Bu krizin uluslararası bir ekonomik krizin parçası olarak Türkiye'yi etkilediği düşünülüyor ve bu nedenle çok ciddi bir oy kaybına neden olacağını düşünmüyorum. 2001 krizi sonrasındaki gibi bir durum yaşanmaz yani. Orada gerçekten ekonominin kötü yönetilmesinden kaynaklanan bir kriz söz konusuydu. Halk bu konularda çok sağ duyuludur. Bu krize eğer AKP sebep olduysa bunu bilir ve ona göre cezalandırır. AKP sebep olmadıysa ondan dolayı cezalandırmaz; başka nedenden

dolayı cezalandırır.

Bunu ayırt eder diyorsunuz...

Eder. Son 50 yılda bütün seçimleri tahlil ederseniz, halk her zaman sağduyulu davranmıştır ve hiçbir dış müdahaleyi de kabul etmemiştir. Bütün askeri darbelerin, muhtıraların hemen ertesinde yapılan bütün seçimler yapılan baskıların tam tersi yönünde sonuç vermiştir. Halk kendi iradesine bir müdahale olduğunu hissederse onun gereğini yapacak şekilde oy veriyor. Onun dışında bu seçimlerde iktidarın programını aşan bir demokrasi hedefleyen var mı? CHP veya MHP, Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci, demokratikleşmesi konusunda bir umut veriyor mu? TRT Şeş yayına girdi, ilk başta CHP karşı çıktı. Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü kurulsun dendi, ilk başta CHP karşı çıkıyor. Türkiye'de ciddi bir demokratik muhalefet olsa; AB konusunda AKP'yi aşan, demokratikleşme, Kürt sorunu, Kıbrıs sorunu gibi konularda daha ileri çözüm üreten bir muhalefet olsa daha umutlu olabilirdik. >

'Halkın seçtiklerine iktidarı bırakmak istemeyen ve bunu parlamento dışı imkanlar ve güçleri harekete geçirerek yapmak isteyen anlayışın ilk kez ciddi bir şekilde bu sorgulandığını görüyoruz. Dava bunun vesilesi oldu. Ben yerel seçimleri bunun gerdiğini düşünüyorum.'

Toplum sadece siyasi açılımlarını değerlendiriyor? Son dönemde ekonomik gerilemenin halka ciddi yansımaları olmaya başladı. İnsanlar kendi durumlarındaki gerileme nedeniyle iktidarı cezalandırmaz mı?

Hayır, o şöyle olur: Çok sinirlenir bugünkü iktidara, iktidardan umudunu kaybeder. O zaman muhalefet umut vermese de hiç olmazsa yeni bir seçenektir diye oy verebilir. Ama şu ana kadar AKP'nin izlediği çizgi çok popülist bir çizgi, toplumun alt kademelerine yönelik. Kendimden örnek vereyim, ben SSK emeklisiyim. AKP iktidara geldiğinde benim emekli maaşım 150 Lira'ydı, şimdi 650 Lira. Enflasyon aynı dönemde % 100 civarında artarken emekli maaşları % 400'e yakın artmış. Dar gelirli insanlar için önemli rakamlar bunlar.

Bu tablonun değişmesi için muhalefetin ekonomik anlamda da daha fazla umut vermesi lazım. AKP iktidarı SKK emeklilerine ilk %50 zammı yaptığında ilk itiraz Deniz Baykal'dan geldi. Kimden para buluyorsun da bu parayı kime veriyorsun diye bağırıldı. Bunu mesela ben unutmuyorum. Çünkü 150 Lira asgari maaş alan bir yurttaşım. Çok da saçmaydı itirazı. Çünkü en alt maaşı alan adama sen ek 75 Lira verdiğin zaman o para peynir ve ekmeğ olarak ertesi gün ekonomiye dönecek. Tasarruf etmesi mümkün değil. Geliri yüksek olan kesimlere verdiğiniz para dönemeyebilir, tasarrufa dönüşür vs. Ama alt kesimlere verdiğiniz destek otomatikman ekonomiye döner. Devletin hiçbir kaybı yoktur.

'İktidardan olmayan belediye başkanı seçerseniz kaynak bula-

maz" türünden tehditvari yaklaşımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bakın, AKP demokrat bir parti değil. AKP ciddi bir demokrasi önermiyor, böyle bir umut da vermiyor. Türkiye'nin hem siyasi kültürü, hem siyasi partiler kanunu, hem seçim kanunu zaten despotlaştırıyor iktidarı. Tayyip Erdoğan kendisini hakikaten padişah zannediyor şimdi, böyle bir problem var. AKP bir sürü konuda demokrasiyle ilgili olmayan uygulamalar yapıyor; yerel yönetimlerde baskı yapıyor, partizanlık yapıyor. Devlet bürokrasisi içinde Tübitak yönetiminin Darwin kapağını değiştirmesi gibi kadrolaşmadan kaynaklanan bir yığın uygulama var.

Bütün bunlar doğru. Ama bütün bunları aşan bir muhalefet yok. Gerçekten topluma ciddi bir demokrasi umudu verecek, sosyal devlet umudu verecek bir muhalefet yok. Öyle olmayınca toplum da diyor ki ben yarın AKP yerine CHP'ye oy verdiğim zaman sosyal güvenlik alanında bunlar bana daha mı fazla hak verir diye soruyor kendine ve ona göre oy veriyor. Olay bundan ibaret.

Seçim eğer sizin tahmininiz gibi sonuçlanırsa AKP'nin önünde 2011 seçimlerine kadar giden bir düzlük olacak. Bu rahatlık son zamanlarda tavsayan AB sürecinde bir ilerleme için vesile olur mu?

AKP'nin AB projesini ve sürecini son derece yavaşlattığı, gevşettiği ve umutsuz bir noktaya sürükleyecek kadar olumsuz yaklaştığı bir gerçek. Ama burada iki unsurdan söz edebiliriz. Birincisi, cumhurbaşkanı bu konuda daha farklı davranıyor,

Abdullah Gül AB konusunda daha ısrarcı. İkincisi, AKP açısından yerel seçimlerde de istediği sonuçları elde ederse AB dışında yapabileceği ne var ki? Zamanında ifade edilen ve hiçbir gerçekçiliği olmadığı zaman içerisinde görülen İran, Rusya vs gibi projelerin peşine düşmeyecekse Avrupa Birliği sürecini ciddi ve istikrarlı olarak ileriye götürmek dışında bir seçenek görülüyor.

Uluslararası ilişkilerden bahsetmişken geçtiğimiz ay gündemi işgal eden Davos olayı vesilesiyle hükümetin tutumundan biraz bahsedebilir miyiz? İsrail'in Gazze'de yürüttüğü katliama haklı olarak karşı çıkarken Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde katliam suçuyla yargılanan birini ağırlamak bir çelişki değil mi?

Öncelikle Türkiye'nin Filistin ve özelde Gazze sorunundaki yaklaşımı esasen doğru bir yaklaşım. ABD ve İsrail sorunu Hamas olmadan çözmeye çalışırken Türkiye'nin tezi ne oldu? Hamas oradaki halkın oylarıyla seçilmiş bir güçtür; o insanlar yokmuş gibi davranarak sorunu çözemezsiniz. Gelinek noktada bunun doğruluğunun ortaya çıktığını görüyoruz. Burada hükümetin bir dizi çelişkisi var tabii. Orada seçilmiş Hamas'ı sürece katın derken kendisi burada yine seçilmiş, bölge halkının temsilcisi olarak parlamentoya girmiş DTP'lileri görmezden geliyor. Ya da dediğiniz gibi Sudan'ın katliamla suçlanan lideri baş köşede ağırlanıyor vs. Burada siyasal kökeninden kopamadığını görüyoruz AKP'nin.

Seçim sonrası gerginliklerin arttığı bir Türkiye mi bekliyor bizi, yoksa azaldığı mı?

Buna da yine Ergenekon davasının gidişatına bağlı diye yanıt verebilirim. Bu süreç hukuka uygun olarak ilerlerse normalleşmenin önünü açabilir ve gerginlikler zamanla azalır; ya da tersi. Tabii hükümetin tavrı da önemli. Başbakan, geçenlerde İstanbul'da bir törende açılan pankarttaki gibi "Son Osmanlı Padişahı I. Recep Tayyip Erdoğan" olarak görmeye başlarsa kendini bu olumlu sonuçlar doğurmaz.

Dişhekimliğinde kullanılan Lazerlerin göze olası etkileri ve koruma filtreleri

Dişhekimlerinin göz sağlığı üzerine altı yazılılık dizinin dördüncü yazısında yeniden beraberiz.

Tıbbın hemen her dalında çeşitli lazerler çeşitli teşhis, tedavi ve ameliyat metotları içinde yerini almıştır. Yeni lazer teknolojileri geçmişte olasılıksız denilen teşhis, tedavi ve cerrahi girişimleri olasılık dahiline sokmaktadır. Lazerlerin önemli bir kısmı artık hekimlerin rutin iş hayatının bir parçası haline gelmiş durumdadır.

Bu yazımızda dişhekimlerinin kullandığı lazerlerin göze olası etkileri ve bu etkilerinden korunmak için yapılması gerekenleri ve kullanılması gereken gereçleri (öncelikli olarak da filtreleri) inceleyeceğiz.

Bu konuda eski korsanları hatırlamakta yarar var. Onların bir gözü genelde kapalı olurdu. Neden mi? Bir gözleri kör mü idi? Hayır, en azından kapama nedenleri bu değildi. Denizde nerede olduklarını bulmak için sekstant ismi verilen aleti kullanıyorlardı. Bu aleti kullanmalarının en önemli aşamalardan biri güneşi kerteriz olarak almaları idi. Bu arada gözleri güneş ışığına normal bir insanın kaldığından çok daha uzun bir süre maruz kalıyordu. Bu nedenle de normal yaşamlarında sektanta baktıkları gözlerini filtre görevi yapan siyah bir bez ile kapatıyorlardı.

Buradan görüldüğü gibi yoğun ışığa bakmak gözün fonksiyonunu azaltmaktadır. Lazer ışığına da kısa süreli maruz kalma dışında kronik ekspozisyonlarda da gözün çeşitli dokularında hasar oluşabilir.

Lazerlerin tüm özelliklerini incelemek bizim bugünkü konumuza girmiyor. Ancak lazerlerin göze olası etkilerini incelemek için, bazı özelliklerini hatırlamakta yarar var.

Lazer İngilizce LASER kelimesinden gelmektedir. İngilizce'de "Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation" tanımındaki kelimelerin baş harflerinden oluşmaktadır. Türkçe'ye "Uyarılmış ışınım yayınımlı ile ışık yükseltilmesi" olarak tercüme edilebilir.

Uyarılmış emisyonun en önemli etkisi ortaya çıkan fotonların aynı yönde, aynı frekansta, aynı enerjide ve aynı fazda olmalarıdır.

Böylece istenilen yönde ve istenilen yoğunluktaki enerji istenilen dokuya lokalize olarak verilebilir.

Lazer ışınları, atomların uyarılarak yüksek enerji seviyesine geldiği lazer ortamlarında oluşurlar. Lazerler lazer ortamlarında bulunan maddelere göre isimlendirilirler. Gaz, sıvı, katı ya da yarı-iletken lazer ortamları vardır. Her ortam farklı özellikte lazer ışını oluşturur. Lazer ışının aynı frekansta olması görünür lazerlerin tek bir rengi olmasını sağlar.

Modern günlük yaşamda kullanılan birçok alette lazer teknolojisi kullanılmaktadır. Hedefe yönelik kullanıldığında önemli bir tedavi aracı olan lazerler, amacı dışında kullanılırsa ya da etki etmesi ge-

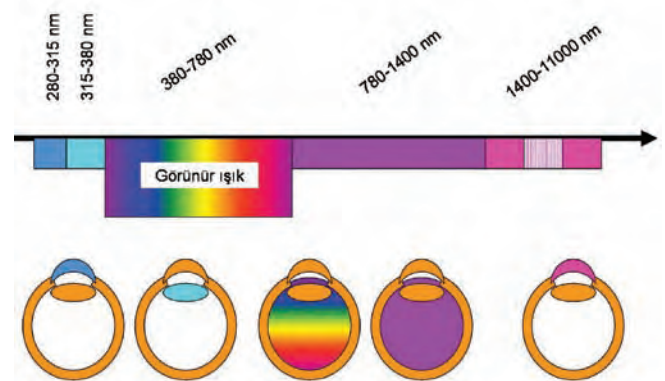
Renk	Dalgaboyu aralığı	Frekans aralığı
Kırmızı	625 - 740 nm	480 - 405 THz
Turuncu	590 - 625 nm	510 - 480 THz
Sarı	565 - 590 nm	530 - 510 THz
Yeşil	525 - 565 nm	580 - 530 THz
Turkuaz	500 - 520 nm	600 - 580 THz
Mavi	430 - 500 nm	700 - 600 THz
Mor	380 - 430 nm	790 - 700 THz

reken yerlerin dışına da etkili olursa komplikasyon yaratabilir hatta tehlikeli olabilir. Bu yazımızda dişhekimliğinde kullanılan lazerlerin özelliklerine göre gözde olası etkilerini inceleyeceğiz.

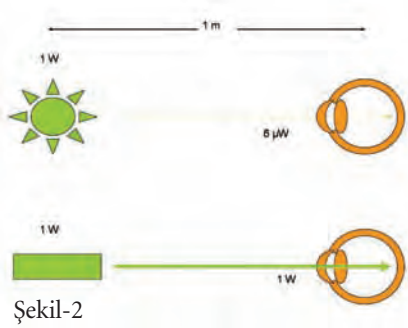
Lazerin etkileri:

1. Termal: Koagülasyon ve nekroz
2. Fotokimyasal: Molekül ve atomların fiziksel ve kimyasal özellikleri değişir.
3. Fotodisrupsiyon: Mekanik tahribattır. Aynı etkiler gözde tahribat yapabilir. Tıpta lazerlerin farklı etkilerinden faydalanılmaktadır. Lazerleri etki mekanizmalarına göre şöyle sınıflayabiliriz: Fotokoagülasyon (koagülasyon ve nekroz) Fotodisrupsiyon (mekanik tahribat) Fotovaporizasyon (buharlaşma) Fotoablasyon (yapı bozulması)

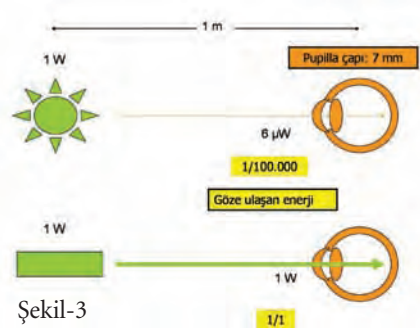
Tüm bu etkiler optik şeffaf ortamlardan geçerek etki ederler. Bu konuda dikkat edilmesi gereken en önemli faktör, gözün hemen tüm

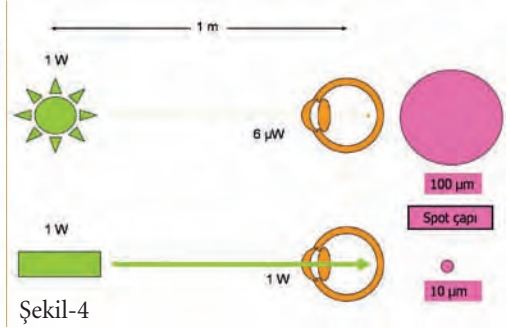
Şekil 1: Lazerin dalga boyuna göre gözde etki ettiği bölgeler ve dokular

Şekil-2

Şekil-3

Şekil-4

Şekil 2: Aynı şiddetteki ampul veya benzeri bir ışık kaynağına göre lazer ışını göze çok daha şiddetli olarak ulaşır.

Şekil 3: Gözbebeğinin 7mm olduğu bir durumda göze ulaşan enerji lazerde yaklaşık 100.000 kat fazladır.

Şekil 4: Başka bir ışık kaynağına göre lazer gözdebinde çok daha küçük bir alanda odaklanır. Bu durum retinada odaklanan ışının şiddetini ayrıca artıran bir faktördür.

Şekil 5:

CE standartının logosu

dokularının retinanın şeffaf katları da dahil olmak üzere dışarıdan gelen optik etkilere ve lazer etkilerine açık olması, terapötik amaçlı kullanılan tüm etkilerin lazerin göze de etki etmesi durumunda göze zarar verebileceğidir.

Gözde Lazer Hasarı

Lazer ışınının gözde hasar oluşturması için yansıyarak gelmesi bile yeterlidir.

Lazerin odaklanması makulada ise kalıcı görme kaybı oluşabilir.

Lazerin en alt seviyeden oluşturduğu hasar ısınma ile olur. Retinada ışığı algılayan hücreler olan fotoreseptörlerin geçici olarak 10 °C'lik ısınması bile nekroza neden olur.

Lazerin gözdeki tüm dokularda olası zararlı termal etkisi lazer ışınının etkisi ile 60 Co nin üzerinde ısınmış olan dokuda koagülasyon ve nekroz olması ile de görülebilir.

Gözde lazer hasarı için lazerin koherens ve odaklanması nedeni ile milisaniye sürelerindeki etkiler bile yeterli olabilir.

15 mW'ın üstündeki lazerler göze anında zarar verebilir. 100 mW'nin üstündeki enerjiler ise gözün dokularını zarar vermekten öte tahrip edebilir.

400-1400 nm arası ışınlar göz küresinin iç kısmına geçebilir ve retina hasarı oluşturabilirler.

400 nm'in altındaki ve 1400 nm'in üzerinde dalga boyu olan ışınlar ise korneada yanıklara, göz merceğinde ise katarakt oluşumuna neden olabilirler.

Kızılötesi (infrared) lazerler retina hasarı için daha tehlikelidir, çünkü bu dalga boylarındaki lazerler göz tarafından algılanamaz. Koruyucu göz kırpmaya refleksi sadece görünür ışıkta (380-780 nm arasında) olduğu için, görünmeyen dalga boylarında gözbebeğinin genişliğini değiştirmez.

Dişhekimliğinde lazerlerle çalışırken göz koruma filtresi/aperesi takma oranı, gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalarda bile % 57 civarında bulunmuştur.

Periodontolojide kullanılan lazerler

CO2	10.600 nm
Nd:YAG	1.064 nm
Ho:YAG	2.100 nm
Er:YAG	2.940 nm

Er,CrYSGG	2.780 nm
Nd:YAP	1.340 nm
Diod lazerler	635-950 nm
Ar	488-514 nm

Yukarıdaki listede görüldüğü gibi –örneğin- periodontolojide kullanılan lazerlerin çoğunluğu göz tarafından görülmeyen, bu nedenle de dişhekimini, yardımcı personel ve hasta tarafından gözle algılanmayan lazerlerdir. Bu dalga boylarındaki lazerler görülmediği için, korunma ihtiyacı ışını görerek değil, bilgilendirme ile oluşur. Görünür ışığın dalga boyu dışındaki lazerleri kullanmanın bir avantajı ise, korunma filtrelerinin görünür ışığı etkilenmemeleri, böylece dokuların doğal renklerinde görülebilmeleridir.

AĞZINIZDA YARA MI VAR?

Aftlarda, Ağız mukozası hastalıklarında, protezlerin ve ortodontik aparatların neden olduğu ağrılı mekanik travmalarda ve protez stomatitlerinde bitkisel yağ bileşimleri yöntemi TGO ile uyuşturmadan iyileştirme.

- Günde yaklaşık 3 - 4 defa bezelye büyüklüğünde bir parça protefix yara ve koruma jeli kullanınız.
- Bir kulak temizleme çubuğu veya temiz parmak ucuyla yaraya sürülür ve yavaşça masajla yedirilir.
- Lütfen burada oluşan koruyucu tabakanın eşit şekilde dağılmasına ve böylece etkisini sürdürmesine itina gösteriniz.

Wund im Mund?

Ein einzigartiges Wirkprinzip hilft und schützt bei Entzündungen, Druckstellen und Aphthen

Alkol, Lidokain ve kortison içermez

Protefix sanfte Hilfe – starker Schutz

bei Druckstellen, Entzündungen und Aphthen

Yara ve Koruma Jeli

Marmara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Oral Diyanoz Radyoloji Anabilim dalı ve İ.Ü. Onkoloji Enstitüsü Tümör Patolojisi Bilim dalı tarafından yapılan çalışmada, Rekürrent Aftöz Ülserasyonlar (RAÜ) tekrar eden Ülserasyonlarda Protefix Yara Jeli kullanımının etkileri araştırılmış ve Protefixin "Triester Gliseril Oksit" içeren yara jelinin, ağız yaralarının iyileşmesinde ve tekrarlama aralığının uzatılmasında, ağrının azalmasında olumlu etki yaptığı sonucuna varılmıştır.

Queisser PHARMA

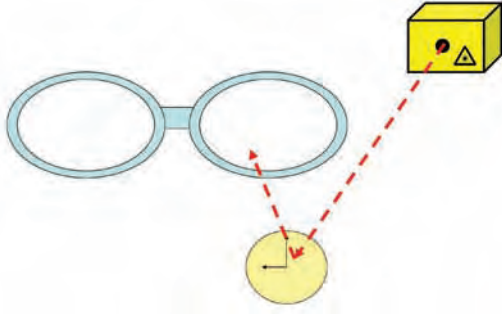
Protefix Ağız İçi Yara ve Koruma Jeli

AKTIF Diş Ticaret Ltd. Şti

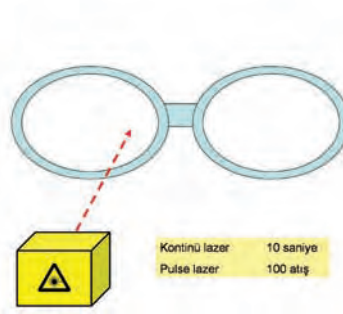
Protefix® Müşteri Temsilciliği: Tel: 0216. 474 46 48 e-mail: info@aktifdisticaret.com

Ağrıyı uyuşturmadan iyileştirin!

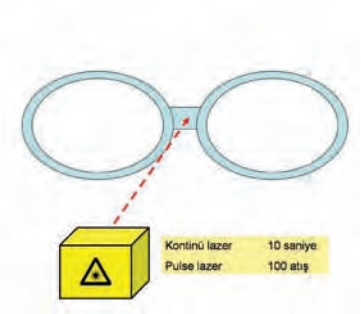

Şekil-6

Şekil-7

Şekil-8

Şekil 6: Lazer ışınından gözün korunması için temel alınan ışın değeri (direkt ışıktan daha düşük olarak gelen) –örneğin kol saatinin camından- yansıtılarak göze ulaşan lazer ışının miktarıdır.

Şekil 7: Kullanılacak filtrelerin hem belirlenen lazer dalga boyunu geçirmemesi, hem de lazerin direkt vurmasından kırılma veya erime şeklinde etkilenmemesi istenir. Filtre materyalinin sürekli lazerde en az 10 saniye süreli, vuruşlu (pulse) lazerde en az 100 vuruş dayanması beklenir.

Şekil 8: Kullanılacak çerçevenin hem belirlenen lazer dalga boyunu geçirmemesi, hem de lazerin direkt vurmasından kırılma veya erime şeklinde etkilenmemesi istenir. Çerçeve materyalinin sürekli lazerde en az 10 saniye süreli, vuruşlu (pulse) lazerde en az 100 vuruş dayanması beklenir.

Lazerden korunma neden gereklidir ?

Gözü lazerlerin olası zararlı etkilerinden korumak için dünyada çeşitli lazer standartları oluşturulmuştur.

Amerikan Lazer Güvenlik Standartı “ANSI Z136”dır.

Lazerlerin sağlık ortamlarında güvenli kullanımı için standart ise “ANSI Z136.3 - Safe Use of Lasers in Health Care Facilities”dir.

Avrupa Lazer Göz Güvenlik Standartı “EN 207” Amerikan standartından daha katıdır.

EN207’nin dört önemli faktörü şunlardır.

Lazerin herhangi bir ortamdan (örneğin kol saatinin camından) yansiyebileceği ve bu olası yansıma için lazere azami maruz kalma süresi değerlendirmeye alınır.

Filtre veya onu taşıyan çerçeve materyalinin sürekli lazerde en az 10 saniye süreli, vuruşlu (pulse) lazerde en az 100 vuruş dayanması gerekir.

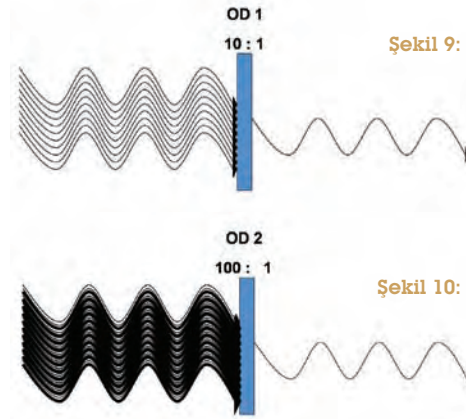
Filtre CE standartına sahip ve L değeri belirtilmiş olmalıdır.

Çerçeve de filtre camı gibi CE standartına sahip ve L değeri belirtilmiş olmalıdır.

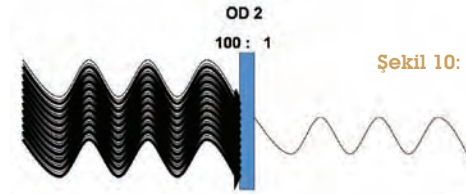
Her zaman akılda tutulması gereken bir kural vardır. Hiçbir koruma filtresi ya da aparesi lazer ışınına direkt bakmak için üretilmez ! Bu kuralın pratikteki anlamı şudur: “Filtre takılmış olsa bile ışınına hiçbir zaman direkt bakılmamalıdır.”

Filtre teknolojisi		
OD (Optik yoğunluk)	Kalan geçirgenlik	Azaltma faktörü
0	% 100	1:1
1	% 10	1:10
2	% 1	1:100
3	% 0,1	1:1000
...	...	...
10	% 0,000000001	1:10.000.000.000

EN 207 standartına göre lazer süreleri		
Devamlı dalga	D >	0.25 s
Pulse mod	I >	1 μs–0.25 s
Dev pulse mod	R	1 ns–μs
Kilitli mod	M <	1 ns

Şekil 9: Optik yoğunluk OD1

Şekil 10: Optik yoğunluk OD2

Optik yoğunluk ve filtre teknolojisi

Filtrelerin lazerden koruma faktörü “Optik yoğunluk” OD (Optical density) ile ölçülür. Logaritmik olarak ifade edilir. Örneğin OD 3 birim arttığında ışın yoğunluğu 1000 kat azalmış olur.

Lazerden korunma filtreleri için TSE standartına TSE’nin web sitesinden ulaşılabilir. www.tse.org.tr

EN 60825 ise lazerler için başka önemli bir standarttır. İngilizce olarak “Maximum Permissible Exposure” (MPE) denilen “izin verilen lazere azami maruz kalma süresi”ni belirtir.

Filtrelerden bakıldığında algılanan renk spektrumunun kullanılan fitrenin rengine göre değişeceğini hatırlamakta yarar vardır.

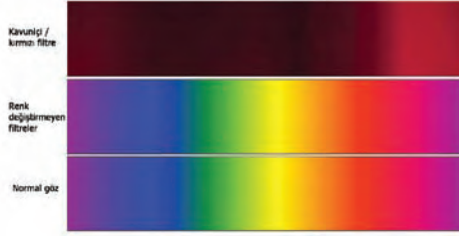
Görünür spektrum dışındaki dalga boyundaki lazerlerden korunmak için kullanılan filtreler genellikle renk görmeyi değiştirmez.

Lazerler için hasta koruma gözlüğü

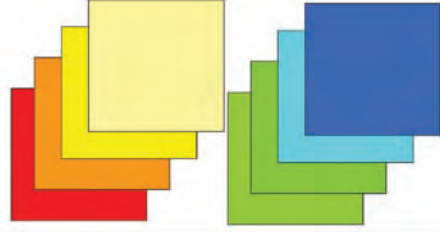
Sadece hekim veya teknisyenlerin değil, girişim yapılan hastanın gözünü lazerden korumak için çeşitli filtre ve apareler de mevcuttur.

Intense Pulse Light (IPL) ya da benzeri lazer kullanımında hastanın gözünü tümüyle kapatacak filtreler kullanılmalıdır.

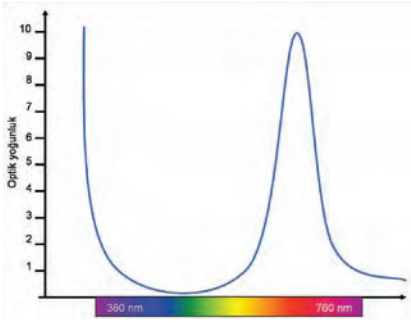
Hastaların kullanması girişim sırasında korunma amaçlı kullanılması için üretilen lazer filtreleri genelde 190 - 11.000 nm arasındaki dalga boyları içindir. Koruma seviyesi: örneğin: OD>5@190 – 11.000 nm olmalıdır. Bu filtreler görünür ışığın tümünü elimine ettikleri için hasta bu filtreyi taktığında ışık göremez.

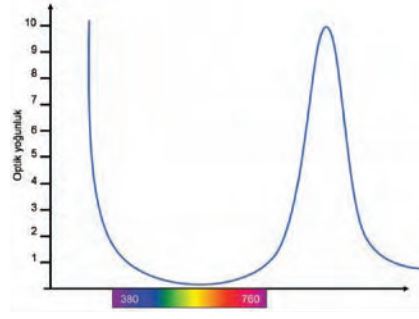
Şekil 11: Filtrelerden bakıldığında algılanan renk spektrumunun kullanılan fitrenin rengine göre değişimi.

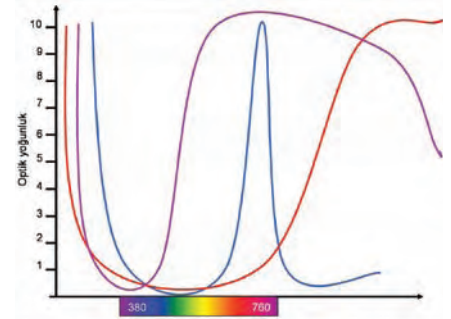
Şekil 12: Çeşitli renklerde görünür ışık lazer filtreleri

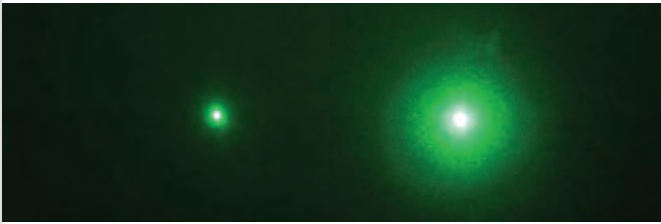
Şekil 13: İstenilen görünür ışık dalga boyunda etkili filtre (Argon lazer için)

Şekil 14: İstenilen görünür ışık dışındaki dalga boyunda etkili filtre (Diod lazer için)

Şekil 15: Çeşitli görünür ışık ve görünür ışık dışındaki dalga boyunda etkili filtreler.

Şekil 16: Lazer odaklanması III-a ve III-b.

Lazerden korunma filtresinin tanımlanması

Kullanılan lazerin özelliklerine göre filtre aranırken, ya da eldeki filtrenin hangi lazer için uygun olduğunu tespit etmek için kullanılması uygun olur.

R. Sadece görünür ışık için. Örnek R2 :Optik yoğunluk (OD 2) filtresi uygulanmış.

L: Tüm dalga boylarına karşı tam koruma: Örnek L7: Optik yoğunluk (en az OD 7) filtresi uygulanmış. (ve 10 saniye lazere dayanıklı)

Örnek: D L6, IR L7@315-1400 nm

Filtrenin özellikleri:

315-1400 nm arasında filtreleme yapıyor.

Devamlı dalga modu (D) lazer ortamında (6) optik yoğunlukta tüm dalda boylarında (L) filtreleme yapıyor. (ve 10 saniye devamlı dalga modu lazere dayanıklı)

Pulse mod (I) ve dev pulse mod (R) lazer ortamlarında (7) optik yoğunlukta tüm dalda boylarında (L) filtreleme yapıyor. (ve 100 atım pulse mod lazere dayanıklı)

Lazer Cihazlarının Sınıflandırılması	Sınıf Tehlikesi	Çıkış gücü (mW)
I Demete maruz kalındığında göze zarar vermez.	G, GZ -	
II Demete maruz kalındığında göz refleksi korunmaya yeterlidir.	G	<1
III-a Odaklanmadığı sürece tehlikeli değildir.	G, GZ	1-5
III-b Korumasız bakıldığında göze zarar verir.	G, GZ	5-500
IV Yansımaları bile göze ve deriye zarar verir.	G, GZ	>500

G: Görülebilir, GZ: Görünmez

Koruyucu gözlük(filtre) seçiminde dikkat edilecek önemli bir faktör:

Farklı markalarda lazerin ismi aynı olsa bile, lazerin dalga boyu farklı olabilir. Her kullanılan lazerin kullanma kılavuzunda ya da üzerinde yazan gerçek lazer dalga boyunu öğrenip bu dalga boyunu filtre eden filtreler kullanılmalıdır.

Lazerden korunma bariyerleri (Morötesi (UV)

- Görünür - Kızılötesi lazerler için)

CO2 (10.600 nm) ve Nd:YAG-lazer (1.064 nm) için 10 MW/m güce kadar dayanıklı lazerden korunma bariyerleri vardır. Bariyerler çalışma sahasının çevresine ya da lazer uygulanan yer dışarıdan veya bir camdan seyredilebiliyor ise, camın üzerine konulmalıdır.

Lazerlerin olası yan etkilerinden hem hastaların hem de kendi gözlerinizi koruyarak, lazer teknolojisinin avantajlarını keyifle kullanarak tüm insanların ağızlarına sağlık vermeniz dileklerimle...

Bir sonraki yazıda çeşitli göz hastalıkları olan veya göz ameliyatı geçirmiş ya da gözü etkileyebilecek sistemik hastalığı olan dişhekimlerinin, göz açısından mesleki yaşamda dikkat etmeleri gereken noktaları irdelleyeceğiz. Gelecek yazıda buluşmak dileği ile...

1. Yazıda bahsedilen hiçbir teknoloji, firma ya da marka ile maddi bir çıkar ilişkim bulunmamaktadır.
2. Yazıdaki tüm çizim ve fotoğraflar Hilmi Or' a aittir.

Muayenehane pratiğinde

temporomandibular eklem rahatsızlıklarının teşhis ve tedavisi

Temporomandibular eklem (TME); Temporal kemiğin pars squamoza'sında yer alan glenoid fossa ile mandibular kemiğin ramusunda yer alan kondiller çıkıntı arasında yer alır. Diartrozis (tam oynayan) sınıftan irregüler bir eklemdir. TME'de hiyalin kıkırdak yerine avasküler fibröz bir kıkırdak yer alır. Bu eklem, fibrokartilaj yapıdaki bir disk ile üst ve alt sinovyal kompartmanlara ayrılır. Artiküler disk; kan damarları ve sinir fibrilleri içermeyen yoğun fibröz konnektif dokudan oluşmuştur. Sinovyal zar tarafından salgılanan sinoviya ise eklem yüzeylerinin kayganlığını ve beslenmesini sağlar. (Resim 1)

TME, aynı zamanda stomatognatik sistemin bir aynasıdır ve o kadar hassastır ki sistemin herhangi bir bölgesindeki değişiklik bu eklem üzerinde sorun yaratabilir. Dolayısıyla gerek dişler ve destek dokuları, gerek TME'nin kendisi ve gerekse de çiğneme kasları kaynaklı olsun bölgeye ait problemi yaşayan hasta; kliniğimize özellikle ağrı, eklem sesi ve mandibular fonksiyonlarda düzensizlik şikayetleri ile başvurabilir.

1. Ağrı; vücudun herhangi bir yerinden kaynaklanan, gerçek veya olası bir doku hasarı ile oluşan ve kişiye özel bir durumdur. Eklemlerde görülen ağrıya artralji adı verilir. Eklem diskinin kondil ile tüberkül arasında sıkışması, enfeksiyon ve artritler

ağrı sebebidir. Kas dokusunda hissedilen ağrıya ise miyalji denir. Genellikle potasyum iyonları ve laktik asit hücre zarı dışına çıkararak ağrı reseptörlerini uyarılmaktadırlar. TME ağrısı şikayeti ile başvuran hastanın anamnez ve klinik muayene ile ağrı kaynağının doğru belirlenmesi tedavinin başarısında en önemli noktayı teşkil etmektedir. Çünkü bu hasta grubunun büyük bir çoğunluğundaki ağrı, eklem içi problemlerden çok kasal ağrılara dayanmaktadır.

Resim 1: TME'in şematik görüntüsü.

2. Eklem sesi klik veya krepatasyon şeklinde ortaya çıkabilir. Klik genellikle fonksiyonel bir bozukluğu ifade ederken, krepatasyon patolojik bir dejenerasyonun işaretidir. Klik sesinin erken veya geç alınması kondil-disk ilişkisindeki düzensizliğin seviyesini gösterebilir.

3. Mandibular fonksiyonlarda değişiklikler ise; deviasyon, defleksiyon, kapalı kilit durumu veya çene lüksasyonu olarak karşımı-

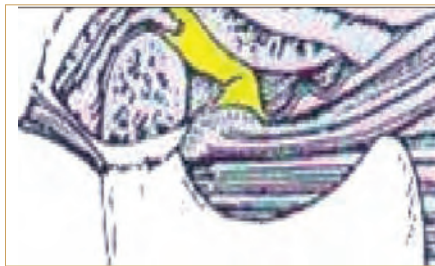
za çıkabilir.

Temporomandibular Eklem**Rahatsızlıklarının Sınıflandırılması:**

TME rahatsızlıklarına ait çeşitli terminoloji ve çeşitli sınıflandırmalar kullanılmaktadır. Ancak bu konuda en önemli husus, he-

Resim 2: Redüksiyonlu Disk Deplasmanının şematik görüntüsü

Resim 3: Redüksiyonsuz Disk Deplasmanının şematik görüntüsü.

*Doç.Dr. T.C.S.B. 75. Yıl Ankara Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi

kimin teşhis ve tedavisinde rehber edindiği sınıflamaya hakim olması, bu sınıflama çerçevesinde ayırıcı tanıları tam olarak oturabilmesidir. Bu nedenle muayenehane pratiğinde aşağıdaki gibi temel ve anlaşılır bir sınıflandırmayı kullanmak doğru teşhise gitmede yardımcı olacaktır:

1. Eklem Yapılarının Hastalıkları

Artiküler Yüzey veya Diskin Form Değişikliği, Redüksiyonlu / Redüksiyonsuz Disk Deplasmanı, Disk-Kondil Kompleksinin Deplasmanı (Hiper mobilite / Dislokasyon), Enflamasyon (Kapsülit / Sinovit / Retrodiskit), Dejeneratif Hastalıklar (Osteoartrit / Poliartirit), Fibröz veya Kemiksel Ankiloz

A. Diskin Redükte Olabilen Konum Bozukluğu

(Redüksiyonlu Disk Deplasmanı):

Eklem diski kondil başı istirahat konumunda iken bile önde konumlanmıştır, ancak ağzın açılması sırasında kondil başı diski yakalar. Redüksiyonlu disk patolojilerinde klik sesi duyulur. Bu ses ne kadar erken duyulursa, diskin normal konumdan uzaklığı o kadar azdır ve sekelsiz iyileşebilir. (Resim 2)

B. Diskin Redükte Olamayan Konum Bozukluğu

(Redüksiyonsuz Disk Deplasmanı):

Disk önde konumlanmıştır ve kondil başı diski hiçbir şekilde yakalayamaz. Redüksiyonsuz disk patolojilerinde posterior ligamanda rüptür (yırılma, kopma) veya diskte dejenerasyon düşünülmür. Closed-lock (kapalı kilit) gelişir; ağzın kilitli kalması durumudur. Hasta maksimum 25 mm kadar ağzını açabilir. Açma hareketinin 40 mm'nin altında olması bir sınırlama belirtisidir. (Resim 3)

2. Çiğneme Kaslarının Hastalıkları

Akut (Miyosit / Refleks Kas Splinti / Spazm) ve Kronik (Miyofasiyal Ağrı / Hipertrofi / Miyalji)

A. Myofasiyal Ağrı: Kas kökenli rahatsızlıklardır. Kas içerisindeki tetik noktalar (trigger point) ağrıların oluşmasına neden olur. 3 – 10 mm çapında olup termografik yöntemlerle gözlenebilirler. Serotonin salgılayan trombosit ve histamin salgılayan mast hücrelerinden zengindirler. Taut bant ise; trigger point içeren kasların komşu kas liflerine göre daha gergin olması neticesinde oluşan banttir. Aktif taut bantların içerisine % 0.5'lik Procaine veya Lidocain enjeksiyonu yapılabilir.

B. Fibromiyalji: Kas sisteminin kronik, yaygın ağrı ve yorgunluğudur. Taut bant görülmez ve ağrı kroniktir.

3. Konjenital ve Gelişimsel Eklem Hastalıkları

Kondiler Hiperplazi, Kondiler Hipoplazi, Aplazi, Neoplazmlar, Fraktürler

4. Temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarını Taklit Eden Hastalıklar

Eagle Sendromu, Lyme Hastalığı, Trigeminal Nevralji, Baş-Boyun Bölgesi Maliniteleri, Sinüzit, Otitis Media ve Dış Kulak Yolu Patolojileri, Tükürük Bezi Hastalıkları, Paratiroid Bezi Rahatsızlıkları

I-Ma X Touch

Yeni nesil dijital HD panoramik, sefalometrik

- × Dokunmatik kontrol paneli,
- × Görüntüyü cihaz üzerindeki LCD ekranda gösterme,
- × Bilgisayara gerek duymaksızın görüntüyü USB belleğe depolayabilme
- × Dijital sensör CSI (Cesium-iodide) CCD, yüksek çözünürlüklü, keskin görüntüler CSI (Cesium-iodide) CCD gadox ve lanexten daha az dozla daha keskin ve net görüntüler
- × Cihazda oniki standart program standart panoramik, çocuk panoramik, düşük doz panoramik, orthogonal panoramik, sol yarım çene panoramik, sağ yarım çene panoramik, ön bölge panoramik, maxilla sinus, TMJ açık kapalı, lateral sefalometri, frontal sefalometri ve elbilek.
- × Opsiyonel olarak implant tomografisi eklenebilme
- × HD kalitesinde sefalometri görüntüleri
- × Multi motor teknolojisi ile üç değişik çene arka şeklinde dönebilme
- × Teleskopik kolon çift hıza sahip olması nedeniyle kolay ve etkin hasta pozisyonlandırması

TRIADENT

Oğuzhan Cad. No: 11/7 Fındıkzade / İstanbul
Tel: 0212. 523 25 10 • Fax: 0212. 523 25 14
www.triadent.com.tr • e-mail: info@triadent.com.tr

Temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarında

Etyoloji:

Primer kontakt ve oklüzal uyumsuzlukların parafonksiyona neden olduğu, ayrıca dişler ve çiğneme sisteminin nöromusküler refleksler yardımıyla diğer yapıları hasardan korudukları bilinmektedir. TME patolojilerine eşlik eden sorunlar; yapısal (oklüzyona ait), fonksiyonel (bruksizm), eksternal travma, artrit bozukluklar ve psikolojik faktörler olarak sıralanabilir. Eklem fizyolojik limitler dahilindeki hareketleri patolojik bir değişime sebep olmaz, ancak buradaki dokular kapasiteleri dışında fonksiyon yapmaya zorlanırlarsa patolojik değişimlerin olması kaçınılmazdır. TME rahatsızlığında etyolojik faktörlerin başında kas hiperaktivitesi gelir.

1. Sendroma Yatkınlığı Arttıran Faktörler:

a) Kişisel Yatkınlık: Anatomik veya kazanılmış postür. Arka dişlerin oklüzyon hâlindeki durumu kondilin glenoid fossa içerisindeki uygun pozisyonunu belirlemektedir. Arka diş kayıpları dikey boyutun düşmesine ve eklem içi ilişkilerin bozulmasına sebep olabilir.

b) Doku Değişikliği: Oklüzal düzensizlikler, tek taraflı dişsizlik, romatoid artrit, tümör, enfeksiyon.

c) Psikolojik Bozukluklar: Bruksizm, kas kontraksiyonları.

2. Disfonksiyonu Başlatan Faktörler:

Akut veya psikişik travma, diş kaybı, uzun dental müdahale, sert cisim ısırma, esneme, ağzın uzun süre açık kalması, kasın zorlanması, dikey boyut kaybı.

3. Yakınmayı Arttıran Faktörler:

Parafonksiyonlar

Temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarında

Teşhis:

Doğru teşhise gitmede altın standart iyi bir hasta muayenesi ve düzgün alınan bir anamnezdır. Adım adım sıralamak gerekirse aşağıdaki sırada bir muayene protokolü izlenebilir:

1. Anamnez

2. Ağız İçi Klinik Muayene

Orta hattın belirlenmesi (Resim 4), Ağız açıklığının ölçülmesi (Resim 5), Lateral ve protrüviz çene hareketi miktarının tespit edilmesi, Deviasyon ve defleksiyon olup olmadığının tespit edilmesi.

Resim 4: Orta hattın belirlenmesi

Resim 5: Ağız açıklığının ölçülmesi

DEVİASYON: Ağız açılırken orta hattın saparak veya zikzak çizerek açılma hareketi yapması. Artiküler yüzey değişikliklerinde görülebilirse de genellikle redüksiyonlu disk deplasmanında sıklıkla karşılaşılan bir durumdur.

DEFLEKSİYON: Ağız açılması neticesinde çenenin orta hattın kaymış bir şekilde açık kalması. Çene kapanırken sentrik oklüzyon durumuna kayarak gelir. Genellikle redüksiyonsuz disk deplasmanının akut durumunda görülebilir. (Resim 6)

Resim 6:
Defleksiyon durumu.

3. Ağız Dışı Klinik Muayene

TM eklemının muayene edilmesi (Resim 7); Temporal tendonun, masseter kasın, temporal kasın, sternokleidomastoideus kasın, posterior servikal boyun kaslarının, trapezius kasın ayrı ayrı muayene edilmesi ve bir ağrı / aşırı kas aktivitesinin olup olmadığının tespit edilmesi. (Resim 8)

Resim 7:
TM eklemının muayene edilmesi

Resim 8:
Kas muayenelerinin tamamlanması.

4. Radyolojik Tetkikler

Panoramik Dental Radyografisi: Kondil kırıklarının teşhisinde yardımcı olur. Tek film üzerinde ramus, corpus ve kondil başı bir arada görülür.

Lateral Transkranal Eklem Radyografisi: Normalde kemik yapısı ve artiküler yüzeyler düzgündür. Eklem aralığının genişlediği ve dejeneratif değişikliklerin olduğu vakalar tespit edilir. Kondil başının ağzın açık ve kapalı durumundaki pozisyonu değerlendirilir.

Bilgisayarlı Eklem Tomografisi: Direkt sagittal BT ile alınan grafipler bilhassa eklem diskinin redüksiyonlu veya redüksiyonsuz öne deplase olduğu pozisyonları belirlemede yardımcı olur. Sagittal, koronal ve aksiyal görüntülerden oluşan BT ise ankilozun >

tespitinde sonuçlar verir.

Eklem Magnetik Rezonans Görüntülemesi: Dokuların her plandan tetkikin yapılabilmesi, iyonize radyasyon kullanılmaması, sert ve yumuşak dokularla birlikte iltihabi dokuların da teşhisine yardımcı olması çok önemli avantajlardır. Özellikle diske ait deformasyonların tespitinde önemli bir yöntemdir.

TME Artrografisi: Eklem yumuşak dokularından özellikle diskin morfolojisini, değişikliklerini ve disfonksiyondaki durumunu tespit edilmesi amacıyla kullanılır. Eklem aralığına kontrast madde enjekte edilerek radyografi alınır.

5. Nörolojik Muayene

Kas Testi, Hareket Genliği Testi, Çene Refleksi Testi

6. Kan Tetkikleri

Hematolojik (Serolojik) Tetkikler, Bakteriyojik Tetkikler

Temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarında Tedavi:

1. Konservatif Tedavi Seçenekleri

(Faz I = Reversible Tedavi) :

- > Koruyucu Önlemler
- > Manüplasyon ve Egzersizler
- > Oklüzal Splint Tedavisi

Oklüzal çatışmalar ve uyumsuzluklar nedeniyle çenedeki denge bozukluğunu düzeltmek üzere ve vakanın durumuna göre hazırlanan değişik tip ve amaçlı apareylerle uygulanan bir tedavi şeklidir. Genellikle sert akrilikten yapılır, bir arktaki dişlerin oklüzal ve insizal yüzlerine uyarken, karşıt arka hassas oklüzal temaslar oluştururlar. Teşhis ve tedaviyi yönlendirmek amacıyla kullanılırlar. Oklüzyon kaynaklı kas spazmlarını hafifletmek, optimum kondil – disk pozisyonunu yakalamak için mandibulaya yeni bir konum kazandırmanın yanında kısa süreli kullanımda ağrının kas kaynaklı olup olmadığını teşhisine de yardımcı olurlar. Çünkü oklüzal çatışmalar nedeni ile nöromüsküler sistemi uyaran uyarılar yok olduğunda kas spazmı da azalacaktır. Bu apareylerin beş temel özelliği vardır: Oklüzal durumu ve kondil pozisyonunu değiştirirler, dikey boyutu arttırırlar, kasların nöral ileti merkezlerini değiştirirler, farkındalığı sağlar ve plasebo etki yaparlar. Splintleri interoklüzal splintler ve yumuşak splintler olarak iki gruba ayrılır. İnteroklüzal splintler de kendi içinde kas gevşetici (MR) splint (Resim 9), anterior repozisyon (AP) splinti, ön ısırma plağı, arka ısırma plağı, NTI (Nociceptive Trigeminal Inhibitory) Splint (Resim 10) ve pivoting splintler olarak farklılıklar gösterir. Yumuşak splintlerde ise tedavinin amacı karşıt dişlerle devamlı ve hafif bir temasın sağlanmasıdır. En geçerli endikasyonu travmaya maruz kalmış diş arklarında geçici bir koruma sağlamaktır. Splint uygulamalarındaki önemli bir amaç; fonksiyonel adaptasyonun sağlanması için yer ve zaman kazanmaktır ve doğru vaka da doğru apareyin kullanılması için aparey seçiminin önemi çok büyüktür.

> Fizik Tedavi

Fizik tedavi; kas ve iskelet kökenli ağrıyı azaltmaya ve normal fonksiyonu restore etmeye yarar. Genel olarak postür düzeltme, egzersiz, mobilizasyon tedavilerini kapsar.

Resim 9: Ağız içinde uyumlandırılmış tamamlanmış bir kas gevşetici splint

Resim 10: NTI (Nociceptive Trigeminal Inhibitory) Splint

> Farmakolojik Tedavi

Enflamasyon, ağrı ve kas spazmı gibi semptomlara ya doğrudan, ya da nedene yönelik sistemik ve lokal ilaç uygulamalarıdır. Ağrının neye karşı cevap olarak olduğu bilinmelidir. Analjezikler akut ağrı tedavisinde, non streoid anti enflamatuvarlar hem akut, hem de kronik ağrılarda kullanılırlar. Kas gevşetici olarak kullanılan benzodiazepinlerin gerilim gidermeye faydalı olan tranquilizan özellikleri de mevcuttur.

> Psikiyatrik Destek Tedavisi

Hastaların gerilim ve sıkıntılarının çözülmesine yardımcı olarak, disfonksiyona ve yakınmaların artmasına yardımcı olan sekonder psik faktörlerin ortadan kaldırıldığı tedavi seçeneğidir.

2. Irreversible Tedavi (Faz II) :

Akut durumun kontrol altına alınmasından sonra oklüzyonun değiştirilmesi her zaman şart değildir. Ancak zaman zaman selektif müllemelerle oklüzyonun değiştirilmesi, restoratif veya protetik tedavi, ortodontik veya cerrahi gereksinimler doğabilir. Ancak bu aşamada bir işlem yapılacağı zaman, işlemin geri dönüşü olmayan sonuçlarının olacağı asla gözden kaçırılmamalıdır.

3. Cerrahi Uygulamalar:

Sadece belli spesifik artiküler bozukluklarda; doğru görüntüleme yöntemi ile teşhis desteklenmiş, hastayı gerçekten kısıtlayan durum söz konusu ise, daha önce başarısız konservatif yöntem tecrübeleri yaşanmışsa ve son çare olarak cerrahi yöntemler uygulanabilir. Bazen konservatif yöntemi desteklemek amacıyla eklem içinin yıkanması (artrosentez) gibi cerrahi yöntemler denenebilir. <

KAYNAKLAR:

- Dalkız M., Beydemir B. Temporomandibular Eklem Hastalıklarının Teşhis ve Tedavi Yöntemleri. GATA Basımevi, Ankara, 2003.
- Erdine S. Ağrı Sendromları ve Tedavisi. Gizben Matbaacılık, İstanbul, 2003.
- Kılıçarslan M.A. Temporomandibular Eklem Disfonksiyonlarının Teşhis Yöntemleri. Seminer, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1991.
- Kışınışci R., Bulut Ö.E., Bebek T. Dişhekimiğinde Ağrı. Egem Matbaacılık, Ankara, 2002.
- Okeson J.P. Management of Temporomandibular Disorders and Occlusion. The C.V. Mosby Co., St. Louis, 1989.
- Okeson J.P. Bell's Orofacial Pains. The Clinical Management of Orofacial Pain. Quintessence Publishing Co., Canada, 2005.
- Pertes R.A., Gross S.G. Clinical Management of Temporomandibular Disorders and Orofacial Pain. Quintessence Publishing Co., Illinois, 1995.
- Ramiford S., Ash M.M. Occlusion. W.B. Saunders Co., Canada, 1983.
- Sağlam S., Kılıçarslan M.A. Dişhekimerinin Temporomandibular Rahatsızlıklardaki Rolü. Ankara Dişhekimeri Odası Dergisi. Sf:30-32, 1997.
- Yengin E. Temporomandibular Rahatsızlıklarda Teşhis ve Tedavi. İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2000.

Soruların yanıtlarını en geç 24 Nisan 2009 tarihine kadar SDE Yüksek Kurulu Ziya Gökalp Caddesi No:37/11 Kızılay/Ankara adresine mektupla, 0.312.430 29 59'a faksla ya da tdb@tdb.org.tr adresine e-mail ile gönderen meslektaşlarımızdan en az 7 soruyu doğru cevaplayanlar 6 SDE kredisi almaya hak kazanacaklardır.

1-) Yaylı arka ısırma bloklarını kullanabileceğiniz ortodontik anomali türünü işaretleyiniz.

- Maksillar yetmezliğe bağlı iskeletsel sınıf 3 vakaları
- Mandibular prognatiye bağlı iskeletsel sınıf 3 vakaları
- İskeletsel çapraz kapanışlar
- İskeletsel açık kapanışlar.
- İskeletsel sınıf 2 vakalar

2-) Etiyolojilerine göre "posterior cross-bite"lar değerlendirilecek olursa, hangisi yanlıştır?

- Dental cross-bite'lar bazal kemiğin yetersiz gelişimi ile ilgilidir.
- Muscular cross-bite'lar diş interferenslerine fonksiyonel uyumla ilgilidir.
- Osseous cross-bite'lar maxillar ve mandibular genişliklerdeki yetersizlikle oluşabilir.
- Etyolojik etkene bağlı olarak posterior crossbite'lar unilateral veya bilateral olarak şekillenebilir.
- Lateral ilişkide iki dental arkın okluzyonunun normalden sapması diş pozisyonlarının lokalize problemlerine bağlı olabilir.

3-) Kronik apikal apselerin klinik ve radyografik en önemli belirtisi hangisidir?

- Şişlik-lokalleze yuvarlak radyolüsent lezyon
- Ağrı-lokalleze yuvarlak radyolüsent lezyon
- Ağrı- radyografik belirti yok
- Şişlik-radyoopak sınırlı radyolüsent lezyon
- Fistül- difüz koyu radyolüsent lezyon

4-) Travmatik yaralanma sonrası bir dişte anormal derecede gevşeme varsa ama yer değiştirme yoksa bu durumu nasıl tanımlarız?

- Konküzyon
- Sublüksasyon
- Avulsiyon
- İntrüzyon
- Ekstrüzyon

5-) Overdenture yapımında ağızda mevcut dişlerin sınıflandırılmasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- Aşırı abrece dişler
- Abrece dişler
- Devital dişler
- Kökler

e) Hepsi

6-) Geriatrik hastalar için hangisi doğrudur?

- Tükürük salgısında değişiklik
- Tat almada değişiklik
- Alveoler kemikte değişiklik
- Hepsi doğru
- Hepsi yanlış

7-) Hamile hastalarda cerrahi müdahalenin en az risk taşıdığı dönem hangisidir?

- İlk üç aylık dönem
- Son üç aylık dönem
- İlk altı aylık dönem
- Son altı aylık dönem
- İkinci aylık dönem

8-) Otoklav ile sterilizasyonda atmosfer basınç altında kaç derece ve dakika uygulanır?

- 112 °C / 15dk
- 140 °C / 15dk
- 121 °C / 30dk
- 121 °C / 15dk
- 135 °C / 30dk

9-) Sağlıklı implant mikrobiyal florası için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- Kronik periodontitis cep florası ile benzerlik gösterir.
- Agresif periodontitis cep florası ile aynıdır.
- Gram (+) fakültatif anaerobik kokların baskın olduğu bir flora görülür.
- Mikrobiyal bir flora yoktur.
- Çoğunlukla Veillonella alcalescens'in hakim olduğu bir flora görülür

10-) Aşağıdakilerden hangisi periodontopatojenlerin virülans faktörlerindedir?

- Antikollajenolitik etki.
- Yangı bölgesine yakın olma özelliği (Association, Adezyon ve İnvazyon yeteneği).
- İmmün sistemi direk veya indirek yolla aktive edememe özelliği.
- Koagregasyon yeteneği.
- Diğer mikroorganizmalar için antagonizma yeteneği (ör. A. viscosus'un ürettiği yerde A. actinomycetemcomitans üreme gösteremez).

SDE Cevap Formu

(Doğru cevabı lütfen daire içine alınız)

1- a b c d e
2- a b c d e
3- a b c d e
4- a b c d e
5- a b c d e

6- a b c d e
7- a b c d e
8- a b c d e
9- a b c d e
10- a b c d e

Adı Soyadı : .....
Adesi : .....
İmzası : .....

109. SAYI CEVAP ANAHTARI: 1-A 2-E 3-A 4-D 5-D 6-D 7-C 8-C 9-A 10-B

Çetin Altan

Kimi gider Mersin'e, kimi de gider tersine

Çetin Altan yazıyla uğraşan hemen herkesin usta bildiği, ele aldığı her konudan kalibresine yakışır tatlar üretebilen bir edebiyatçı. Çocukluğunun Edirne'sinden dişhekimiyle ilgili anılarına gittiği 7 Şubat 2009 tarihli Milliyet'teki yazısıyla 100. yılımızı arkada bırakıyoruz.

Şubatın başında, Küçük Çamlıca seteklerinde bembeyaz çiçekler açmış bir erik ağacı. Erik ağacı, güneşli günlere aldanmış, bir ilkbahar ılıklığının okşayışıyla, donanıvermiş bembeyaz çiçeklerle.

Akasyalar, çınarlar, sakız ağaçları kupkuru dallarıyla, güneşli günlerin aldatıcılığına kanmadan, kışın bitmesini beklerken; erik ağacının, kendisine ilk kez gülümseyen bir delikanlıya hemen âşık olan bir mahalle kızı gibi, bembeyaz çiçeklere bürünmesi...

İnsan uzaktan, damatsız bir geline benzeyen erik ağacını görünce:

- Yazık, diyor; bütün bu çiçekler donup kuruyacak ve dökülecek.

Nedense erik ağacının aldandığı bendenize, şair Eşref'in tam 100 yıl önce yazdığı bir dörtlüğü hatırlattı:

*Vakt-i istibdatta söz söylemek memnu idi
Ağlatırdı ağızını açsan hükümet 'mananı'
Devr-i hürriyetteyiz şimdi değişti kaide
Söyletirler evvela sonra becerirler ananı*

100 yıl önce sade II. Meşrutiyet mi ilan edilmiş, neler ve neler olmuş daha...

Örneğin ilk dişhekimliği okulu da, 100 yıl önce açılmış.

Şu sırada karşımda, 100 yıl önce açılmış dişhekimliği okulunun anısına, diş doktorlarına gönderilmiş madeni bir eski zaman dişçisinin bir karışık heykelciği duruyor.

"Ünit" denilen dişçi koltuğuna uzanmış

ağızı açık bir hasta ve hastanın arkasından onun ağızına doğru eğilmiş dişhekimi...

1933 yılında bendeniz 6 yaşındayken, elektriksiz Edirne'de bir "Dişçi Sait" vardı.

Diş oyuncu uzunca gır gır aygıtını, ayağıyla bir pedala sürekli basarak çevirdiği irili ufaklı çarklar sayesinde döndürürdü.

O nedenle madeni bir eski zaman dişçisinin biblosu, bendenizin pek de yabancı değil.

Edirne'de, istiklal ilkmektebine başladığım yıllar.

Ev işlerine yardımcılık eden ve gece evde kalan Fatma'nın aylığı 3 lira, ev kirası 10 lira, babamın maaşı da 120 liraydı.

Bir yumurtanın fiyatı ise, 10 para ile 20 para arası...

Babam, kendisinden az para kazananlar için:

- Ayak takımı, derdi; kendisinden daha çok para kazananlara için de:

- Hırsız takımı.

Bendenizin 6 yaş Edirne'si, cumhuriyetin 10'uncu yılına rastlamıştı.

Ve bendeniz o yaşta, hiçbir şeye şaşmadan, hiçbir şeyi yadırgamadan; denizdeki bir balık gibi yaşıyordum Edirne'de.

Belçikalı iktisatçı Emile de Laveleye'nin 1885'te yazdığı Edirne ise, benim çocukluk anılarımdan çok daha başka idi.

Belçikalı iktisatçı, 1885 Edirne'sindeki ev sahibi-kiracı ilişkisini şöyle anlatıyordu:

"Para ödemeyen bir kiracıyla başa çıkmak zor. Müslüman yargıçlar pek iyi yürekli. Özellikle yoksul kiracılardan yana çıkarak, ev sahiplerine:

'- Siz mal sahibisiniz, o kadar zenginsiniz. Bu zavallıyı neden dışarı atmaya kalkıyorsunuz?' diyorlar.

"Ev sahipleri de, para vermeyen kiracıdan kurtulmak için, ya damları yıkıyor, ya kapıları çıkartıyorlar.

Buna karşılık kiracılar da, öç almak için bazen yakıveriyorlar binaları.

"Osmanlı toplumunda duygularla yasalar, henüz daha pek pederane bir aşiret düzeyinde.

Bizdeki 'arz-talep' kuralı katıyen çalışmıyor burada.

Bir yandan insafsız bir vergi ve rüşvet bozukluğu ile bir yandan bu duygusallık ve çağ dışı tutum, toplumdaki tüm düzensizliğin nedenini yaratıyor."

2009 yılının başında da yine bir yığın karmaniyola, kutuplaşma, faili meçhul binlerce cinayet, sınır ötesi operasyon ve küresel ekonomik kriz...

Şubat güneşine aldanarak çiçek açan erik ağacının anımsattığı, Eşref'in mısraları...

Neyse ki diş doktorlarının muayenehanelerindeki "ünit"ler, artık evrensel kalitede.

Ne var ki:

- Bu kadarı da yeter bize, diyemiyoruz.

Nasıl ki:

- Kendi düşen ağlamaz da, diyemediğimiz gibi...

Günce

TDB 100. Yıl Öykü Yarışması'nın sonuçlarını geçtiğimiz sayıda yayımlamış ve dereceye giren meslektaşlarımızla yaptığımız kısa söyleşileri de sizlerle paylaşmıştık. Dereceye giren öyküleri de bu sayı birinci öyküden başlayarak sunuyoruz.

Saat yirmi on beş. Şubat'ın karanlığını beyaza boyayan kar, ay ışığı altında fosfor gibi parlıyor. Van Gölü ekspresi perona boylu boyunca uzanmış. Birazdan kar ve sisin elele tutuştuğu kurşunu ufukta kaybolan raylardan karanlığa doğru akacak. Hurçlarımı kompartıman rafına yerleştirip pencere kenarına oturuyorum. Kompartıman buz gibi. Kapıyı zorla çekiyorum. Alt camlardan biri kırık. Kondüktörü yakalayıp neden soğuk olduğunu soruyorum. Adam ilk önce sırtıyor. Sapsarı dişlerinin önden iki tanesi noksan. Konuşurken dili takılıyor. Konuştuğunu zor anlıyorum. Anlaşılan sofaj takılmamış.

Ne zaman hareket ederiz, belli değil. Ha şimdi, ha biraz sonra derken otuz-otuz beş dakika daha geçiyor. Sonra... bir taktı. Makine arabaya bağlandı anlaşılır. Demiryolcular böyle der, "makine arabaya bağlandı".

"İşte bu kadar, gidiyoruz". Düşüncelerimi vagonların altından çıkan buharlarla ısıtıyorum. "Oh be! Sofaj çalıştı" diye geçiriyorum içimden.

Hareket düdüğü istasyonun taş duvarlarında yankılanıyor. Tren, oturduğu yerden zorla kalkan, koca bir fil gibi raylardan zorla kopup ihlaya – tıslaya yürümeye başlıyor. Kompartımanın önündeki koridordan arada bir geçen kondüktörden başka kimse yok. Öte yanda, çıplak ağaç silüetleri bembeyaz bir karanlıkta uzanıp kayboluyor. Camın buzlarını kazıyıp adımı yazıyorum. Her yere yakışıyor. İsmi soğuktan morarmış dudaklarıma bir ke-

lebek gibi konuyor. Gülümsüyorum. Sen geliyorsun aklıma. Yo! Hayır, sen hiç gitmedin ki! Anılarım depresiyor sadece. Öylesine yalnızım ki...

Hatırlıyorum da İstanbul'a ilk geldiğinde de böylesine yalnızdım. Kısmet sokağı, İkbal Apartmanı'nda oturuyorduk. Laleli'yi aşağıdan yukarıya kolaçan edip, yine de evi zor bela bulduğunu söylemiştim. Kapıyı açtığımda o masum taşralı tavrıyla gülümseyişini hatırladım nedense. O günlerde de bahara gebeydi İstanbul.

Sen, her ilkbaharda ilk göçebe kuşlarla geldin. Bense, hüzünlü bir kış sabahından ulaşacağım İstanbul'a. Birileri olsaydı yanımda bari. Kardan, soğuktan, bahsedip, sonunda lafı dolaştırır sana getirirdim. Seni anlatırdım. Seni anlattıkça ısırırdım. Belki de baharı anlatırdım. "Bugün bademler çiçek açtı" diye başlardım, herhalde.

Soğuktan neredeyse moraracak ellerim. Gözlerim itiş tepiş yerleştirdiğim hurcumda. Beni yarı kör yapan bu beyaz karanlıkta elim bir çift eldiven bulma umudunda. Elime ilk gelen anı defterin. Yani yine seni buluyorum. Seni cildi sökülmiş şu defterden daha iyi kim bilir ki... Gözlerim bugulanıyor. İlk sayfayı korkarak açıyorum. 17 Mart 1978 tarihi ile başlıyor:

"Bugün bademler çiçek açtı. Birkaç güne kadar bahar yaprakları kuş yuvalarını kapatacak. Kırılmaçlar yine gelecek. Nere-

deyse gün batıyor. Biliyorum, birazdan sen de geleceksin. Saatin kuşu nefes nefese akşamüstünü gugukladı. İlk ayrıldığımız günden bugüne sanki yüzyıllar geçti. Tüm olanlara karşın, geleceğini biliyorum. Masamın üzerindeki sararmış gazetenin boş kenarlarına şunları karalıyorum.

"İlk kez, kırıç bir dağ yamacında; gözden uzak o badem çiçeğinde açmıştı. Hep olur ya; öyle başlamıştı. Nasıl, ilk göçebe kuşlarla geldiyse ilkbaharda. Yine öylesi kayboldu; son göçen kuşların ardı sıra. Sonra... Hiç hatırlanmadı ve gariptir ki, adı bile olmadı."

Her çiçek açtığında bademler, kokun yayılıyor. Bahar yorgunluğundan kapanan gözlerimin ardından yürürlüğe giriyor-sun.

Seninle ilk tanıştığım günden bu yana çok şey değişti. Oysa ben hiç değişmedim ki. Teneke kutulu sardunyalarımla seni bekliyoruz. Yerimden kalkacak gücü bulursam; geleceğin yöne koşmayı düşünüyorum. Dizlerim, düşlerim kadar hızlı değil. Yarı yalpa yürüyorum. Yürüdükçe gölgem ardımda uzuyor. Mart güneşinin ilk ışığı son bir çabıyla yüzümden sıyrılıp yamacın derinliklerine saklanıyor. İşte yine kendimle kalıyorum. İçimdeki sessiz çığlık günbatımına karışıyor. Gözlerim; sönmeye yakın bir fener gibi.

Sanki birazdan karşıdan görüneceksin.

* Dişhekimi, TDB 100. Yıl Öykü Yarışması Birincisi, Kocaeli.

İçim daralıyor. Sokaktan geçenler kalbimin vuruşlarını duyacaklar diye korkuyorum. Akşam ayazının içine sızmış kokun geliyor. İçime çekiyorum. Kanım ısınıyor. İçimdeki çocuk hep sana yazmak istiyor. Gel gör ki, hep özlemimi yazıyorum. Böyle olmamalıydı. Seni nasıl deli divane sevdiğimi, dünün seninle ne kadar güzel olduğunu, yarının ne kadar güzel olacağını yazmalıydım. Yine de yana yakıla sensizliği, o kahrolası sensizliği yazıyorum. Senden ayrıldığı ilk köşe başında küfürler savurmak yerine, geri dönüp ölesiye kucaklamak vardı. Gözlerinde kaybolmak vardı. “Gitme” demek vardı. Yapamadım. Her günü yeni bir masalca-sına yaşamalıydık seninle. Gelincikler toplamalıydık yasak akşamlarda. Kelebek yağmurlarının altında el ele yürümeliydik. Doyumsuzluğun daha bir büyümeliydi her dokunuşumda dudaklarına. Hınzırca ürpermeliydin parmaklarım tenine değdiğinde. En görkemli “evet”leri kışkırtan “hayır”ları fısıldamalıydın kulağıma. Dahası, tüm yarınlarda sen olmalıydın. Ne var ki, yarınlar hiç gelmedi. Her şey neden değişti ki sanki? Gökkuşağından sevdamız vardı. Böylesine, kırık dökük beklemeye alışmamıştım. Saate baktım. Seni gösteriyordu. Gelmedin... Yalnızca anımsadım bu akşam. Yalnızca, yalnızlığımı anımsadım. Odada solmuş çiçek kokusu, ellerimde yitirilmişlikler... Akşamın başladığı yeri griye boyamış bir ufuk vardı. Keşke dünleri tutsaydım. Tutamadım... şimdi hatırlamak, dünleri yaşamak kadar sıcak değil. Kelimeler yüreğime bir hançer gibi saplanıyor. Neden gittim ki sanki! Kapının kanadına sıkıştı yaşanmışlıklarım. Konduktörün sesiyle irkiliyorum. Yeni bir istasyona yaklaşmış olmalıyız. Keşke sen giriversen şimdi diye düşünürken kompartımanımın sürgülü kapısını zorluyor lüle lüle saçları beresine sığamamış bir öğlan çocuğu. Sana ördüğüm bere de böyleydi. Ne çok alay konusu olmuştu da bizim çocuklara inat edip çıkarmamıştın. Hiçbir şeyi tam yapamadım ki ben zaten. Son bir hamle daha yapıp giriveriyor içeri. Gülümsüyorum. Birden kocaman oluyor gözbebekleri. Dehşetinin nedenini anhyo-

‘Birazdan Haydarpaşa Garı görünecek. Sen beni beklemeyeceksin. arşı kıyıya geçerken, Haydarpaşa’nın yüz yıllık ihtişamını sensiz seyredeceğim. İki kulenin ortasındaki saatle, vitraylı pencerenin üzerindeki saat; yine farklı zamanı gösterecek.’

rum. Biraz tedirgin biraz meraklı cesurca bir adım daha atıyor. Elini uzatıp, “Ne oldu?” diye titrek bir ses çıkıyor minik dudaklarından.

Tam bir şeyler söyleyeceğim. Meraklı ve tedirgin bir sesle kompartımana hiddetle giren bir siluet azarlayarak çekiştiriyor. Minicik eli asılı kalıyor havada ‘baş baş’ yapıyorum. Boncuk boncuk bir iki damla süzülüyor gözlerimden güncenin yapraklarına akıp, satırlarında kayboluyor. Mürekkep gibi dağılıyorsun yüreğime. Her şeye küfrediyorum. O çok sevdiğim mor tepeleri bırakıp döndüğümünden değil. Dönüşümün sensizliğine küfrediyorum. Bugün, herkese küfrettim. Kasap Mehmet’e, Manav Bahri’ye, Balıkçı Ceko’ya, Meyhaneci İdris’e. Sana küfretmedim. Kimbilir belki yitirilmişliklere küfrettim yalnızca. Birden sabahın körünü yırtan tren düdüğünün keskin çığılığı ile yoğunlaşan ray seslerinde dağılıyor düşüncelerim. Neden sabahın körü derler? Bir türlü anlamam. Sabahlar gerçekten kör müdür, acaba? Hayır! Kesinlikle hayır! Sabahlar kör değil. İnanmıyorum kör olduğuna. Böylesine sisli bir sabah bile kör değil. Biraz ötesi görülmüyor. Sabahlar kesinlikle kör değil ama mutlaka sağır. Eğer sağır olmasaydı, sessiz çığıklarımı duyardı. şu gerçek ki; “sabahın körü” çok aptalca bir laf. Belki de sabahlar topaldır. Yoksa sırtlayıp seni bana getirmezler miydi? Tek bacaklı güzel bir kız gibidir. Akşamın içinden yavaşça çıkagelir salma salma.

Kara bir tünelden geçiyoruz. Zaman, kara bir tüneldi zaten. Hiç ışığı gözükmeyen bir tüneldi. Kaldığım yerden okumaya çalışıyorum günceni. 17 Ağustos’ta yazmışsın: “Dün Ay, öylesine büyüktü ki... ‘şimdi senin pencerenden de görünüyordur’

diye düşündüm. Sen de öyle düşünüyor olmalısın bu saatlerde. Dün Ay, o kadar büyüktü ama özleminin yanında küçücük kaldı. Apansız, akşamın gözlerini gördüm. Gözlerini gizleyemedi. Akşamın gözleri, gözlerime değdi. Gözleri yalan söyleyemezdi. Akşam, can çekiyordu. Hayır. Beni böylesine bırakıp gitmemeliydi. Dayanamazdım. Sonra, yağmur da yağmıyordu... Yağmur yine geç kalmıştı. Tam mutluluğa bir kala yakalamıştım akşamı. Ay ışığında sana tutkumu yollayacaktım. Avuçlarımdan akıp giden akşam karasına karıştı hasretin.

İstanbul’da bir buruk yürüdüm kaldırımları. Altıyol’da sakız satıyordu kolsuz adam. Ayağını bastığın caddeleri bağrıma basmak geldi içimden.

Sen gideli her gece bir öncekinden daha kara. Kara geceler, umutlarımın üzerine kapkara çöküyor. Karabasan çığıklarıyla uyanıyorum sabahları. Sabahlar; kirli beyaz. Sabahlar benden uzaklaşan trenin yüreğimde bıraktığı tünellerine özlem dolu katarlarıyla giriyor her yeni gün. Saate bakıyorum. Seni gösteriyor. Zaman kaç bilmiyorum.

Uykusuz gecelerimde damarlarımda dolaşıyorsun. Her nabzımın atışında; yüreğime bir girip bir çıkıyorsun. şekerim yükseliyor. Büyük dolaşım uzun sürüyor. Seni özlüyorum. Küçük dolaşım da daha sık uğruyorsun.

Sen gideli beş dakika mı? Beş gün mü? Beş mevsim mi oldu? Saat tutuyorum. Saatler utanıyor. Beş adım ötede taze ekmek kokuları. Aklıma düşüyorsun. Neden mi? Bilmiyorum. Hep o trenden inip bana koşacağın günü düşünüyorum. Gece kuşları son serenadını tamamlıyor. Ağustos böcekleri, ırmak kurbağaları ile düte baş-

ladı. Tan yeri, tam yerinden doğacak, bekliyorum.

Gözlerim, satırlarına öylesine dalmış ki bir an kompartımanın camına yasladığım yüzümde yeni doğan güneşin sıcaklığı ile silkelendim. Günceni kutsal bir kitap gibi göğsüme bastırdım. Kimsesiz sokak çocukları gibi burnumu çekiyorum. Beni böyle salya sümük görsen gülerdin belki de. Belki de ağlardın. Kim bilir? Beni görsen, hep ağlardın.

Birazdan Haydarpaşa garı görünecek. Sen beni beklemeyeceksin. Karşı kıyıya geçerken, Haydarpaşa'nın yüz yıllık ihtişamını sensiz seyredeceğim. İki kulenin ortasındaki saatle, vitraylı pencerenin üzerindeki saat; yine farklı zamanı gösterecek.

Tren uzaklaşırken beni her uğurlayışında, boz renkli Lefke taşlarına yaslanıp nasıl çocuklar gibi gizli ağladığımı ve bunu benim bildiğimi de söylemeyeceğim.

Bugün ikinci peronda beni beklemediğini bilmenin acısını yaşamaya nasıl dayanacağımı bilemiyorum. Ne sana yolladığım kardelenleri, ne de Murat nehrinin bu yıl yine buz tuttuğunu gördüğümü anlatmayacağım. Zaten cama yazdığım adın da silinmiş. Düşünemezdim bile böyle döneceğimi. Lehte ırmağı gibi akıyor gözyaşlarım. Yitirilmişliklerin böylesine acılı olabileceğini hiç düşünmediğim için mi ağlıyorum, yoksa seni böylesine üzdüğüm için mi?

Vagon kapıları da başladı açılmaya. Ben, tüm geçmişimi sırtladığım hurcumu yüklenip vapura koşan kalabalığa karışıyorum. Tam turnikeler kapanırken yetişiyorum. Her zaman oturduğumuz tarafa oturuyorum. Titreyen ellerimle, yüreğinin dağınıklığı gizleyememiş güncendeki dağınık mürekkepli son sayfayı çeviriyorum. Son sayfaları, son ayrıldığımızda bu vapurda yazdığımı biliyorum. Bana gönderirken kaç kez öptüğünü de. Haydarpaşa'dan ilk kez sensiz geçiyorum karşıya. Sensizliğindeki "sen" bile bir nebze avutamıyor yüreğimdaki ıstırabı. Şimdi İstanbul'un tüm balkonlarından sanki sen el sallıyorsun, tüm pencerelerinden sen bakıyorsun, günaydınım oluyorsun. Ben sensizliğe gülümsüyorum. Belki de son satırları bu vapurda yazmışsındır. Günceni çıkarıp son satırları okuyorum.

"... Akşam, ağır adımlarla körkütük yaklaşıyordu. Korkuyor gibiydi. Yaklaşınca

anladım. Sokak köpekleri salyalı dişleriyle parçalamışlardı akşamı bir yerinden. Akşam kan kusuyordu. Sen birden, yüreğime sığmadın. Çünkü sabahları gelirdin. Akşamı bu yüzden sevmezdim. Zaten bir yudum mutluluktan seninleliğim. Bir yudum mutluluk gelincik yaprakları gibi dökülüyordü.

Bugün, akşamsefaları gözlerini sıkıca kapadılar. Saatin akrebi acımasızca saldırdı akşama. Akşam ağlamaklı... Ben ağlamaklı... Kelebekler renklerini alıp gittiler. Akşam körkütüktü. Akşam sendeledi. Akşam dertliydi. Akşam zifir karasıydı. Akşamın kanı akmış, yalnızlığıma karışmıştı. Sessizce yanaşıp akşamın elinden tuttum. Elleri ıslaktı. Sancak tarafında küpeşte demirleri de ıslaktı alabildiğine. Sanırım, akşamın ayakları yara içindeydi, yürüyemiyordu. Bir bulut geçse yakınımdan, eğilip akşamın üzerini örtecektim. Bir dere geçse; akşamın dudaklarına bir yudum su verecektim. Ay ışığını tutabilseydim; aydınlatacaktım. Yapamadım..."

Son yazın yarım kalmış. Ne yazardın acaba? Bilsen kestane gözlünün tek bacağı ile sana koşamayacağını. Neler yazardın, uykularımı bölen hayırsız, ne yazardın? Koltuk değnekleriyle sana koşmak için çırpınan bu zavallıyı görünce... Yoksa trendeki bukile saçlı minicik delikanlı gibi, gözlerin kocaman mı olurdu. Acır mıydın? Belki de erik çağlası çaldığımız bahçelerden kaçarken nasıl düştüğümü hatırlar gülümser miydin? İlk kez sevdiğini söylediğin kadar çırpınır mıydı yüreğin, zavallılığın.

Usulca öpüyorum satırlarını ve son kez bakıyorum geçmişime. Saygıdeğer bir ölünün küllerini savururcasına ya da bir çelenk atarcasına denizde kaybettiklerinin anısına sevdamızı sulara gömüyorum. Dalga dalga oluyor yüreğim. İçimde son kez çağlayan sessiz çığlık vapurun son dü-

düğüne karışıyor.

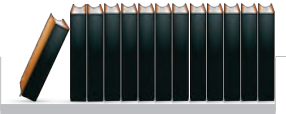
Artık, ne bana yazacak, ne de beni göreceksin. Sensizliğe dayanmak, dayanmak zorunda kalmak dayanılmazcasına çöküyor yüreğime. Ama ben yine de her gün, gelecekişsin gibi gözlerim hep kapıda asılı bekleyeceğim. Ne zaman deniz koksa; senin kokun sinecek üzerime. Kuzeyli rüzgarları saklayacağım koynumda. Ne zaman akşam olsa; seni bekleyeceğim. Her vapur düdüğünde;

anılarım olacaksın. Her çiçekte yeniden açacaksın doyumsuzcasına. Her ayak sesinde; sen geldin diye koşacağım kapılara. Ne zaman yaban gülleri açsa, uğur böceklerine soracağım nasıl olduğunu. Papatya yapraklarından günleri koparacağım ve bakla falında çingene kadınlara soracağım beni düşünüp düşünmediğini. Rimelim akacak yastıklara. Silmeyeceğim. Kara yazı gibi duracak başucumda. Sen bilmesen de terim teninde soğuyacak. Kimsenin bilmediği masallarda yaşayacağız korkusuzca.

Hatırlar mısın şimdi bilmem taş plaklar taşrada, büyük taş avlulu eşrafların evlerinde çaldı. En deli yaşımızdaydık. Aşuften serzenişlerinde "Saklambaç oynayalım" der kanıma girerdin. Fazlıoğlu'nun büyük avlusundaki kocaman şarap küplerinin arkasına saklanırdık. Sonra, hep saklandık ömür boyu. İlk kez o gün tutmuşum ellerini. Avuçlarım terlemişti. Hiç sobelenmeden öpüştük. Dişlerin çarpmıştı dişlerime. Sonra düşerim oldun. Sonra sevdam. Sonra her şeyim. Neden her şey değişti ki sanki o zamanlar ergenlik çağındaydım. Yüzlerim sivilceli, ellerim siğil dolardı. Komşudan tuz çalarsan siğilin söner derlerdi. Siğilim söndü, sihirim bozuldu. Sihrimi ben bozdu. Artık olmayan bacaklarımla sana koşamayacağım için sihrimizi ben bozdu. Taşa döndü yüreğim.

Güncenin mürekkebi boğazın mavi sularını ne kadar boyar bilmem. Ben Kismet Sokak, İktbal apartmanındaki hayatıma geri dönüyorum. Süleyman yine belki bir köşede kovalar beni. Belki de kader arkadaşına ortak olur. Karikatür hayatımızın aksak bacaklı uzun gövdeli karikatür köpeği Süleyman. Ne var ki, sen döndüğümü hiç bilmeyeceksin. Beni sobelemeni beklediğim günlerdeki gibi "sobe" diye bekleyeceğim.

Oysa sen, artık ebe bile değilsin... <

İletişim Hayattır

İletişim Hayattır - Alaeddin Asna Kitabı
Söyleşi: Deniz Gökçe İnceoğlu
İş Bankası Kültür Yayınları
373 sayfa

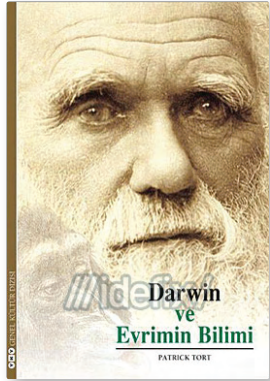

Gazeteci Deniz Gökçe İnceoğlu'nun iletişim duayeni Alaeddin Asna ile yaptığı söyleşi kitabı çıktı. İletişim Hayattır "Alaeddin Asna Kitabı", İş Bankası Kültür Yayınları tarafından Nehir Söyleşi Dizisi kapsamında yayımlandı. Kitap, çocukluğunda kendi yaptığı gazetelerle iletişim dünyasına adım atan ve bütün yaşamı iletişim kavramlarıyla biçimlenmiş Asna'yla keyifli bir sohbet niteliğinde.

Türkiye'nin yakın tarihinin tanığı olan Asna, II. Dünya Savaşı yılları ile hemen ertesinde geçen çocukluğunun ardından, 27 Mayıs'a denk gelen Mülkiye talebeliğinde umudu teneffüs etmiş biri. Türkiye'yi bugünlere hazırlayanlar arasında onun payına da halkla ilişkiler düştü: yurtdışında bu alanda ilk yük-

sek lisans eğitimi alan, özel sektörde "halkla münasebetler" birimini ilk oluşturan, ilk bağımsız halkla ilişkiler şirketini kuran, belirli bir sayıya ulaşan halkla ilişkilercilerin dernekleşmesine önyak olan ve üniversitede ilk halkla ilişkiler dersini veren o oldu.

Gazeteci Deniz Gökçe İnceoğlu tarafından hazırlanan "İletişim Hayattır", Asna'nın çocukluk yıllarından itibaren, mülkiye günleri, "halkla münasebeti" öğrenmek için gittiği ABD yolculuğu, Türkiye'nin ilk halkla ilişkiler firmasının kurulmasından, akademi günlerine ışık tutuyor.

Darwin ve Evrimin Bilimi

Patrick Tort
Yapı Kredi Yayınları / Genel Kültür
Çeviren: Ömer Aygün
160 sayfa

1859'da Türlerin Kökeni'nde İngiliz doğabilimci Charles Darwin canlı varlıkların doğal seçim aracılığıyla değişimli türeme kuramını açıklar:

Türler sabit değildir, en uyarlanmış formların başarılı olması yasasına göre çeşitlenip dönüşürler. Bir devrimdir bu: Yaratıcı fikri ortadan kalkar ve doğanın "öngörülü" bir plana göre yaratıldığı fikri de onunla birlikte çöker. Victoria İngilteresi'nde yandaşlarla karşıtlar arasında kıyamet kopar. 1871'de İnsanın Türeyişi ile Darwin insanı da hayvanlar dizisine katar. İnsan Eski Dünya maymunlarıyla ortak bir ataya sahiptir; atasındaki toplumsal içgüdüleri ve akıl yetilerini mükem-

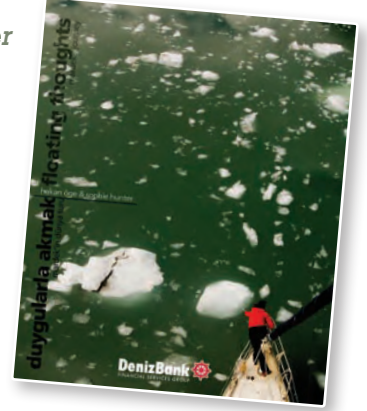
melleştirmek üzere insan seçim karşıtı davranışlardan toplumsal bir avantaj çıkarmıştır: eğitim, hukuk, yardımlaşma, özgecilik, zayıf ve yoksulların korunması. Felsefeci ve bilgikuramcısı Patrick Tort, evrim biliminin başlıca kurucusu, barış düşünürü ve ahlakın soykütüğünün en önemli araştırmacılarından Darwin'in yaşamı ve yapıtına ışık tutuyor.

Doğabilim tutkusu, Beagle'da beş yıllık bir yolculuk, onlarca yıl süren çalışmalar sonucunda ortaya çıkan muazzam ve çok yönlü bir yapıt, Oxford savaşı, kamuoyunda yaşanan şok, fazlasıyla çarpıtılmış bir düşünceler bütünü.

Biyolojik evrimin en üretken kuramcısını keşfetmek için 160 belge.

Duygularla Akmak

Hakan Öge
Sophie Hunter
Deniz Kültür
Yayınları
336 sayfa

Diş hekim i ve Atlas Dergisi fotoğrafçısı (aslında onun için kullanılabilir) Hakan Öge ve yolculuğu sırasında tanışıp hayatını birleştirdiği Sophie Hunter, Macellan'ın rotasını izleyerek yaptıkları üç yıllık dünya turunu kitap haline getirdiler. Denizbank'ın "Deniz Kültür Yayınları" tarafından basılan 336 sayfalık, hard cover (sert kapaklı), bol fotoğraflı, Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilli, Hakan Öge ve Sophie Hunter olmak üzere de iki yazarlı kitabın içeriği alışılmışın epeyce dışında. "Klasik bir gezi kitabı yapmak istemedik" diyor Hakan. "Yolun bize hissettirdiklerini, duygularımızı yansıtmaya çalıştık, Fotoğraflarla da görselliği epeyce artırdık" diye sürdürüyor.

Türkçe'si "Duygularla Akmak", İngilizce'si ise "Floating Thoughts" olan kitabın t a n ı t ı m yazısı içeriği hakkında Hakan ve Sophie karaya ayak bastıktan sonra tekneleri Mardek'in başında. veriyor:

"Sizi kendi dünyamıza çağırıyoruz. Olağandışı bir karşılaşmanın hayatlarımızı değiştirdiği, evrenin temel güçleriyle savaş verdiğimiz dünyamıza... Gelin, bize katılın. Tropikal sulardan soğuk, buzlu sulara, mutluluktan umutsuzluğa doğru seyahatimize katılın.

Bu kitap bir aşkın, hayalleri gerçeğe dönüştürmenin, dayanıklılığın ve her türlü hava koşulunda yelkenli bir tekneyele dünyayı dolaşmanın hikayesidir."

Kitap büyük kitapçılarda ve internet sitelerinde bulunabilir.

Hakan ve Sophie karaya ayak bastıktan sonra tekneleri Mardek'in başında.

CEREC CAD/CAM

Tek Seansda Hasta Başlı Porselen Restorasyon Üretim Sistemi

MC XL freze (Tornalama) ünitesi:

Büyük MC XL 4 motorlu ve 4 frezli tasarım ile çok daha hızlı, çok daha sessiz bir çalışma ile 4~12 dakika arasında restorasyonları ± 25 mikron hassasiyetle hasta koltuktan kalkmadan üretir.

8 santim boyundaki Zirkonya alt yapı bloklarını işleyebilecek kapasitede olan MCXL, Okunması kolay dijital ekranda tüm üretim aşaması ve uyarılar online gözlenirken, daha büyük freze odası ve kapağı değişik renklerde LED'ler ile aydınlanarak uzak mesafeden işlemin nasıl gittiğini gösterir. Optik ölçü alma bilgisayarı ile kablosuz haberleşme sayesinde Tornalama Ünitesi Klinik içerisinde istenen noktaya yerleştirilebilir.

Kişisel Okluzal ve Diş formu şekillendirmesi

Optik ölçü alındıktan sonra, tek bir tuşa basarak hastanın mevcut diş-

lerinin morfolojisine benzer tipte kişiye özel diş formu ve okluzal form otomatik olarak ekranda şekillenir. Bu sayede verilerle hastanın o anki dişlerinin yapısı birleştirilerek şaşırtıcı derecede doğal görünümlü restorasyonlar üretilmektedir. Bu doğal restorasyon kalitesine otomatik olarak ulaşmanın yanında yeni versiyonda restorasyon marjlerinin seçilmesi, yan dişlerle kontak noktalarının seçilmesi ve en önemlisi okluzal yüzey morfolojisi ve antagonist diş uyumu otomatik olarak yapılmaktadır.

Sirona Bloklar ve Incoris Alt Yapı Blokları

Yeni SIRONA Porselen Bloklar diş MİNE dokusuna en uyumlu materyal olması nedeni ile her türlü kompozit ve amalgam restorasyonların yerine kullanılarak (bugüne dek CEREC ile 20 milyon restorasyon yapıldı) doku dostu ve aşınmaya dayanıklı olduğu kadar karşı diş aşındırmayan özel porselen materyalinden yapılmışlardır. Değişik boyutlarda ve renklerde, üç kademe renkli bloklarla mükemmel estetik sağlanır. Elde edilen restorasyonlar, freze ünitesinden çıktığı haliyle ağıza takılacak durumda olduğu gibi istenirse lastikle ilave bir polisaj yapılabilir veya basit bir makyaj yapılarak ve spray tip Glaze atılarak vakumsuz bir Glaze fırınında glaze yapılarak mükemmel restorasyonlar elde edilmiş olur.

BENLİOĞLU DENTAL
Tel: 0.312.468 05 25

Diamond Polish Mint

Elmas Partiküllü Nane Aromalı Polisaj Pastası

ULTRADENT firmasının yeni polisaj pastası olan Diamond Polish Mint kompozit ve porselen restorasyonlarını benzersiz bir şekilde parlatarak bitirme işlemlerinin en önemli ürünlerinden birisi ve şimdiden birçok dişhekiminin vazgeçilmezi olmuştur.

Nefis nane aroması ile hasta ağızda da çok hoş bir tat bırakan Diamond Polish Mint, her yıl dişhekimlerinin oyları ile belirlenen "Dental Townie" 2008 ödülleri kategorisinin en iyisi seçilerek "Dünyanın En İyi Polisaj Pastası" ödülüne hak kazanmıştır.

Eşsiz estetik parlatma için $0.5 \mu\text{m}$ ve $1.0 \mu\text{m}$ ' lik farklı grenlerde mikrokristal elmas partiküller içeren iki farklı çeşidi mevcuttur. Keçi kılı fırçalar ile düşük hızda polisaj yapılması tavsiye edilen Diamond Polish Mint, çift şırıngalı kitler ile dişhekimlerinin kullanımına sunulmaktadır.

GÜNEY DENTAL Tel: 0.216.420 90 09

DSX 600

Radyovizyografik sensör

D SX 600 sensör CSI sintilatör+ fiber optik tabaka ve yüksek çözünürlüklü ccd sayesinde düşük dozlarda keskin ve kaliteli görüntüler almanızı sağlar. 1500000 pixel sayısı 26.3 lp/mm teorik çözünürlüğü ile oral diağnoz ve tedavi esnasında elinizin altındaki en hassas yardımcınız.

Paro modunda, dsx 600 bütün periodontal doku teşhisi için ideal 4096 gri tonda çok detaylı görüntü sunar. endo modunda, dsx 600 kanal içi tedavilerde post operatif kontroller için gerekli özellikle kontrastı artırılmış görüntüler verir. Alınan görüntü üzerinde birebir gerçek boyut ölçümü yapar, ayarlanabilir keskinlik filtresi, üç boyutlu görüntü, yüksek ışık, implant demosu, filitreli büyüteç, renklendirme, kontrast, kemik yoğunluğu ölçme, görüntü iyileştirme, görüntü üzerinde alınan dozu gösterme gibi özellikleri ile öne çıkmakta.

TRIADENT Tel: 0.212.523 25 10

İpana EXPERT piyasada

İpana ve Oral-B ile
komple ağız bakım sunan
P&G, yeni diş macunu
IPANA EXPERT'i İstanbul'da
bir toplantıyla tanıttı.

12 yıllık klinik çalışma ve 80'i aşkın klinik araştırmalar sonucunda İpana Komple Bakım 7 EXPERT diş macununun, diş ve diş etlerini iyileştirmede, dişhekimlerinin tedavilerinin evde uzman bakımına devamında sağladığı faydalar, Ocak ayı sonunda İstanbul'da yapılan bir günlük toplantıyla paylaşıldı.

İpana Komple Bakım 7 EXPERT Diş Eti Koruyucu

P&G tarafından yapılan açıklamada diş çürükleri, plak, gingivitis ve aşırı hassasiyete karşı fayda sağlayan tek florür çeşidi olmasına rağmen, çoğu ajan ve abrezivlerle beraber kullanıldığında çok reaktif olan Stannüs Florür'ün, ilk defa İpana Komple Ba-

kım 7 EXPERT Diş Eti Koruyucu diş macununda stabilize edilerek, Sodyum Heksametafosfat ile birlikte bir sistem içerisinde kullanıldığı belirtildi. Bu özel formülasyon sayesinde, uzun süreli antibakteriyel etkinin yanı sıra diş yüzeyinde gelişmiş anti-tartar etkisi görüldüğü de kaydedildi.

Toplantıda, Prof. Dr. Köksal Baloş ağız ve diş sağlığının tarihsel gelişimini paylaşırken, "dişhekimlerinin ülkemizdeki ağız bakım sağlığı seviyesini ilerletmek için sektörle elele hareket etmek gerektiği" mesajını verdi. Takip eden sunumda Doç.Dr. Aysen Bodur, plaktan biofilm oluşumuna örneklerle bir sunum yaparak sözü P&G bünyesindeki araştırma-

larda görev alan, Ağız Bakım Bilimsel Çalışmalar Direktörü Dişhekimci Guy Goffin'e bıraktı. Toplantıya Cenevre'den katılan Goffin, İpana Komple Bakım 7 EXPERT'in tanıtırken düzenli kullanıldığında diş eti iltihaplanmasında %21, diş eti kanamasında ise %57 azalma sağlandığını kanıtlayan klinik çalışmalarını aktardı.

Mart ayı itibariyle Diş Minesi Koruyucu, Diş Eti Koruyucu ve Sensitive olmak üzere hastaların özel ihtiyaçlarına uzman çözüm olacak İpana Komple Bakım 7 EXPERT ürün gamı İstanbul'da gerçekleşen bu toplantı ile ilk defa ve sadece dişhekimlerine sunulmuş oldu.

Piezo Surgery

Ultrasonik Cerrahi Aleti

Mectron firmasının ürettiği Piezo Surgery kemik cerrahisi alanına yeni bir boyut kattı. Kolay kullanımlı ve kesim şiddeti ayarlanabilen Piezo Surgery ergonomik bir yapıya sahip olup, çoklu kullanıma uygundur. Ağız içi cerrahi uygulamalarında mikrometrik kesim yapabilir. Yumuşak doku kesiminde maksimum emniyetlidir, kemiğe zarar vermez. Kemik

cerrahisinde çabuk iyileşme sağlar. Kullanılan el aletleri otoklava girer.

TEKMİL Tel: 0.212.233 78 37

3M ve IMTEC birleşmesi tamamlandı

3M Dental Ürünler Bölümü'nün 2008 yılında gerçekleştirdiği birleşme sonucunda IMTEC Corporation'ın Implant çözümlerini 2009 yılı başında dişhekimlerine sunmaya başladı.

Arıtık bir 3M şirketi olan IMTEC, yenilikçi implant çözümleri sunan ve dişhekimliğini geliştirmeye yönelik yeni teknolojiler üreten dinamik bir şirket. IMTEC'in en popüler ürünlerinden biri; total ve parsiyel protez stabilizasyonlarınızda pratik ve hızlı bir seçenek sunan MDI Sendax mini implantları. MDI Sendax Implantları ile hastaların hareketli protezleri yaklaşık 1 saat kadar kısa bir sürede stabilize edilebilmekte ve hastaların yaşam kalitelerine önemli bir katkı sağlanabilmektedir. MDI Sendax, 4 adımlık kolay cerrahi protokolü ile tek seansta immedyat yükleme olanağı sunmaktadır.

3M IMTEC yıl içerisinde Türkiye'nin farklı bölgelerinde düzenleyeceği pratik kurslar ile dişhekimlerinin IMTEC implantları ile tanışmalarını ve implant uygulamalarının artışına katkı sağlamayı hedefliyor.

10 kişiye

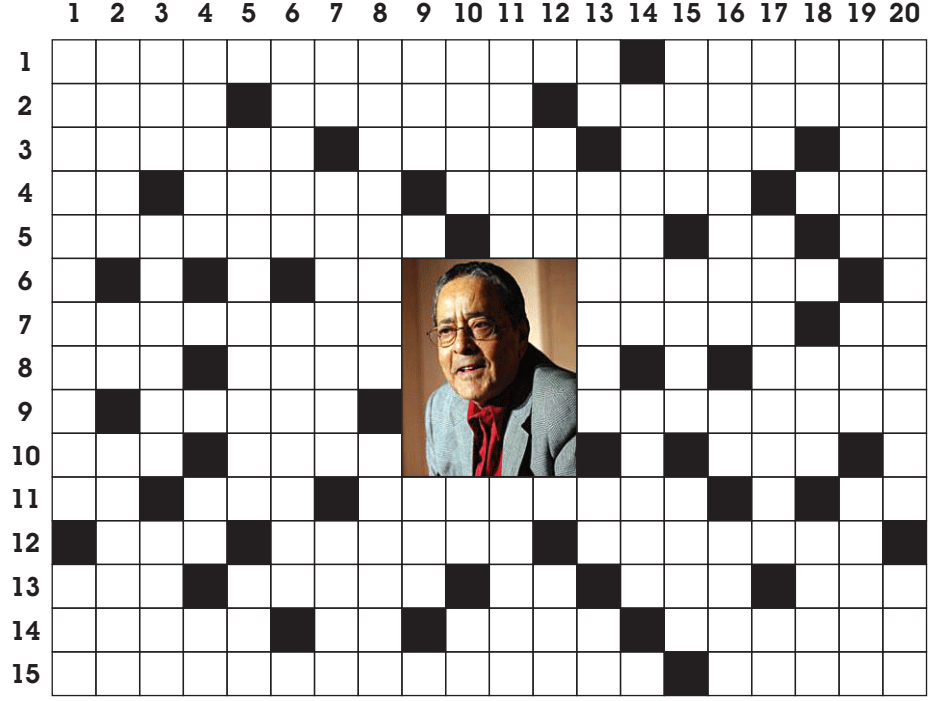
ULTRADENT Ultra-Etch

Kendinden Limitli Tek Asit

Ultra-Etch dentinde 1,9 µm' den daha derine asitleme yapmayan, post-op hassasiyeti önleyen ve bondinglerin tutuculuğunu çok fazla artıran viskoz bir %35'lik fosforik asit solüsyonudur

Doğru yanıtı 24 Nisan 2009 akşamına kadar 0212.327 84 43 nolu faksa gönderen okuyucularımız arasından yapacağımız çekilişle 10 okuyucumuz Güney Dental'den 1 adet Ultra-Etch 4 Şırıngalı Kit kazanacak. Hediyeğiniz kargoyla adresinize teslim edilecek.

Ad-soyad: ..... Telefon: .....
Adres: ..... İl: .....
TDB Sicil No: ..... e-posta: .....@.....

SOLDAN SAĞA

1. Resimde görülen, geçtiğimiz 17 Şubat günü yitirdiğimiz tiyatro ve sinema oyuncusu • Elif Şafak'ın bir romanı 2. ... O'Neal, Love Story filminin ABD'li aktörü • Roma İmparatorluğu'nun bugünkü İtalya, İsviçre ve Avusturya topraklarının bir bölümünü kaplayan eyaleti • İngiltere, Galler ve İskoçya'nın üzerinde bulunduğu ada 3. Osmanlı Devleti'nde imar ve inşaat işlerini belirli kurallara bağlamak amacıyla 1848 yılında çıkarılan ilk nizamname • ... Hepçilingirler, günümüz

öykücüsü • Atıf Yılmaz'ın 1979 tarihli filmi • Türkiye'nin internet uzantısı 4. Galyumun simgesi • Fransa'nın kuzeydoğusunda il • İlişkinlik • Eski dilde mavi 5. Geçtiğimiz 25 Ocak günü yitirdiğimiz gazeteci ve öykü yazarı • Kedi, köpek vb. hayvanların ön ayağı • Şöhret • Molibdenin simgesi 6. Eski Mısır'da bir tanrı • İslama göre, insanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Tanrıya hesap vereceği yer 7. Son Oscar ödülleri en iyi erkek oyuncu ödülünü kazanan aktör • Gevşemiş, verimsiz duruma gelmiş, düzeni bo-

zulmuş • Bizmutun simgesi 8. Penelope ... Miller, Awakenings, Chaplin ve Carlito's Way gibi filmlerde rol almış ABD'li aktrist • Türkiye'de doğup Hazar Denizi'ne dökülen bir nehir • Seslerin ve durakların düzenli bir biçimde yinelenmesinden doğan düzen 9. Çok gerekli, vazgeçilmez • Doçentlik sözlü sınavı 10. Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sülale • Güney Kıbrıs'ta Cumhurbaşkanlığı kazanan Emekçi Halkın İlerici Partisi • Macar Haber Ajansı 11. Alüminyumun simgesi • Kalıtım • 6. yüzyılda kilise olarak yapılan İstanbul'un en önemli simgelerinden • Bir renk 12. Amerikan Doları'nın uluslararası kısaltması • Karabük'ün bir ilçesi • Köktenci 13. İki gözü de görmeyen • Tony ..., İngiltere'nin önceki başbakanı • Kuveyt'in plaka işareti • Büyükbaş hayvan • Arnavutluk'un para birimi 14. Gustav ... (1862-1918), Avusturyalı simbolist ressam • Gine'nin plaka işareti • Tanık ..., sinema oyuncusu • Bir cins iri at 15. Turgut Cansever, Türk mimar Geçtiğimiz 22 Şubat günü yitirdiğimiz üç kez Ağa Han Mimarlık Ödülü kazanmış mimarımız • Gaziantep'in bir ilçesi.

109. Sayının Çözümü

1	F	A	Z	I	L	H	Ü	S	N	Ü	D	A	Ğ	L	A	R	C	A	B
2	E	M	A	R	E	L	A	E	L	İ	A	A	L	İ	U	L	V	İ	
3	R	O	T	A	T	İ	F	O	S	R	İ	N	T	K	İ	A			
4	İ	R	K	A	D	E	R	E	S	E	N	D	A	L	M	A	H		
5	T	T	B	F	E	T	G	E	R	İ	T	A	N	İ	N	T	A		
6	A	İ	T	K	E	N	B	A	U	D	A	M	R						
7	L	M	O	T	T	A	N	S	A	L	A	K	O						
8	N	A	L	İ	K	A	İ	N	A	K	T	E	L						
9	A	T	A	E	R	K	İ	L	A	M	İ	S	T	A	D				
10	R	E	T	R	O	D	A	A	F	İ	S	A	R	P					
11	K	E	A	Ş	İ	R	G	A	R	E	Z	L	E	Y	Z	E	N		
12	E	B	A	N	A	B	A	P	C	K	E	L	K	U	Y	T			
13	S	T	A	R	J	A	M	A	C	A	U	E	R	O	L	E			
14	K	A	Z	I	M	E	S	A	T	D	E	V	R	İ	M	S	A	İ	R

109. Sayı Armağan kazanıcılar

- Gülnoz Aydemir **ÇORUM**
- Eyrim Aktas Aydın **ANKARA**
- Yusufl Başkan **İZMİR**
- Özgül Unsai Bozkurt **İSTANBUL**
- Sinem Pınar Çelik **ÇANAKKALE**
- Esra Dal **MERSİN**
- Özgür Koç **ANTALYA**
- Ekrem Özel **SAMSUN**
- Hatice Betül Özkan **BURDUR**
- Oğuz Miraç Sönmez **DENİZLİ**

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kafka'nın Değişim romanında böceğe dönüşen karakteri • Nikâh 2. Mehmet Ali ... (1908-1995), Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) ilk genel başkanlarından • Genişlik • Müspet 3. Sanı • Seamus ..., 1995 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi İrlandalı şair, yazar ve konuşmacı • Başka, öteki, diğer 4. 2006'da Animasal adlı bir albüm çıkaran İstanbullu alternatif rock grubu • Freudcu terminolojide ilkel benlik • Magnezyumun simgesi 5. Bilecik'in bir ilçesi • Özellikle iklimler için kullanılan enerji birimi 6. Sigmund ... (1856-1939), psikanaliz öğretisini geliştirmiş olan Yahudi kökenli Avusturyalı nörolog • Erek niteliğinde olan 7. Dünyanın en büyük video ve bilgisayar oyunu üreticisi • Divan edebiyatında sünnet, düğün, şenlik gibi sevinçli olayları anlatan eserler • Kolombiya'da iktidara karşı mücadele eden gerilla örgütü 8. Tavsiye mektubu • İspanya'nın en üst düzey futbol ligi 9. Öbür taraf, ileri • Uçurum 10. ... Osman Saba (1910-1957), Cumhuriyet dönemi şair ve yazarı • Zaman parçası • İskambilde birli 11. Alımlı • Eski dilde madenî para 12. Etrafı suyla çevrili kara parçası • İşlenecek bir nesnede bulunması gereken ısının, nemin yeterli olması durumu 13. Niyobyumun simgesi • Eğitim yazı • Fransa'nın internet uzantısı • Neonun simgesi 14. Güzel koku • Fikret ..., 1926 doğumlu ressam, gazeteci, yazar 15. Omurgalılarda, besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği organ • Mersin ilinin eski adı • Bir dileğin yerine gelmesi amacıyla kutsal sayılan bir güce adanmış nesne 16. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı • Kemiklerin toparlak ucu • Duyuru 17. Verilmiş emekten doğan manevi yetki • Kuzey Amerika'nın Orta Amerika dışında kalan kesimini kapsayan zoocoğrafya bölgesi • Boru sesi 18. Radonun simgesi • Kötü karşıtı • Alev, yalaz 19. Eski dilde yetimler • Özellikle iklimler için kullanılan enerji birimi • Herkesin içinde yapılan 20. Geçtiğimiz 1 Ocak günü ölen Avusturyalı polisiye yazarı • İç gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.

Kongre Kurs Sempozyum

IADR 87. Genel Kongresi

1-4 Nisan 2009
Miami, Florida – ABD
www.dentalresearch.i4a.com

Balkan Stomatoloji Derneği 14. Kongresi & Bulgaristan Dişhekimleri Birliği

9. Bilimsel Kongresi
13-17 May 2009
Varna - Bulgaristan
Dr Sarkis Sözkes
ssozkes@hotmail.com

Azerbaycan Dişhekimliği Günleri Azerbaycan Dişhekimliği Birliği

23 Mayıs 2009
Bakü - Azerbaycan
sabina-aliyeva@hotmail.com
ssozkes@hotmail.com

TDB 16. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi Haziran 2009

İstanbul
t: 0.212.219 66 45
f: 0.212.232 05 60
www.yuzyil.web.tr

Dünya Dişhekimliği Birliği (FDI) 97. Kongresi

2-5 Eylül 2009
Singapur
www.fdiworldental.org

VEFAT

İstanbul Dişhekimleri Odası
Eski Başkanı meslektaşımız
Prof.Dr. Gülümser Koçak'ın ağabeyi,
Dişhekimî Nimet Koçak'ın babası
Gürbüz Koçak 5 Mart 2009 tarihinde vefat etmiştir. Meslektaşlarımızın acısını paylaşır, başsağlığı dileriz.

VEFAT

Ankara Dişhekimleri Odası üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi öğretim üyesi meslektaşımız
Prof.Dr. Erdoğan Turgut
6 Mart 2009 tarihinde vefat etmiştir. Ailesinin ve yakınlarının acısını paylaşır, başsağlığı dileriz.

SİVAS DİŞHEKİMLERİ ODASI

Geleneksel Çorum 9. Bahar Sempozyumu

2-3 Mayıs 2009
Çorum TSO Toplantı Salonu

2 Mayıs 2009 Cumartesi

10.30-11.30	Yrd.Doç. Dr. Aysun Avşar / 19 Mayıs Üniversitesi Pedadontide Lazer Uygulamaları
13.30-14.30	Yrd.Doç. Dr. Murat Kurt / 19 Mayıs Üniversitesi Protez İmplant Üstü Overdenture Restorasyon
15.00-16.00	Prof.Dr. Tamer Türk / 19 Mayıs Üniversitesi Günümüz Ortodontisinde Hareketli Apereylerin Rolü
16.30-17.30	Prof.Dr. Hakkı Tanyeli / İstanbul Üniversitesi Ağız Yaraları

3 Mayıs 2009 Pazar

10.00-11.00	Doç.Dr. Duygu Saraç / 19 Mayıs Üniversitesi Zirkonyum Destekli Protetik Restorasyonlar
11.30-12.30	Doç.Dr. İlker Cebeci / Ankara Üniversitesi Radyoloji

Gala Yemeği

2 Mayıs Cumartesi Saat 20.00 / Dalgıçlar Oteli

kredilendirilen etkinlikler

SDE Yüksek Kurulu'nun 11 Şubat -13 Mart 2009 tarihli toplantılarında değerlendirilen etkinlikler:

T.C.Sağ.Bak.Keçiören Osmanlı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Tel: 0212.296 21 05

Etkinlik adı : Hizmetiçi Eğitim Semineri Mart 2009
Etkinlik tarihi : 27 Mart 2009

Bursa Dişhekimleri Odası Tel: 0224.222 69 69

Etkinlik adı : Temel İmplantoloji Kursu Mart 2009
Etkinlik tarihi : 28-29 Mart 2009

Mutlu Sağlık Hizmetleri LTD.ŞTİ Tel: 0312.427 54 92

Etkinlik adı : II. Uluslararası İmplantoloji Günleri Sempozyumu
Etkinlik tarihi : 10-11 Nisan 2009

Tekirdağ Dişhekimleri Odası Tel: 0282.263 54 55

Etkinlik adı : Mart 2009 Seminer
Etkinlik tarihi : 21 Mart 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 3.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 2 - Ortodontik Tedavi Mekanizmasının İlk Adımı-2)
Etkinlik tarihi : 01 Nisan 2009

Samsun Dişhekimleri Odası Tel: 0362.435 44 78

Etkinlik adı : 5.Karadeniz Bahar Sempozyumu
Etkinlik tarihi : 04-05 Nisan 2009

Türk Ortodonti Derneği Tel: 0312.441 14 26

Etkinlik adı : 6. Bölgesel Toplantı
Etkinlik tarihi : 05 Nisan 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 1.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 3 - Erken Dönem Fonksiyonel Müdahale)
Etkinlik tarihi : 08 Nisan 2009

Ankara Dişhekimleri Odası Tel: 0312.435 90 16

Etkinlik adı : Meslek İçi Eğitim Semineri Nisan 2009
Etkinlik tarihi : 09 Nisan 2009

T.C.Sağ.Bak.Keçiören Osmanlı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Tel: 0312.325 36 36/141

Etkinlik adı : Hizmetiçi Eğitim Semineri Nisan 2009
Etkinlik tarihi : 10 Nisan 2009

Antalya Dişhekimleri Odası Tel: 0242.237 55 89

Etkinlik adı : Bilimsel Komisyon Toplantısı Nisan 2009
Etkinlik tarihi : 11 Nisan 2009

İstanbul Dişhekimleri Odası Tel: 0212.296 21 05

Etkinlik adı : Bölgesel Bilimsel Toplantılar Nisan 2009
Etkinlik tarihi : 13 Nisan 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 2.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 3 - Karışık Dişlenmede Erken Müdahale)
Etkinlik tarihi : 15 Nisan 2009

İstanbul Dişhekimleri Odası Tel: 0212.296 21 05

Etkinlik adı : Acil Tıbbi Yardım Kursu Nisan 2009
Etkinlik tarihi : 16 Nisan 2009

Antalya Dişhekimleri Odası Tel: 0242.237 55 89

Etkinlik adı : Bilimsel Komisyon Toplantısı Nisan 2009-1
Etkinlik tarihi : 18 Nisan 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 3.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 3 - Ortodontik Tedavi Mekanizmasının İkinci Adımı)
Etkinlik tarihi : 22 Nisan 2009

İzmir Dişhekimleri Odası Tel: 0232.461 21 52

Etkinlik adı : 11.Ege Bölgesi Dişhekimleri Odaları Uluslararası Kongre ve Sergisi
Etkinlik tarihi : 24-26 Nisan 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 1.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 4 - Sefalometri)
Etkinlik tarihi : 29 Nisan 2009

Ankara Dişhekimleri Odası Tel: 0312.435 90 16

Etkinlik adı : Meslek İçi Eğitim Semineri Nisan 2009-1
Etkinlik tarihi : 30 Nisan 2009

Bursa Dişhekimleri Odası Tel: 0224.222 69 69

Etkinlik adı : Temel İmplantoloji Kursu Mayıs 2009
Etkinlik tarihi : 02-03 Mayıs 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 2.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 4 - Ortodontide Bonding)
Etkinlik tarihi : 13 Mayıs 2009

Ankara Dişhekimleri Odası Tel: 0312.435 90 16

Etkinlik adı : Meslek İçi Eğitim Semineri Mayıs 2009
Etkinlik tarihi : 14 Mayıs 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 1.Kademe Ortodonti Semineri (Kurs 2 - Ortodontinin Biyolojik Temelleri)
Etkinlik tarihi : 14 Mayıs 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 3.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 4 - Ortodontik Tedavi Mekanizmasının Üçüncü Adımı- Bitirme)
Etkinlik tarihi : 20 Mayıs 2009

Klinik Ortodonti Derneği Tel: 0216.456 02 56

Etkinlik adı : 2009 1.Basamak Ortodonti Semineri (Kurs 5 - Ortodontik Diağnoz ve Tedavi Planlama)
Etkinlik tarihi : 27 Mayıs 2009

Ankara Dişhekimleri Odası Tel: 0312.435 90 16

Etkinlik adı : Meslek İçi Eğitim Semineri Mayıs 2009-1
Etkinlik tarihi : 28 Mayıs 2009

T.C.Sağ.Bak.Keçiören Osmanlı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Tel: 0312.325 36 36/141

Etkinlik adı : Hizmetiçi Eğitim Semineri Mayıs 2009
Etkinlik tarihi : 29 Mayıs 2009